

Heru editae sunt hae reliquiae
1766. Vid. ~~fallis~~ Gal. Zuit. 1764
p. 42 sq.

30. Mich. Hein Zui
1764.

L. gr. o 596.

21 XH

ΤΥΡΤΑΙΟΥ ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ

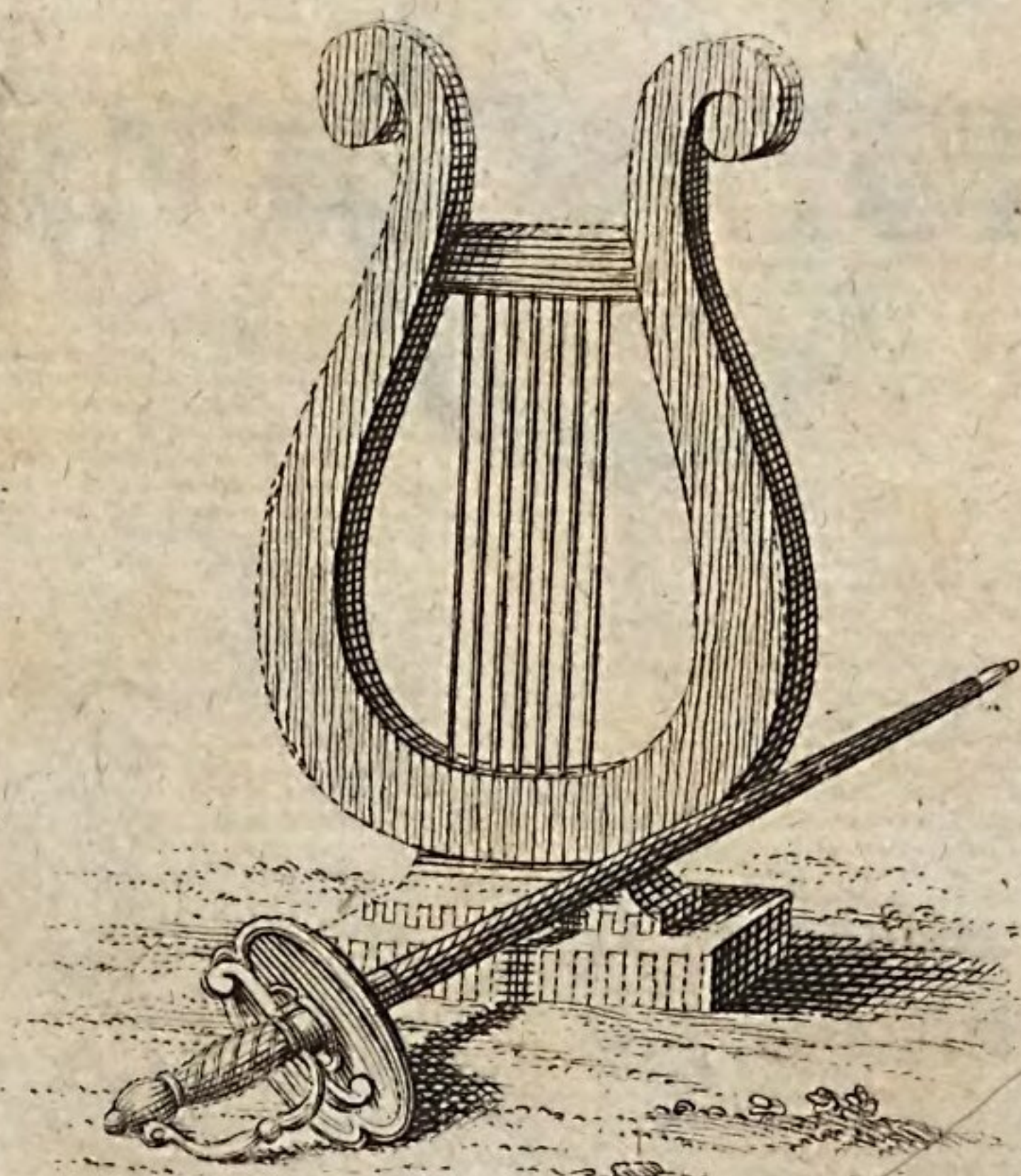
TYRTAEI
QVAE RESTANT OMNIA

COLLEGIT

COMMENTARIO ILLUSTRAVIT

EDIDIT

CHRIST. ADOLPH. KLOTZIVS.

B R E M A E

IMPENSIS GEORG. LVDOVICI FOERSTERI
CICIDCCLXIV.

THE
GREAT BRITISH

RIGHT

COMPANY

1841

THE GREAT BRITISH

1841

THE GREAT BRITISH

AD VIRVM
BELLI PACISQVE ARTIBVS
ILLVSTRISSIMVM
QVINTVM ICILIVM

AD VIRVM

BELL PACISQVE ARTIBVS

ILLVSTRISIMVM

QVINTVM ICILLVM

Nuper revisit Pax niveis equis

Terram gementem diruta & oppida,

Tuque arma reddebas Gradivo

Sanguinolenta, manuque eadem,

Quæ mille mortes hostibus intulit

Et mille cædes, undique quæ fugam

Dispersit & diros pavores,

Dulcem iterum citharam petebas:

*Præcincte lauro tempora duplici,
Et quam virentem semper & integram
Di, QVINTE, bellorum artiumque
Imposuere Tuis capillis.*

*Vidi catervas ducere & hostium
Te instare tergis: tum gladium tuum
Fulgere vidi, plurimum qua
Terra rubet madefacta cæde.*

O!

*O! ruga frontem Martia masculam
Quæ tum occupavit! qua calidæ genæ
Arsere flamma! quæ minæque
Emicuere oculis & ore.*

*O! si dedissent armisonis lyram
Filis decoram rebus & arduis
Aptam camænæ! si docerent
Magna modis celebrare magnis!*

Non, quos perennis Rumor eburneo

Curru per auras vexit, & ætheris

Mars inter ignes collocavit,

Egregias animas tacerem:

Cum per trementes, par supero Jovi,

Urbesque terrasque & gelidas metu

Gentes tonans, FRIDRICE, cuncta

Fulmine concuteres potente:

In-

Inviētus unus forte ruentibus

Pectus Gradivi fluctibus offerens,

Iris & Europæ, instar unus

Innumerabilium cohortum.

Tunc dicerem te carmine, regie

HENRICE, digno: tunc valida manu

SCHWERINIVM longe ante turmas

Armipotentem aquilam ferentem.

Extollerem te, cui lacrimis suis

FRIDRICVS æternum addiderat decus,

O magne WINTERFELDE, KEITHI

Vulnera SEYDLITIQUE robur :

Et quem Gradivi ferrea dextera,

Ceu sævus Eurus purpureos rapit

Prætis honores vere, KLEISTIVM

Eripuit viduis camænis.

Nec

*Nec praeterirem, quæ bene gesseris
Cum Te, trisulci fulminis impetu,
Circumtonantes per catervas
Abriperet memoranda virtus.*

*Sed sanguinem, sed strata cadavera,
Vocesque vultusque & gladios ducum
Et pulverem expallens, in antris
Aut gelido in nemorum recessu*

Blan-

Blandos amores concinit & jocos

Et Gratiarum munera, non sine

Risu, puellarumque ludos

Musa rosis redimita crines.

At, QVINTE, pectus dî memor & piū

Nobis dederunt: qui timidus Tuam

Cantare virtutem refugi,

Semper amore Tui calebo.

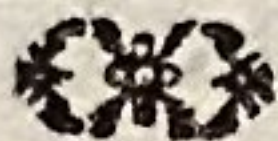
PRÆFATIO.

In tanto Græcarum litterarum contem-
tu, atque etiam in tanta opinionum
perversitate, atque iniquitate hominum,
quorum alii, quicquid est litterarum &
antiquæ doctrinæ, spernunt alii nihil
probant, nisi quod ipsi fecerunt, nihil
laudant, nisi quod facile assequi posse at-
que etiam superare sibi videntur: miselli
profecto homines & infelices: quis enim
negat? sed tamen multi, quique sibi &
aliis satis beati videntur, neque aliud
quidquam, nisi Mihi pulchre est! & Ego
eruditissimus sum! cogitant, quoque
minus doctrinæ sibi comparaverunt, eo
plus a natura nacti sunt impudentiæ: hæc
igitur cum ita sint, non debeo profecto
aut propriam fortunam aut præcipuam
postulare, aut communem recusare.
Verum & natura, si me ipse bene novi,
& ratione atque doctrina semper ab in-
ani laude & vulgi sermonibus remotus
fui. Quare neque commovebor animo,
neque perturbabor aliorum de Tyrtæo
no-

nostro sententiis, qui ad meum iudicium, non ad alieni sensus conjecturam, scribere didicerim. Quibus verbosior videor, ii rescindere non necessaria poterunt: quibus Critices specimina displicent, ii ne legant, oro, illam particulam: quibus in eo peccavi, quod nostrorum quoque hominum ingenia cum antiquis comparare ausus sum, ii me errare patiantur, aut, ut in republica antiquariorum mihi aqua & igni interdicator, ferant. Quibus omnino hic libellus displicet, iis, quid agere debeant, dicam: dicam aperte & ingenue. ne emant illum. nihil melius novi. Parum, ais, amice, artes calles, quibus gratiam lectorum aucupari solent & debent scriptores. Ubi elegantia, qua te insinues in eorum animos? ubi vultus, qui ultro arridere debeat iis? Recte mones, o! bone. sed quid faciam? ὁ γέγραφα γέγραφα.
Gœttingæ, sub adventum veris.

a. 1764.

DIS.

DISSERTATIO
DE TYRTÆO.

DISSERTATIO

DE TYRTEO

DISSERTATIO DE TYRTÆO.

ARGUMENTUM.

 Bella Lacedæmoniorum cum
Messeniis varia. quando vi-
xerit TYRTÆUS. *Strabonis* locus.
quæ illius patria. *Iustini* locus, *Pau-
saniæ*, *Aristidis*, *Æliani*, *Diodori*,
Syncelli. hic emendatus. Res TYR-
TÆI gestæ. testimonia *Pausaniæ*, *Iu-
stini*, *Polyæni*, *Maximi Tyrii*, *The-
mistii*, *Ampelii*, *Horatii*, *Æliani*,
Quintiliani. Præmium jus civitatis.
locus *Plutarchi* & *Meursii* opinio.
An TYRTÆUS auctor triplicis chori?
loca *Pollucis*, *Plutarchi*, *Meursii*.
TYRTÆUS poeta. sententiæ *Themi-
stii*,

stii, Galeni, Quintiliani, Platonis, Plutarchi, Harpocratonis, Strabonis, Aristotelis. Carmen TYRTÆI εὐνομία inscriptum. Lacedæmonii in bello multa agebant singularia. Carmina TYRTÆI pugnaturi audiebant & cantabant. loca *Lycurgi, Dionis Chrysost. Athenæi.* Forte progredientes in hostes illa canebant. locus *Thucydidis* explicatur. Tibiarum usus apud Lacedæmonios: testimonia auctorum. quid ἐμβατήρια. locus *Thucydidis* illustratur. locus classicus *Plutarchi.* κασόριον μέλος. προσόδιον. *Pollucis* locus aliter explicatur. Ἀδώνιον: Messeniacum. *Pæan.* alii populi clamabant ante pugnam. Christianorum mos. Qualia fuerint TYRTÆI carmina & an ἐμβατήρια illa? *Suidæ* testimonium. eorum, qui servaverunt edideruntque TYRTÆI carmina index. *Locus communis.*

I. **V**aria fuerunt Lacedæmoniorum cum Messeniis bella, diversis temporibus illa magnoque animorum ardore gesta. Primum quidem ex sententia *Langbæni* ad *Longinum IV, 11.* qui nobis diligenter de re exponere videtur, anno II. Olymp. IX. incepit, desiitque anno I. Olymp. XIV. Secundi initium in annum IV. Olymp. XXIII. annis post Ithomes excidium peractis XL. & exitus in annum I. Olymp. XXVIII. cadit. Messenii suafore primum & duce deinde Aristomene usi a Lacedæmoniis defecerunt, quibus dux fuit missus TYRTÆUS. Primum igitur annos XX. alterum non ultra duodeviginti annos duravit: illud descripsit Myron Prienensis historicus: de hoc exposuit poeta Rhianus, quorum libros injuria temporum periisse dolemus. Tertiū belli mentio est apud

Diodorum Sic. L. XV, & quarti, quo omnino deleti Messenii, apud Strabonem L. VIII. Totam rem si quis copiosius commemoratam legere velit, evolvat Justinum L. III. c. 4, 5, 6. & Diodor. Sic. L. XV. p. 54. T. II. ed. Wess. vide tamen Grævium ad Justin. III, 5, 2.

II. Apparet ergo, quo tempore vixerit florueritque TYRTÆUS. *Strabo L. VIII, p. 556. ed. Almel. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ ΤΥΡΤΑΪΟΥ ὁ δεύτερος ὑπῆρξε πόλεμος.* Nunc, quæ patria illius fuerit, quæ fata expertus sit, videamus. *Altero illo bello Lacedæmonii, (narrare enim juvat rem verbis Justinii l. c. c. 5.) de belli eventu oraculo Delphis consulto jubentur ducem belli ab Atheniensibus petere. Porro Athenienses, cum responsum cognovissent, in contemptum Spartanorum TYRTÆUM poetam claudum pede misere. Ita etiam rem narrat Pausanias in Messen. p. 316. ed. Kuhn. Athenienses, dicit, hac re sibi nun-*

nunciata, primum dubios fuisse, quid facerent. nam & periculosum nimis fore reipublicæ suæ judicasse, si Lacedæmonii parte Peloponnesi optima sine insignibus cladibus potirentur, & divinis vocibus non parere putasse nefas. Καὶ ἦν, addit, ΤΥΡΤΑΪΟΣ διδάσκαλος γραμμάτων, νοῦν τε ἡκιστα ἔχειν δοκῶν, καὶ τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν χωλός. Hunc misisse Athenienses. TYRTÆUM non natione Lacedæmonia fuisse dicit quoque *Aristides*: καὶ τὰ τελευτῶντα, κίμωνος εἰς Ἰθάμην ἄφικται καὶ ΤΥΡΤΑΪΟΥ πρὸ κίμωνος εἰς Σπάρτην. vid. *orat. Leuctr.* I. T. II. p. 121. ed. Steph. adde testimonium *Æliani* V. H. XII, 50. ubi ait Lacedæmonios Musices imperitos fuisse: si quando autem Musarum auxilio, vel morbo laborantes, vel mente capti, aut simile quid publice passi, indiguissent, arcessivisse homines peregrinos, tanquam malorum istorum medicos, eosque ex oraculo Apollinis. (nam

ita recte hunc locum interpretatur *Perizonius*) μετεπέμψαντο γὰρ μὴν τέρπανδρον, καὶ Θάληα καὶ ΤΥΡΤΑΪΟΝ. Addatur locus *Diodor. Sic. l. c.* ὕσερον δὲ δαλευόντων μεσσηνίων τοῖς λακεδαιμονίοις, Ἀριστομένης ἔπεισε τοὺς μεσσηνίους ἀποσῆναι τῶν σπαρτιατῶν καὶ πολλὰ καὶ κατὰ διειργάσασθαι τὰς σπαρτιάτας. ὅτε καὶ ΤΥΡΤΑΪΟΣ ὁ ποιητὴς ὑπὸ Ἀθηναίων ἡγεμῶν ἐδόθη τοῖς σπαρτιάταις. *Apud Syncellum in Chron. p. 213. edit. Paris. 1652.* legitur: ΜΥΡΤΑΪΟΣ Ἀθηναῖος ποιητὴς ἐγνωρίζετο. Sed puto ego, esse ibi aut librariorum aut operarum errorem, non animadversum ab editore, legendumque: ΤΥΡΤΑΪΟΣ.

III. Quid egerit TYRTÆUS narrat *Pausanias l. c.* Nam illum dicit, modo principibus, modo plebi elegos & anapestos decantasse. Prælio commisso TYRTÆUM & magnarum dearum antistites nihil aliud egisse, quam ut extremos

tremos agminis suis exhortationibus adhortarentur. Sed hoc prælio victos Lacedæmonios perculsosque ad belli finem spectasse : eos TYRTÆUM recitatis elegis de hac sententia deduxisse , numerumque militum , qui in cohortibus desiderati fuerint , de Helotum delectu supplevisse. Nunc audiamus *Justinum*, qui ita pergit: TYRTÆUM — *misere : qui tribus præliis fusus eo usque desperationis Spartanos adduxit , ut ad supplementum exercitus , servos suos manumitterent , hisque interfectorum matrimonia pollicerentur : ut non numero tantum amissorum civium , sed & dignitati succederent. Sed reges Lacedæmoniorum ne contra fortunam pugnando , majora detrimenta civitati infligerent , reducere exercitum voluerunt , ni intervenisset TYRTÆUS ; qui composita carmina exercitui pro concione recitavit , in quibushortamenta virtutis , damnorum solatia , belli*

consilia conscripserat. Itaque tantum ardorem militibus iniecit, ut non de salute, sed de sepultura solliciti, tesseras, insculptis suis & patrum nominibus, dextro brachio deligarent, ut si omnes adversum praelium consumsisset & temporis spatio confusa corporum lineamenta essent, ex indicio titulorum tradi sepulturæ possent.

— *Itaque tantis animis concursus est, ut raro unquam cruentius praelium fuerit.*

Ad postremum tamen victoria Lacedæmoniorum fuit. Quod ad tesseras attinet, brachiis alligatas, narrat rem quoque Polyænus in Stratag. I, 17. & tribuit hoc consilium ΤΥΡΤÆΟ. quare locum huc transferamus. ΤΥΡΤΑΪΟΣ Λακεδαιμονίων μελλόντων παρατάττεσθαι μεσσηνίοις καὶ βεβουλευμένων νικᾶν ἢ ἀποθανεῖν ἐν τῇ μάχῃ, ἵνα δὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐν τῇ τῶν νεκρῶν ἀναιρέσει γνωρίζοιτο ἕκαστος, ἐπὶ τὰς σκυταλίδας τὸν νομα γραφάντων, καὶ περὶ τῇ λαίᾳ χειρὶ φερόντων, βουλόμενος ἐκπλῆξαι τὸς μεσσηνίους
τοῦ

τοῦτο μαθόντας, παρήγγειλε μὴ παρατηρεῖν
 τοὺς αὐτομολῶντας εἰλῶντας· οἱ δὲ μηδενὸς
 παραφυλάττοντος ἀνέδην αὐτομολήσαντες ἤγ-
 γειλαν τοῖς μεσσηνίοις τὴν ἀπόνοιαν τὴν Λα-
 κωνικὴν· οἱ δὲ καταπλαγέντες ἀσθενέσερον
 ἀγωνισάμενοι τὴν νίκην οὐ δια μακρῶς λακε-
 δαιμονίοις ἔδωκαν. *Illam vero historiam*
de accensis Lacedæmoniorum animis
TYRTÆI carminibus plures auctorum
veterum attigerunt. Maximus Tyrius
in dissert. XXI. dicit: καὶ σπαρτιάτας
ἤγειρε τὰ ΤΥΡΤΑΪΟΥ ἔπη. & Themistius
in orat. XV, p. 197. ed. Hard. λακεδαιμο-
νίοις τοῖς πάλαι πολέμῳ πιεζομένοις ὑπὸ
μεσσηνίων, ἀνείλεν ὁ θεὸς συμμαχίαν αἰτεῖσ-
θαι Ἀθήνηθεν· πρεσβευσάμενοις δὲ τοῖς Λά-
κωσιν, οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ συμμαχίαν τὴν πυ-
δόχρησον αἰτήσαντο οὐχ ὀπλίτας ἔδωκαν,
οὐδὲ ἱππέας, οὐδὲ μὰ δια φίλους ἢ γυμνῆ-
τας· Ἀλλὰ ΤΥΡΤΑΪΟΝ τὸν ποιητὴν. ἤδεσαν
γὰρ ὅτε σοφοὶ ὄντες Ἀθηναῖοι, τοῖς μὲν σά-
μασι λακεδαιμονίους μεσσηνέων οὐχ ἡττωμέ-
νους, θάρσει δὲ καὶ προθυμίᾳ βελτίους γί-

γενεῶν καὶ ἰσχυρίσους ἰσχυρίσων καὶ πολλῶν
 ἐλάττους πλειόνων· — ἀναστῆσαι δὲ τούτους
 ἐπιτηχότας· καὶ ἀνεγείραι αὐτῶν τὰ φρονήμα-
 τα καὶ πρὸς τὸν ἀρχαῖον ζῆλον ἀναγαγεῖν
 ἱκανὸς μὲν ἦν καὶ ΤΥΡΤΑΙΟΣ. Unde ap-
 paret, in duobus dissentire *Themistium*
 ab iis, quos supra in medium produxi-
 mus, scriptoribus. Nam ut ii, ducem
 petere, sic hic auxilium rogare debuisse
 oraculo admonitos Lacedæmonios ab
 Atheniensibus memoriæ prodidit, atque
 etiam innuere videtur, non ludibrii cau-
 sa aut in contemptum, sed bono animo
 misisse hos poetam claudum. quanquam
 vix mihi *Themistii* hæc opinio probabilis
 videtur. Cui etiam adversari videtur
*Ampelius in libro memoriali c. 14. ΤΥΡ-
 ΤÆΟΥΣQUE*, (nam ita recte emendat
Meursius in Misc. Lac. II, 2. probante
etiam Fabricio in Bibl. Gr. L. II, c. 11.
p. 449. antea legebatur falso Tertiusque)
Messenio bello ex oraculo Apollinis dux
ab Atheniensibus per ludibrium missus,
 παρ-

pæanum cantu militum animos concitavit, ut tam diuturnum prælium victoria consummarent. Sed pergamus. E Latinis ait Horatius in Arte, v. 401.

post hos insignis Homerus

TYRTÆUSQUE mares animos in martia bella Versibus exacuit.

ubi Baxterus in nota illum non longe ab Homeri ætate abfuisse dicit, etsi nesciam qua conjectura ductus. Huc spectat quoque Ælianus in Hist. Anim. VI, 1. p. 307. ed. Londin. qui de Elephantis dicit: eos, ad certamen ut incendantur, sese promuscide verberare, neque ad hoc ipsum cujusque egere præceptis: οὐδὲ μὲν τὰ ΤΥΡΤΑΙΟΥ ΜΕΤΡΑ ἀναμένειν. Huc spectat pariter Quintilianus Inst. Or. 1, 10. duces maximos & fidibus & tibiis cecinisse traditum & exercitus Lacedæmoniorum musicis accensos modis.

IV. Præmium reportasse videtur TYRTÆUS jus civitatis. Causam etiam
aliam

aliam discimus e *Plutarcho* in *Lacon. Apophteg.* p. 230. ed. *Francf.* πυνθανομένου δέ τινος διὰ τὸ ΤΥΡΤΑΪΟΝ τὸν ποιητὴν ἐποιήσαντο πολίτην, ὅπως, ἔφη, (nempe *Pausanias*) μηδέποτε ξένος φαίνεται ἡμῶν ἡγεμῶν. *Meursius* vero in *Misc. Lacon. L. IV, c. II.* ubi Spartanos tanti jus suæ civitatis fecisse dicit, ut id nemini tribuissent, ΤΥΡΤÆΟ addit negari quidem non posse concessam fuisse in speciem civitatem, datumque Spartae habitare, quod omnino peregrino nulli licuisset, sed licet dederint civitatem ac in ea mansionem, velut civi, jura tamen omnia civium non dedisse. quod mysterium quis *Meursio* commemoraverit, ignoro.

V. Porro dicitur ΤΥΡΤÆΥΣ hic auctor fuisse triplicis chori apud Lacedæmonios. *Pollux L. IV, §. 106.* τριχορίαν δὲ ΤΥΡΤΑΪΟΣ ἔστησε, τρεῖς Λακωνίων χοροὺς κατ' ἡλικίαν ἐκάστην· παῖδας, ἄνδρας, γέροντας. Triplicis huius chori mentionem

nem facit *Plutarchus* in *Lycurg.* p. 53. τριῶν γὰρ χορῶν κατὰ τὰς τρεῖς ἡλικίας συνα-
 ισαμένων ἐν ταῖς ἐορταῖς, ὁ μὲν τῶν γερόν-
 των ἀρχόμενος ἦδεν, Ἄμμες ποικ' ἡμεσ ἄλ-
 κιμοι νεανῖαι· ὁ δὲ τῶν ἀκμαζόντων ἀμειβόμε-
 νος ἔλεγεν, Ἄμμες δὲ γ' εἰμὲν· αἱ δὲ λῆς,
 πείραυν λάβε. ὁ δὲ τρίτος, ὁ τῶν παίδων,
 Ἄμμες δὲ γ' ἐσόμεθα πολλῶ καὶ ῥόνες.
 Quæ quidem iisdem fere verbis repetit
 in *Institut. Lacon.* p. 237. *Meursius* au-
 tem in *Misc. Lac. L. II, c. 10.* neque *Ly-*
curgum hujus chori auctorem esse osten-
 dere laborat, non frustra fortasse. vid.
Jo. Seldenus ad *Marmora Arundel.* p. 1509.
ed. Londin. a. 1726. Vol. 2.

VI. Fuit igitur poeta TYRTÆUS
 & composuit carmina quædam. Sub-
 jungitur plerumque Homero, quo ta-
 men inferior fuisse dicitur. Sic *Themis-*
tius l. c. p. 198. Τὸν ΤΥΡΤΑΙΟΥ μεγαλα-
 φωνότερον ὁμηρον· *Galenus* etiam illius
 mentionem facit bis περ. τῶν καὶ ἵπποκρ.
 καὶ πλατ. δογμ. β. γ. p. 268. *ed. Basil.*
 1538.

1538. ἔτι δὲ πρὸς τοῖς ἐκ τῆς τραγω-
 δίας καὶ παρὰ ΤΥΡΤΑΪΟΥ καὶ τῶν ἄλλων
 ποιητῶν οὐκ ὀλίγα παραδέμενος. & p. 269.
 οὐχ ὅπως γὰρ Εὐριπίδης ἢ ΤΥΡΤΑΪΟΣ, ἢ
 τις ἄλλος ποιητής. *Quintilianus Inst. Or.*
XI, 1. Quid? Horatius frustra TYR-
TÆUM Homero subjungit & XII, 11.
Neque enim si quis Achillis gloriam in
bellicis consequi non potest, Aiakis aut
Diomedis laudem aspernabitur, neque qui
Homeri, non TYRTÆI. Plato nostrum
poetam de Leg. I, p. 628. ed. Steph. re-
prehendit quidem, quod in militaris
peritiæ laude nimius fuerit, non distin-
xerit genera belli, atque unam fortitu-
dinem commendans reliquas virtutes
omiserit, sed idem & eodem loco
 ὦ ΤΥΡΤΑΪΕ, ποιητὰ θεϊότατε. inquit,
 δοκεῖς γὰρ δὴ σοφὸς ἡμῖν εἶναι καὶ ἀγαθός,
 ὅτι τοὺς μὲν ἐν τῷ πολέμῳ διαφέροντας δια-
 φερόντως ἐγνεωμίακας & L. IX, p. 858.
 Ἀλλὰ αἰσχρὸν δὴ μᾶλλον ὁμήρῳ τε καὶ
 ΤΥΡΤΑΪῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ποιηταῖς περὶ
 βίου

βίου τε καὶ ἐπιτηδευμάτων κακῶς θέσθαι
γράφαντας, λυκούργῳ δὲ ἦττον καὶ σόλωνι
καὶ ὅσοι δὴ νομοθέται γεγόμενοι γράμματα
ἔγραφαν; Etiam apud *Plutarchum* est
egregia laus ΤΥΡΤÆΙ, in *Vit. Paral.*
p. 805. Λεωνίδα μὲν γὰρ τὸν παλαιὸν λέ-
γουσιν ἐπερωτηθέντα, ποῖός τις αὐτῷ φαί-
νεται ποιητῆς γεγονέναι ΤΥΡΤΑΪΟΣ, εἰπεῖν,
ἀγαθὸς νέων ψυχὰς αἰκάλλειν. ἐμπισλαμέ-
νοι γὰρ ὑπὸ τῶν ποιημάτων ἐνθουσιασμοῦ
παρὰ τὰς μάχας ἠφείδουν ἑαυτῶν. Quod
Leonidæ judicium repetit in commen-
tario: *terrestriane an aquatilia animalia*
sint callidiora? p. 959. Τὸν ΤΥΡΤΑΪΟΝ
ὁ Λεωνίδας ἐρωτηθεὶς ποῖόν τινα νομίζοι,
Ἀγαθὸν ποιητὴν, ἔφη, νέων ψυχὰς καλλύ-
νειν· ὥς τοῖς νέοις διὰ τῶν ἐπῶν ὁρμὴν ἐμ-
ποιδῶντα μετὰ θυμοῦ καὶ φιλοτιμίας ἐν ταῖς
μάχαις ἀφείδουσιν αὐτῶν. Idem *Plutar-*
chus in libro *de Musica*, p. 1137. alius at-
que ab hoc diversi ΤΥΡΤÆΙ mentionem
facit, nempe ΤΥΡΤΑΪΟΥ τῷ Μαντινέως,
Musici. Porro indicatur noster poeta
ab

ab Harpocrate in *Lex.* ΤΥΡΤΑΪΟΣ, ἀνδρὺς ἐν τῷ κατὰ Λεωκράτους ὁ τῶν ἐλεγείων ποιητῶν καὶ αὐλητής. *Strabo Libr. VIII.* p. 556. non solum testatur ducem fuisse ΤΥΡΤΕΥΜ, sed etiam versus e poemate deperdito, quod ΕΥΝΟΜΙΑ inscriptum fuerit, laudat: ἥνῃκα φησὶν αὐτὸς στρατηγήσαι τὸν πόλεμον τοῖς Λακεδαιμονίοις· καὶ γὰρ εἶναι φησὶν ἐκείθεν ἐν τῇ ποιήσει ἐλεγεία, ἣν ἐπιγράψουσιν Εὐνομίαν· Hujus etiam mentionem facit *Aristoteles* in *L. V. de Rep.* c. 7. δῆλον δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῆς ΤΥΡΤΑΪΟΥ ποιήσεως τῆς καλουμένης Εὐνομίας.

VII. Maxime vero nomen illius celebratum est ἐμβατηρίοις illis, de quibus nunc paullo copiosius exponemus. Quemadmodum Lacedæmonii multis usi sunt institutis, quæ longe diversa essent ab aliarum gentium institutis, ita etiam in bello singularia multa commiserunt. Nam & pugnaturi purpureis
thora-

thoracibus induebantur, five, ut non viderent sanguinem, quo adpersi essent, five ut terribili colore metum incuterent hostibus. (v. *Meurs. Misc. Lac. l. II. c. 19. Cragius de Rep. Lac. L. III. tab. VI. inst. 6.*) et rex ante prælium sacrificabat Musis. v. *ibid. T. XII. Inst. 9.* Sic etiam ante prælium in tentorium regis sui convocati audiebant carmina TYRTÆI. Luculentus locus est apud *Lycurgum* *orat. c. Leocrat. c. 28.* Τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν ἑλλήνων, ὅτι ΤΥΡΤΑΪΟΝ στρατηγὸν ἔλαβον παρὰ τῆς πόλεως, μεθ' οὗ καὶ τῶν πολεμίων ἐκράτησαν, καὶ τὴν περὶ τῶν νέων ἐπιμέλειαν συνέλαβαντο; οὐ μόνον εἰς τὸν παρόντα κίνδυνον, ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα βδλευσάμενοι καλῶς· κατέλειπε γὰρ αὐτοῖς ἐλεγεία ποιήσας ὧν ἀκρόντες παιδεύονται πρὸς ἀνδρείαν. καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς οὐδένα λόγον ἔχοντες, περὶ τούτου οὕτω σφόδρα ἐσπουδάκασιν, ὥστε νόμον ἔθεντο, ὅταν ἐν τοῖς ὄπλοις ἐστραφεύμενοι εἰσὶ, καλεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ βασι-

λέως σκηνὴν ἀκουσόμενης τῶν ΤΥΡΤΑΙΟΥ
 ποιημάτων ἅπαντας· νομίζοντες οὕτως ἂν αὐτοὺς
 μάλιστα πρὸ τῆς πατρίδος ἐθέλιν ἀποθνήσ-
 κειν. Huc etiam spectat *Dio Chrysosto-*
mus or. XXXVI. p. 440. μόνοι γὰρ ὁμήρου
 μνημονεύουσιν οἱ ποιηταὶ αὐτῶν ἐν τοῖς ποιήμα-
 σι, καὶ ἄλλως μὲν εἰώθασι λέγειν, αἰεὶ δὲ ὅπό-
 ταν μέλλωσι μάχεσθαι, παρακελεύονται τοῖς
 αὐτῶν ὥσπερ τὰ ΤΥΡΤΑΙΟΥ ἐν Λακεδαιμόνι
 ἐλέγετο. *Paullo aliter rem narrat Athe-*
neus L. XIV. p. 630. ed. Lugd. πολεμικοὶ
 δ' εἰσὶν οἱ Λάκωνες, ὧν καὶ υἱοὶ τὰ ἐμβατήρια
 μέλη ἀναλαμβάνουσιν, ἅπερ καὶ ἐνόπλια κα-
 λεῖται. καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Λάκωνες ἐν τοῖς πολέ-
 μοις τὰ ΤΥΡΤΑΙΟΥ ποιήματα ἀπομνημονεύ-
 οντες ἐνθυθμον κίνησιν ποιοῦνται· φιλόχορος δὲ
 φησὶ κρητήσαντας Λακεδαιμονίους μεσσηνίων δια-
 τὴν ΤΥΡΤΑΙΟΥ στρατηγίαν ἐν ταῖς στρατίαις
 ἔθος ποιήσασθαι ἂν δειπνοποισῶνται καὶ παι-
 ανίσωσιν ἄδειν καθ' ἓνα ΤΥΡΤΑΙΟΥ· κρίνειν δὲ
 τὸν πολέμαρχον καὶ ἄθλον δίδοναι τῷ νικῶντι
 κρέας. Unde fortasse colligi potest, La-
 ce-

cædæmonios progredientes in hostes car-
 mina illa cecinisse. Cui sententiæ etiam
 favere videtur locus *Thucydidis V. 69.*
 Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ ἐκείνους δὲ, καὶ μετὰ
 τῶν πολεμικῶν νόμων ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπί-
 σαντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς
 εἶναι ἐποιεῖτο. *Duckerus* quidem locum
 perplexa orationis structura obscurissi-
 mum esse dicit, mihi vero probatur *Hud-*
sonii interpretatio: *Lacedæmonii vero &*
per se ipsos & carminibus ad modos mili-
tares factis (vel quadam militaris musicæ
disciplina) se mutuo hortabantur. Eadem
 prope habet *Cl. Abresch in Dilucidat.*
Thucydid. p. 543. qui sensum facit hunc:
 Lacedæmonios non exspectasse exhorta-
 tiones ducum suorum, verum inter se,
 fortes quippe atque strenuos, singulos
 adjutos animatosque carminibus προ-
 τρεπτικοῖς, quæ præclara majorum facta
 ipsis in memoriam revocabant, sese ex-
 citasse recordatione atque commemora-

tione rerum gestarum. Facit etiam ad
 rem nostram nota Scholiastæ: νόμος πο-
 λεμικὸς λέγει τὰ ἄσματα, ἅπερ ἦδον οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι μέλλοντες μάχεσθαι, ἢ γράφειν (sed
 hæc lectio certissime est corrupta, &
 unice vera Schol. Cass. notante *Duckero*
 lectio: ἦν δὲ προτρεπτικὰ) ἐκάλαν δὲ ἐμβα-
 ληρία· ἡ δὲ διάνοια. ἕκαστος τῶν Λακεδαιμονίων
 αὐτοῖς παρεκέλευοντο, ἀγαθοῖς οὖσι, μεμνησθαι
 ἃ μεμαθήκεσαν καὶ ἠπίσαντο· ἐποίουν δὲ τοῦτο
 ἄδοντες. Jam primos tibiærum usum ad-
 hibuisse Lacedæmonios atque ad earum
 cantum gressus posuisse plures scriptores
 compluribus in locis testantur, ut *Po-
 lybius L. IV. p. 402.* ἔδὲ τοῦς παλαιούς κρη-
 τῶν καὶ Λακεδαιμονίων αὐλὸν κατὰ ῥυθμὸν ἔς τὸν
 πόλεμον ἀντὶ σάλπιγγος εἰκὴ νομισέον εἰσαγα-
 γεῖν. *Maximus Tyrius in dissert. XXI.*
 Λυκῆργος ἐπιτάξας τοῖς νέοις αὐλὸν ἡγεμόνα ἐν
 ταῖς μάχαις· οἱ δὲ ἐπείθοντο καὶ ἐπολέμουν χο-
 ροῦ νόμῳ add. *Lucian. de Salt. p. 790. ed.*
Græv. Athenæum. p. 517. & 626. Polyæn.
Strab-

Stratag. L. I. c. 10. Gellium in Noct. I, 11. Nunc ad ἐμβατήρια redeamus. De iis praeter Hesychium, qui habet: ἐμβατήριον εἶδος αὐλήματος, Thucydides L. V, c. 70. καὶ μετὰ τοῦτο ἡ ξύνοδος ἦν Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωρῶντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ βραδέως καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκαθεσώτων οὐ τῷ θεοῦ χάριν, ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμῷ βαίνοντες προέλθοιεν, καὶ μὴ διασπασθεῖν αὐτοῖς ἡ τάξις. int. Argivi quidem eorumque socii magno impetu iraque concitati ferebantur: Lacedæmonii vero lente ad cantum multorum tibicinum, qui ex lege inter ipsos erant interpositi, non rei divinæ gratiā, sed ut ad numerum æquabili gradu incedentes progredirentur & ne acies distraherentur. Sed mihi fere magis placet lectio quorundam librorum νόμου, quam ita defendi posse dicit Duckerus ut vox non pro lege accipiat, sed pro nomo musico (vid. Proclum apud Phot. p. 523. & conf. Dorvillium

in *Crit. Vanno*, p. 649. seq.) et conjungatur: ὑπὸ νόμου πολλῶν αὐλητῶν· etsi hanc significationem etiam retento dativo νόμῳ manere posse addat. Atque etiam hanc interpretationem ex eo confirmari videri censet, quoniam paullo post Thucydides posuerit ὃ τοῦ θείου χάριν, quod Schol. explicat ὕμνος· nam νόμον esse hymnum deorum. Diligenter & accurate totam rem descripsit *Plutarchus* in *Lycurg.* p. 53. cujus verba huc transferenda sunt: ὅλως δὲ ἂν τις ἐπίσῃσας τοῖς λακωνικοῖς ποιήμασιν, ὧν ἔτι καὶ ἡμεῖς ἔνια διεσώζετο, καὶ τοὺς ἐμβατηρίους ῥηθμὸς ἀναλαβὼν, οἷς ἐχρῶντο πρὸς τὸν αὐλὸν ἐπάγοντες τοῖς πολεμίοις, οὐ κακῶς ἡγήσαιοτο καὶ τὸν τέρπανδρον καὶ τὸν πίνδαρον τῇ μουσικῇ συνάπτειν. — καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πρᾶεθύετο ταῖς μύσαις ὁ βασιλεὺς, ἀναμιμνήσκων (ὡς ἔοικε) τῆς παιδείας καὶ τῶν κρίσεων, ἵνα ὡς πρόχειρος παρὰ τὰ δεινὰ καὶ λόγου τινὸς αἰτίας παρέχῃ τὰς πράξεις τῶν μαχομένων. — ἤδη δὲ συν-

τεταγμένης ἅμα τῆς φάλαγγος αὐτῶν καὶ
 τῶν πολεμίων παρόντων, ὁ βασιλεὺς ἅμα
 τὴν τε χίμαιραν ἐσφαγιάζετο καὶ σεφانوῦσ-
 θαι παρήγγελε πᾶσι καὶ τοὺς αὐλητὰς αὐ-
 λῆιν ἐκέλευε τὸ κασόρειον μέλος· ἅμα δὲ ἐξῆρ-
 χεν ἐμβατηρίου παιᾶνος. ὥς σεμνὴν ἅμα
 καὶ καταπληκτικὴν τὴν ὄψιν εἶναι, ῥυθμῷ τε
 πρὸς τὸν αὐλὸν ἐπιβαινόντων καὶ μήτε δια-
 σπασμα ποιόντων ἐν τῇ φάλαγγι μήτε ταῖς
 ψυχαῖς θορυβουμένων, ἀλλὰ πρᾶως καὶ ἱλα-
 ρῶς ὑπὸ τοῦ μέλους ἀγομένων ἐπὶ τὸν κίν-
 δυνον· Idem in *Instit. Lacon.* p. 237. καὶ
 οἱ ἐμβατήριοι δὲ ῥυθμοὶ παρορμητικοὶ πρὸς
 ἀνδρείαν, καὶ θαρράλεότητα καὶ ὑπερφρόνη-
 σιν θανάτου, οἷς ἐχρῶντο ἐν τε χοροῖς, καὶ
 πρὸς αὐλὸν ἐπάγοντες τοῖς πολεμίοις. at-
 que in libro de *Musica* p. 1140. inquit:
 πρὸς οὓς (scil. πολεμικοὺς κινδύνους) οἱ μὲν
 αὐλοῖς ἐχρῶντο, καθάπερ Λακεδαιμόνιοι, παρ'
 οἷς τὸ καλούμενον κασόρειον ἠυλῆιτο μέλος,
 ὅποτε τοῖς πολεμίοις ἐν κόσμῳ προσήεσαν
 μαχεσόμενοι. Quod vero ad κασόριον μέ-

λος attinet, *Pollux L. IV, S. 78.* ubi genera modulationum enumerat: μέλος δέ, κασόριον μὲν τὸ Λακωνικὸν ἐν μάχαις, ὑπὸ τὸν ἐμβατήριον ῥυθμὸν. quod vertit *Kuhnus*: *ad rythmum quem vocant ἐμβ.* Idem vero eodem libro *S. 82.* ἐνιοι δὲ καὶ ἐμβατηρίους αὐλὰς ὠνόμαζον τοὺς ἐπὶ τοῖς προσόδοις. male interpretes: *quibus in itineribus utuntur*, quod recte *Kuhnus* rejicit, addens προσόδια cani ad tibiam, dum procedant ad templa, ad aras. copiosius etiam de re agit *Seberus* ad *IV, S. 53.* ubi dicit προσώδιον carmen esse ab iis decantari solitum, qui ad Apollinem accessissent. quod luculenter testatur *Proclus* apud *Phot. p. 523.* ἐλέγετο δὲ τὸ προσώδιον, ἐπειδὴν προσέασιν τοῖς βομοῖς ἢ ναοῖς. καὶ ἐν τῷ προσιέναι ἤδετο πρὸς αὐλὸν. v. *Spanhemius* ad *Callim. p. 3.* Sed malim ego locum *Pollucis* explicare: *quibus in ineundo prælio utuntur.* Hanc interpretationem, nisi fallor, confirmant scri-

scriptores, quorum adduximus loca. Nam προσιέναι & πρόσοδος usurpantur de pugna, quod bene ostendit Cl. *Abresch* in *Diluc. Thucyd.* p. 543. Quare hunc sensum etiam hujus loci esse puto. nisi fortasse ἐπὶ ταῖς προσόδοις legere velis, quanquam eandem vim verbo πρόσοδιον inesse credo. Vocabatur vero etiam Ἀδώνιον. *Hesychius*: Ἀδώνιον τὸ παρὰ τοῖς Λάκωσιν αὐληθὲν ἐμβατήριον, ὅπερ ὕστερον παρὰ Λεσβίοις ὠνομάσθη. Dicebatur etiam *Messeniacum*, ut apparet e *Mario Victorino* de *Art. Grammat.* laudato jam a *Meursio* loco mox indicando: Cujus mensuræ est hoc quoque metrum, quod *Messeniacum* appellatur & est ut supra trimetrum catalecticum in syllaba. verum eo distat, quod anapastis præcedentibus & spondeis sequentibus habet factas conjugationes & postremam syllabam brevem. Idem & embaterium dicitur, quod & proprium carmen Lacedæmoniorum. Id in

prælio ad incentivum virium per tibias
canunt, incedentes ad pedem ante ipsum
pugnæ initium. Sed satis de hac re, quam
 hac occasione copiosius exponere neque
 inutile neque injucundum nobis visum
 est. Egerunt, verum brevius, neque
 forte accurate satis, de embateriis *Meur-*
sus in Miscell. Lacon. L. II, c. II. & Cra-
gius de Rep. Laced. L. III. T. XII. Inst. 10.
 aliique quos laudat *Cl. Alberti ad Hesych.*
p. 1189. 10. Apparebit ex his, quæ di-
 sputativimus, ἐμβατήρια fuisse carmina
 tibia & assa voce decantata, ad quorum
 numerum milites prælium ingressuri
 gradum moderabantur, ut utar verbis
Kubnii ad Polluc. IV, 53. Alias, ut hoc
 addam, universi Græci antè pugnam,
 five sub eius initium Marti Pæana cane-
 bant, qui dicitur ἐνυάλιος. (vid. *Ritters-*
busius ad Oppian. Halieut. V, 294.) Hi
 Pæanes primum Apollini, παῖσιν dicto,
 sacri, & pro avertenda peste cantati,
 mox

mox in præliis usurpati, denique aliis etiam diis sacrati. Locus classicus imprimis est Scholiastæ Thucydidis IV. 43, 68. δύο παιᾶνες ἦσαν ἐνυάλιος ὅτε ἤρχον, ὃς καὶ πρὸ τῆς μάχης ἐγίνετο, καὶ ἕτερος, ὅτε ἐνίκων atque I. 50, 60. παιᾶνας ἦδον οἱ Ἕλληνες πρὸ μὲν τοῦ πολέμου τῷ Ἀρεί μετὰ δὲ τὸν πόλεμον τῷ Ἀπόλλωνι. vide, qui plura dabunt, Daleum in *dissertt. ad Antiquitt. & Marm.* p. 573. Cuperum in *Observ.* I, 1. & quos laudat Dukerus ad *Thucyd.* I, 50. Contra barbarorum erat ingens & inconditus clamor, quique lugubre aliquid habebat, terroremque poterat incutere hostibus. Sic Curtius Persas *truci & incondito clamore* pugnam inivisse dicit. III, 10, 1. confer *Ammianum Marc.* XVI, 12. *Vegetium*, III, 18. ibique *Stewechium* p. 204. Alii etiam populi ante prælium fortium virorum heroumque laudes canebant, ut *Tacitus de mor. Germ.* c. 11. de Gallis

memo-

memoriæ prodidit : *Fuisse apud illos & Herculem memorant, primumque omnium virorum fortium ituri in prælium canunt.* consule *Drakenborchium* ad *Sil. It. X, 230.* Pro illo Christianis Imperatoribus aliud institutum placuit. Nam antequam e castris quisquam contra hostes egrediebatur, dux exercitus cæteri-
 que præfecti τὸ κύριε ἐλέησον (de qua formula vide *Bonam Rer. Liturg. II. c. 4. Vossium de theolog. Gentil. L. I. c. 2. 3. & Cudworth in System. Intellect. L. I. c. 4.)* acclamabant: castris egredientes ter quæque exercitus pars vociferabatur : *Deus nobiscum* : tum servabant silentium, donec manum conferebant cum hostibus. nunc enim clamorem maxime a tergo positi cum ad terrendos hostes, tum ad excitandos suos, tollebant. quæ omnia docte pro more suo & copiose exponit *Spanhemius* ad *Ful. Imperat. Or. I, p. 233.* Unum addo e *Suida* : οἱ προσιόντες εἰς πό-
 λεμον

λεμον τὸ ἐλελεῦ ἐφώνουν μετὰ τινος ἐμμελοῦς
 κινήσεως. vid. *Jo. Alstorpbium in Occurrit.*
Tuscul. L. II. p. 55. sed hæc obiter. Jam
 enim videndum est, quæ qualiaque fue-
 rint TYRTÆI carmina. Illud, quod
 primo loco edidimus, ad ea carmina
 referenda esse, quæ ante tentorium re-
 gis recitabantur Lacedæmoniis, lucu-
 lenter testari videtur ille *Lycurgi* locus,
 quem supra attulimus. Statim enim ad-
 dit: ἀποθνήσκειν· χρήσιμον δ' ἐς καὶ τούτων
 ἀκούσαι τῶν ἐλεγείων ἵν' ἐπίσῃσθε, οἷα ποι-
 ῶντες εὐδοκίμην παρ' ἐκείνοις. Τεθνάμεναι κ. λ.
 Reliqua, quæ deinceps sequuntur, an
 fuerint illa ἑμβατήρια, atque cantata a
 militibus incuntibus pugnam haud faci-
 le dixerim. Habent illa quidem adhor-
 tationes ad fortitudinem atque mortem
 pro patria subire jubent milites, sed nul-
 lus eorum, quos adduximus, scripto-
 rum dicit: TYRTÆUM fuisse auctorem
 ἑμβατηρίων, illiusque carmina decantata
 a pu-

a pugnaturis militibus. Solus Athenæi locus, supra laudatus favere videtur ei, qui ΤΥΡΤÆΙ carmina ἑμβατήρια fuisse dicere voluerit. Καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Λάκωνες ἐν τοῖς πολέμοις, τὰ ΤΥΡΤΑΙΟΥ ποιήματα ἀπομνημονεύοντες ἐνρυθμον κίνησιν ποιῶνται. Verum de his vix potest aliquid certi pronunciari. Turbat me etiam alius locus apud *Polyænum* in *Stratagem. I, 20.* ubi narrat Athenienses & Megarenses diu bellum de Salamine gessisse. Victos Athenienses lege ei mortis supplicium denuntiasse, qui navigationem ad pugnam Salaminensem fuasurus sit. Solon autem, inquit, nihil perterritus, insaniam simulat progressusque in concionem ἑλεγεῖα ἦδεν. τὰ δὲ ἑλεγεῖα ἦν Ἀρήια ᾠσματα. Athenienses hoc excitatos solviffe statim portu, Megarensesque vicisse. Hinc enim conjecturam aliquis ducere potest ᾠσματα ἀρήια fuisse illa ἑμβατήρια. neque ΤΥΡΤÆΙ hæc carmina

na

na esse cantata in ineundis præliis. Quanquam si illud fragmentum ἄγεται ὧ, quod infra damus, ΤΥΡΤÆΙ est, res est clara & aperta. anapæstis certe composita fuisse illa ἑμβατήρια putat *Valesius* ad *Ammian. XXIV, 6.* ubi est: *Ergo ubi vicissim contiguae se cernerent partes cristatis galeis corusci Romani vibrantesque clypeos, velut pedis anapæsti præcinentibus modulis lenius procedebant,* ubi etiam ad hoc fragmentum provocat. Coronidem huic de ΤΥΡΤÆΟ disputatiunculæ imponemus duobus *Suidæ* insignibus locis de nostro poeta. ΤΥΡΤΑΙΟΣ, Ἀρχιμβροτου, Λάκων ἢ Μιλήσιος, ἑλεγειοποιὸς καὶ αὐλητὴς· ὃν λόγος τοῖς μέλεσι χρησάμενον παροτρύναι Λακεδαιμονίους καὶ πολεμοῦντας Μεσσηνίοις ταύτῃ ἑπικρατεσέρας ποιῆσαι. Ἔστι δὲ παλαιάτατος σύγχρονος τῶν ἑωτὰ κληθεῖσι σοφοῖς ἢ καὶ παλαιότερος. ἠμαρξεν κατὰ τὴν Λεὶ Ὀλυμπιάδα· ἔγραφε πολιτείαν Λακεδαιμονίοις καὶ ὑποθήκας
 δι

δι' ἐλεγείας καὶ μέλη πολεμισήρια βίβλια εἰ.
 alter locus hic est: ΤΥΡΤΑΙΟΣ· οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι ὤμοσαν, ἢ μεσσήνην αἰρήσειν, ἢ αὐ-
 τοὶ τεθνήξασθαι. Χρήσαντος δὲ τοῦ Θεοῦ στρα-
 τηγὸν παρὰ Ἀθηναίων λαβεῖν, λαμβάνουσι
 ΤΥΡΤΑΙΟΝ τὸν ποιητὴν, χολὸν ἄνδρα, ὃς
 ἔω' ἀρετὴν αὐτοὺς παρακαλῶν εἶλε τῷ κ' ἔ-
 τει τὴν μεσσήνην. καὶ ταύτην κατέσκαψαν
 καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἐν τοῖς ἔιλωσι κατέ-
 ταξαν. Addamus etiam locum *Eustathii*
ad Il. γ. Τ. 2. p. 839. ed. Polit. Τοιαῦτα ὁ
 λόγος δύναται. Τοῖδτον ἢ ἰσορία καὶ τὸν
 ΤΥΡΤΑΙΟΝ οἶδε ῥήτορα, ὅιον ἐρεθίζειν προ-
 θυμῶς ἀποκινδυνεύειν εἰς πόλεμον. Καὶ ὁ
 ἐντυχὼν ἔπεσιν ἐκείνου εἰσεται, ὅπως ἐν-
 θουσιᾷ τῷ εἰς μάχην ἐγερτικῷ. *Egregia*
vero carminum poetæ nostri laus.

VIII. Hisce jam scriptis incidimus
 in *Memoires de l'Academie des Inscrip-*
tions, ubi in T. VIII. p. 144. ed. Paris.
 vidi: *Recherches sur la vie & sur les*
ouura-

ouvrages de Tyrtée, par M. l'Abbé Sevin.

Multa habet auctor bona : multa quoque e conjecturis non satis firmis elicit, plura procul dubio daturus, si minus elegantia popularium suorum & levitatem morem gessisset, quæ diuturnum laborem plerumque fugit, & Germanorum ingenio permittit. A me vero illam disputationem istis prioribus jam scriptis demum lectam esse, quemvis, qui illam cum nostra comparare voluerit, statim intellecturum esse puto.

IX. Ad Horatii locum, quem supra dedimus, in *Arte Poet.* v. 402. veteres Scholiastæ hæc notaverunt: *Lacedæmoniis diu adversum Athenienses certantibus oracula responderunt, non aliter posse victoriam habere, nisi Atheniensem ducem habuissent. Missis legatis, qui hoc ab Atheniensibus postularent, Athenienses in contumeliam ipsis DΥΡCÆUM (ita enim ibi scribitur) quemdam claudum dederunt*

C

dicen-

dicentes, juxta ignaviam ipsorum hunc eis ducem posse sufficere. Sic oracula, quæ promiserant, non frustrata sunt. Nam DYRCÆUS, licet corpore esset debilis, scripsit tamen carmen heroicum, quo accensi Lacedæmonii in aciem processerunt, sicque consecuti sunt victoriam. Item. DYRCÆUS fuit genere Atheniensis, poeta omni deformis parte membrorum. Is primus tubam invenit, quo etiam Lacedæmonii usi duce vicerunt Messenios. Nam cum diuturno tempore inter Lacedæmonios & Messenios bellum traheretur, consuluerunt Lacedæmonii Apollinem. Quibus responsum est, non aliter eos posse vincere, nisi cum duce Atheniensi pugnarent. Quibus Athenienses DYRCÆUM dederunt, & ita Lacedæmonii vicerunt, cum hostes novus tubæ sonitus terruisset. Varia hic narrantur memoratu digna, inprimis de Atheniensium jocosa oratione, quæque non contemnerem, si modo scirem, quo aucto-

auctore hæc referantur. Quod ad illud de tuba attinet falsum putat *Souchay dans le premier Discours sur les poetes Elegiaques* p. 370. in *Memoires de Litterature de l'Academie des Inscriptions. T. VII.* qui consuli potest. Illa tamen, credo, auctoritate ductus *Baxterus* ad *Horatium* scripsit: *Hic primus moderationes tubæ reperisse fertur.*

X. Addenda sunt quædam de editionibus TYRTÆI. Separatim hæc carmina, quantum equidem scio, nondum prodierunt: sed semper aliis addita. Conseruauerunt nobis illa *Lycurgus*, *Stobæus* inprimis, alii, quorum nomina cuique carmini adscripsimus. Antiquissimas eorum editiones esse credo, quas indicare video *Fabricium* in *Biblioth. Græc. Vol. XIII*, p. 513. ubi catalogum scriptorum *Camerarii* contexit. Nam & a. 1542. prodiit illius *Oratio senatoria de bello Turcico* κατὰ προσωποίαν. Item TYR-

ΤΑΙ carmina παλαιῶν & alia nonnulla
 Tubingæ, apud Marhardum. 4to. & p. 516.
 affertur libri titulus hic: *Libellus Schola-*
sticus, utilis, & valde bonus, quo conti-
nentur Theognidis præcepta, Pythagoræ
versus aurei, Phocylidæ præcepta, Solonis,
 ΤΥΡΤΑΙ, *Simonidis, Callimachi quæ-*
dam carmina collecta & Græcis commenta-
riis explicata a Joach. Camerario. Basi-
leæ, a. 1550. 8vo. & ex iterata editione
ibidem a. 1555. Mihi has editiones
 nunquam videre contigit. *Camerarium*
excipit Henricus Stephanus, qui in splen-
dida editione principum heroici carminis,
a. 1566. proposuit etiam p. 473. ΤΥΡ-
 ΤΑΙ carmina. Hujus editionis varias
 lectiones exhibui. Contuli etiam aliam
 editionem ejusdem *Stephani.* Nempe hic
a. 1579. edidit forma minima Theocriti
idyllia, quibus variorum poetarum car-
mina addidit, ut Solonis, Mimnermi,
aliorum cum Latina versione. Atque ibi
 p. 19.

p. 19. quatuor TYRTÆI carmina exhibentur. quæ editio in omnibus convenit cum illa prima *Stephaniana*. Prodiit porro collectio *Carminum IX. illustrium Fæminarum cum Fulvii Ursini Scholiis, Antwerpiæ a. 1568.* quæ p. 212. & 344. TYRTÆI carmina exhibet. Invitus hoc libro carui, quem multis in locis frustra quæsi, idemque expertus sum, quod Cl. *Wesselingius*, qui ad *Diodor. Sic. T. I. p. 412.* sibi non licuisse librum videre, licet studiosissime quæsiverit, dicit. Atque etiam hic est ille liber, quem teste *Jo. Christ. Wolfio* in præfat. ad *Sapphus fragmenta*, pridem *Philologiæ amantes avidissime emerunt*, & in *Gallia, Anglia, Belgiove*, si quando in *auctionibus publicis* vel in *tabernis librariis* se offerret, immenso sane pretio sibi comparare libenter voluerunt. Sequuntur *Radulphi Winterzoni* (de quo vide *Fabricii Bibl. Græc. L. II, c. II. s. 13. p. 455.*) *Poetæ Græci*

minores, *Cantabrig.* 1684. editi, inter quos p. 433. nostri elegiæ leguntur. Ait hic, se secutum esse exemplum *Henrici Stephani*, cuius principes poetarum modo laudavimus, eoque deficiente *Crispini* a. 1600. nonnullis tamen in locis ab iis dissentire. Crispinianam editionem nunquam vidi: sed, diligenti utriusque comparatione instituta in omnibus *Wintertonium* cum *Stephano* convenire animadverti. Exstant quoque TYRTÆI carmina in libro a *Jacobo Hertelio* Wratisslaviæ a. 1692. edito inscriptoque: *Theognidis sententiæ elegiacæ — accesserunt & horum opera sententiosa — TYRTÆI &c.* Examinata hac editione animadverti illam expressam esse e *Stephaniana*. Hoc etiam observavi, interpretationem quam a se compositam esse *Hertelius* jactare videtur, eandem esse, quæ a prioribus est proposita. Præterea scatet editio erroribus operarum, ut I, 7. μετασσεται pro με-

μετέσσεται, II. οὐδομί'. 20. γεγαυῖς. pro γεγαυῖς. II. extr. δύρασι pro δούρασι. IV, 8. ἔσχεθε, pro ἔσχεθε. Denique comparent nostri carmina in *J. Lectii Corpore poetarum Græcorum* p. 730. procul dubio e *Stephaniana* editione repetita. Est etiam eadem lectionum ratio. In margine exempli, quod in bibliotheca Academica Gottingensi est, scripserat aliquis: *Tyrtæum Latino versu reddidit Job. Finckelius, Magdeb. 1550. item Joach. Camerarius. ap. Egenolph.* Neutrum librum vidi. Nacti vero sumus interpretationem Theotiscam, quam nuperrime vir quidam doctus & elegans Lipsiæ edidit et secundæ editioni pulcherrimorum carminum, quæ inscripsit: *Amazonen-Lieder*, (de quibus sententiam dixi in ephemeridibus Jenensibus litterariis: *Critische und unpartheyische Nachrichten* T. II. P. I.) addidit. Ea non indigna visa fuit nobis interpretatio, quam adjiceremus. Licet enim liberius interdum verba Græ-

cū poetæ vir doctus expreſſerit, longius-
que ab iis receſſerit, ipſam tamen hanc
libertatem TYRTÆO, ſi ea legeret, non
diſplicituram eſſe arbitror. Eorum, quo-
rum mihi copia fuit, neminem intellexi
plura dediſſe quinque his carminibus,
priorē a nobis loco poſitis. Reliqua
fragmenta ipſi conquiſivimus e Græcis
ſcriptoribus, in quibus quærendis ſi for-
te quædam præterierimus, facile nos a
viris doctis & æquis veniam impetratu-
ros eſſe ſperamus. Quid reliquis TYR-
TÆI carminibus acciderit, non habeo
dicere. Puto ea idem fatum experta
eſſe, quod multorum aliorum poetarum
ſcripta, quodque *Joannes Medices*, qui
poſtea *Leonis X.* nomine inſignitus fuit,
commemorat. *Audiebam*, inquit, *puer*
ex Demetrio Chancondyla, *Græcarum*
rerum peritiſſimo, *ſacerdotes Græcos tanta*
floriſſe auctoritate apud Cæſares Byzan-
tinis, *ut integra illorum gratia complura*
de veteribus Græcis poemata combuſſerint,
in-

*inprimisque ea, ubi amores, turpes lusus,
& nequitiae amantium continebantur. Atque ita Menandri, Diphili, Apollodori, Philemonis, Alexis fabellas, & Sapphus, Erinnae, Anacreontis, Mimnermi, Bionis, Alcmanis, Alcæi Carmina intercidisse. Tum pro his substituta Nazianzeni nostri poemata &c. vid. Jos. Barnesii vit. Anacreont. S. 32. p. 61. Male vero sit sacrificulis istis, nec inter violas rosasque, sed mordaces inter urticas ossa ineptorum quiescant! Unum restat, quod tamen attingere tantum juvat. Fieri facile potuit, ut ignoraremus editiones quasdam nostri poetæ. quis enim aut omnes libros vidit aut visos recordatur? Hæc igitur res ne nobis invidia sit. At quidni, dixerit aliquis, ex iis fontibus haufisti, quibus multo avidius magisque, quam fonte Caballino, labra proluunt clarissimi, amplissimi, excellentissimi, celeberrimi, atque, si placet, reverendi etiam viri. Novi, o bone, & audivi.*

Sed mehercle! non potui. Ah! iterum dico, non potui. Nam sive socordia quadam & pigritia, sive malacia stomachi fastidientis has dapes, piget tædetque in bibliothecarum catalogis compilandis eandem ostendere sapientiam, qua alios sibi suæque famæ consulere ajunt. Utantur, quibus volupe est, quibus utile videtur, Pandora illa *Bunaviana*, qua in lucem prolata optimeque instructa præclare de tot pauperculis misellisque meriti sunt, qui nisi his fluminibus hortulos suos irrigarent, contabescerent profecto & perirent. Verum, ut jam dixi, ego hosce fontes non magis amo, quam illum *Pitisci*, e

— — quo, ceu fonte perenni,
Vatum Pieriis ora rigantur aquis.

Nunc desinamus. Nomine magni *Pitisci* posito disputatio nostra

EXPLICIT FELICITER.

CAR-

CARMINA TYRTÆI.

CARMINA TYRATA

A.

Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι πε-
σόντα.

Ἄνδρ

Conservavit nobis hoc carmen Lycurgus in orat. contra Leocrat. c. 27. p. 227. editionis Cl. Taylori, e qua nos seriem orationis descripsimus. editum quoque ab Henr. Stephano inter princ. her. carm. p. 473. & Idyll. p. 27. ab Hertelio, l. c. p. 219. Wintertonio, l. c. p. 441. Lectio l. c. p. 732. De illius elegantia vide quæ dicit Robert. Lowth in libro præclaro de sacra poesi Hebræorum p. 20. edit. Gotting. quam patronus meus, immortaliter ille de me deque bonis litteris meritis, illustris ingenio, doctrina, virtute Michaelis dedit.

Τεθνάμεναι] Utrum integra ad nos pervenerit hæc elegia, an aliqua defint, haud facile dixerim. Sed nihil puto fere deesse. Cave enim ideo carmen mancum censeas, quoniam statim ab initio particula γὰρ occurrit. Pulchre observavit attulitque Hoogeveen ad Viger. de idiot. p. 360. similem locum ex Herodoto, ubi in l. II. Dionysius Pho-
cæu-

cænsis sic orditur : Ἐπὶ ξυρῶ γὰρ τῆς ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρᾶγματ' αἶμα, ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναί ἐλευθέροισι, ἢ δούλοισι κ. λ. quanquam de hoc Herodoti loco lege quæ Longinus περὶ ὕψ. S. XXII. notavit. Potest enim fortasse Tyrtæi carmen, quoad sententias, eodem modo construi, quo Herodoti locus a Longino ordinatur. Apud Homerum meminimus non semel τὸ γὰρ orationis initio poni. E multis pauca dabimus. Il. A. 121. Ἀτρεΐδῃ κῦδισε, φιλοκλεανώτατε πάντων, πῶς γὰρ τοι δάσσει γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί. Odyss. I. 523. ἐγὼ μιν ἀμειβόμενος προσεείπον Ἄ γὰρ δὴ — σε δυνάϊμεν — πέμψαι. K. 501. προσεείπον ὦ Κίρκη τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει. V. 382. προσεείπον ὦ Κίρκη τίς γὰρ κεν ἄνῃς τλαίῃ κ. λ. vid. V. 337. 226. & 174. ὦ φίλοι, οὐ γὰρ πῶς καταδυσόμεθ' — Ἀλλ' ἄγετ' — Μνησόμεθα. ubi parum abest, quin assentiar Eustathio, scribenti : ὁ ποιητὴς ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ γὰρ εἶτα ἐπάγει τὸν, ἀλλὰ, σύνδεσμον, ταυτοδυναμιζόμενα τῷ δὲ. etsi hoc loco Clarkius hanc particulam, ad id, quod eleganter reticeatur, referri dicit. quam observationem, licet non contemnendam, ubique nec satis recte semper ille inculcat. Barnesius tamen, qui hic & alibi ἔκ αἶς rescribit, non ferendus est. Atque etiam Ælianus in V. H. L. IV. cap. 29. sic orditur : οὐ γὰρ δὲ δύναμαι πείθειν ἑμαυτὸν μὴ γελάειν confer quæ habent Lambertus Bos de Ellipsi. Gr. p. 593. ed. Schweb. & Petr. Moll ad Longi Pastor. p. 116. quanquam quæ hic de emphasi dicit, non temere pro-

probanda sunt, certe a me, qui illam de emphasi doctrinam lubenter soleo concionatoribus relinquere, qui soli scire videntur, quæ vis lateat in verbis διάκονος, σπληγχνίζομαι &c. ἐρευνᾶν, κολλάομαι, μάχην μάχεσθαι, κινδυνεύειν κίνδυνον, de quibus bene disputat Clericus in Art. Crit. P. II. S. I, 4. (lege, quæ eleganter monet Moshemius in cognit. de interpr. & emendat. SS. litterarum p. 203. sequ. syntagm. Diff. & in cognit. phil. de eo, quod justum est circa litt. S. ex prof. auctoribus int. §. V.) adde Clarkium ad Il. O. 201. τοῦ γὰρ in interrogationibus orationem ordiri notum est. Eurip. Jon. 971. τί γὰρ μεῖν κερὶ δεῖν. confer Budæum in Comment. Gr. L. p. 931. ed. Steph. Sic solent etiam Latini, Virgil. Georg. IV, 445 : *Nam quis te juvenum confidentissime nostras Fusi sit adire domos ?* etsi me non lateat, hunc locum aliter explicari. vide Donatum ad Terent. Phorm. V, 1, 5. *Æn. II, 373 : Festinate viri, nam quæ tam sera moratur segnities ?* Denique apud Plautum in Aulul. V, 4. ubi nihil antea præcessit, Lyconides ait : *Certo enim ego vocem hic loquentis modo me audire visus sum.*

καλὸν] idem est quod πρέπει, decet, honestum, præclarum est. ut apud Sophocl. Antig. 72. καλὸν μοι τῆτο ποιεῖν θανεῖν. & in Aiac. 1332. ἐπεὶ καλὸν μοι τῆδ' ὑπερπονουμένῳ θανεῖν. vide late de hac verbi vi agentem Alberti in Observ. Philolog. p. 107. quemadmodum in universum καλῶς θανεῖν esse honeste mori ostendit Cl. Wesselingius in Observ.

Ἄνδρ' ἀγαθόν, περὶ ἧ πατρίδι μαρναμένον.
τὴν

Observ. II, 7. p. 167. ut in Sophocl. Aiac. 482. Ἄλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι τὸν εὐγενῆ χρεῖ. adde Scherpezeelium ad Il. A. 131. & Cuperum in Observ. I, 8. Cæterum similis sententia est apud Homerum Il. O. 496. οὐ οἱ αἰκὲς ἀμυνομένα περὶ πάτρης τεθνάμεν. & plura contulit Clarkius ad Il. M. 243. Ἕῃς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης, atque Cerda ad Æn. II, 317. XI, 24. & IX, 286. Prope ad nostri verba accedit elegans locus apud Polybium XV, 10. p. 973. οἱ μὲν ἀποθανόντες εὐγενῶς ἐν τῇ μάχῃ κάλλισον ἐντάφιον ἔχουσι τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατον· οἱ δὲ διαφυγόντες αἰσχισον καὶ ἐλεεινότατον τὸν ἐπίλοιπον βίον. Pariter Simonides apud Diodorum Sic. p. 412. ed. Wessel. τῶν ἐν θερμότητι θανόντων εὐκλειῆς μὲν ἡ τύχη, καλὸς δ' ὁ πότμος· βωμὸς δ' ὁ τάφος — ὁ δ' οἶτος ἔπαινος. Quintus Cal. X, 43. Εὐκλειῶς μέγ' ὀλέσθαι ἀμυνομένους περὶ πάτρης Βέλτερον, ἢ μείναντας οἰζυρῶς ἀπολέσθαι. Illud Horatii III, 2, 13. *Dulce est decorum est pro patria mori*, notum est.

Ἄνδρ' ἀγαθόν] explico *virum fortem, strenuum &c.* nam hanc vim habet verbum ἀγαθός. vid. Cl. Abresch in Dilucidat. Thucydid. p. 543. Ælianus V. H. IX, 38. ἐποθεῖ γὰρ κτῆμα ἀγαθὸν στρατιώταις ὥς συνῆδεν ἐκεῖνος τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κλέα. copiose hanc significationem etiam adstruit Perizonius ad V. H. VII, 8. καὶ τὰς πολεμικὰς καὶ ἀγα-

ἀγαθός, ubi recte refutat Fabrum ejicientem hanc vocem, & probat Vulteji interpretationem: viros bellicosos & fortes. vide præter Bern. Martini Var. Lect. I, 12. p. 27. ed. Kemp. Indicem Æliani. Quemadmodum etiam Latinis meliores sunt fortiores, notante Lambino ad Horat. I, 15, 28. *Tydidēs melior patre*, ita quoque κρείσσοις Græcis, docente Rittershusio ad Oppian. p. 342. Non solum vero ἀγαθός sic usurpatur, ut apud Lyfiam II. p. 56. οἱ μὲν αὐτοὶ πολλαχῆ ἀγαθοὶ γεγεννημένοι cum illi plurimis in locis rem ipsi fortiter gessissent; & Polybium XV, 10. p. 972. Ἡζίου γὰρ μνημονεύοντας τῶν προγεγονότων ἀγώνων ἄνδρας ἀγαθὸς γίνεσθαι, σφῶν καὶ τῆς πατρίδος ἀξίους, sed etiam καλός. ut Ælian. V. H. VI, 2. τὰ μὲν πρῶτα ἐμάχετο εὖ καὶ καλῶς bene & strenue. Apud Latinos bonus eandem significationem habet. vid. Servius ad Æn. I, 195. & pulcher dicitur pro forti, quod docet Burmannus ad Æn. VII, 656. Contra κακός usurpatur de timidis & ignavis: Sic apud Sophocl. Aiac. 458. εἰ δέ τις θεῶν βλάβητοι, φύγοι γ' ἂν καὶ κακός τὸν κρείσσονα: in Philoctet. 1349. κακοὺς ὄντας πρὸς αἰχμὴν, ἐν δέ τοις λόγοις θρασείς. II. Δ. 299. κακοὺς δ' εἰς μέσσον ἔλασσεν ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις ἀναγκάῃ πολεμίζῃ. et II. B. 365. Γνώσῃ ἔπειθ' ὅς θ' ἡγεμόνων κακός, ὅς τέ νυ λαῶν ἦδ' ὅσπ' ἐσθλός ἔησι· ubi Scholiast. κακός· δειλός, ἀσθενής· ἐσθλός· ἀγαθός, ἀνδρεῖος. Pariter idem ad v. 190. οὐ σε δεῖ κακὸν ὥς δειδίσσεσθαι, notat, ὡς κακὸν καὶ

ἀνάνδρον, & ad v. 368. ἀνδρῶν κακότητι, scribit :
κακία, δειλία. Sic etiam κάκη est ignavia notante
Steph. Berglero ad Aristoph. Aves, 542. Hinc
deinde descendit composita vox ἀνδραγαθία :
quam Car. Girardus ad Aristoph. Plut. 191. ex-
ponit per studium & voluntatem rerum honesta-
rum viriliter strenue peragendarum. sæpe sim-
pliciter indicat fortitudinem : ut apud Thucyd.
II, 42. τὴν εἰς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγα-
θίαν & III, 64. οἵτινες ἐπὶ τῷ ἐκείνων κακῷ ἀνδρα-
γαθίαν προὔθεσθε & apud eundem III, 40. est
ἀνδραγαθίζεσθαι. Apud Plutarchum in Apophth.
Lac. p. 222. Senex Laconicus inquit : 'αλλ' οὔτοις
κάκλιον θάνατον ἀποθανῆναι ὑπὲρ Σπάρτης ἀνδραγα-
θῶν. Est enim ἀνὴρ sæpe idem, qui vir fortis,
bellicosus, & intrepidus. Inde apud Thucyd.
III, 14. γίνεσθε δὲ ἄνδρες· ubi Schol. ἀνδρεῖος
πρόθυμοι, & idem ad VI, 69. ἀνδρείαν νῦν λέγει
τὸ θάρσος. & frequenter apud Homerum : ἀνέρες
ἔσε, καὶ ἄλκιμον ἦτορ ἔλεσθε. vid. Eustathium
ad Il. Δ. p. 1058. & E. p. 1242. ed. Polit. Ga-
takerum ad Antonin. IV, 3. p. 129. (qui non se-
mel sic, ut II, 5. φροντίζει σιβαρῶς ὡς Ρωμαῖος καὶ
ἄρρεν, & III, 5. ὁ ἐν σοὶ θεὸς ἔσω προσάτης ζῶον
ἄρρενος, καὶ πρεσβύτερ, καὶ πολιτικοῦ καὶ Ρωμαίου,
ubi eadem vis est verbi Ρωμαῖος.) Steph. Bergle-
rum ad Arist. Equit. 178. & 391. Jo. Uptonum
ad Epictetum p. 13. Pariter Latini verbum *vir*
hac vi ponunt. Exempla quærentibus dabunt
Barthius in Adversar. p. 108. Cortius ad Sallust.
B. C.

τὴν δ' αὐτοῦ προλίποντα πόλιν καὶ πίονας
ἀγρούς

πτωχεύειν πάντων ἐς' ἀνιηρότατον,

πλα-

B. C. XL, 3. Snakenburg ad Curt. IX, 7, 17. Freinshemius in Ind. h. v. Drakenborch. ad Liv. III, 67, 3. Aug. van Staveren ad Fulgent. p. 746. Contra ut Petrus Petitus in Miscell. Observ. III, 15. bene observat, ἀνθρωπος de hominibus vilibus admodum & contentis dicitur.

περὶ ἡ πατρίδι] Sic sæpe Homerus, etsi noster & infra, 14. γῆς περὶ τῆςδε μαχώμεθα, & E, 8. μάχεσθαι γῆς περὶ. Eustathius quidem ad Odyss. P. 471. ὅπποτ' ἀνὴρ περὶ οἷσι μαχεϊόμενος κτεάτεσσιν βλήεται, ἢ περὶ βυσσίν, notat: καὶνῶς δὲ ἡ περὶ πρόθεσις μεταδοτικῆς λέγεται ἐν τῷ περὶ κτήμασι καὶ περὶ βυσσίν. sed vide ibi Clarkium, & ad Odyss. B. 245. ἀργαλέον δὲ — μαχήσασθαι περὶ δαίτη. confer Abreschium in Diluc. Thucyd. p. 483. & imprimis p. 600. Alias hoc significatu ponunt πρὸ pro ὑπὲρ. ut Il. O. 57. μέμασαν δὲ καὶ ὡς ὑσμῖνι μάχεσθαι πρότε παίδων καὶ πρὸ γυναικων. vid. Barnesium ad Eurip. Alcest. 326.

Πτωχεύειν] De differentia inter πτωχείαν & πενείαν vide Aristophan. in Plut. 549. & Kuhnium in Indic. Ælian. f. v. πενία.

ἀνιηρότατον] Notum est cuivis, ni fallor, illud Homeri in Odyss. πλαγιοσύνης δ' οὐκ ἔστι κακώτερον

πλαζόμενον σὺν μητρὶ Φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
 παισὶ τὲ σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.

ΕΧΘΡΟΣ

ἄλλο βροτοῖσιν. Similis sententia est apud Euripidem in Phœniss. 391. Τί τὸ σέρεσθαι πατρίδος ἢ κακὸν μέγα ; Μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μείζον ἢ λόγῳ· & in Eleatr. 1314. Καὶ τίνες ἄλλα σοναχαὶ μείζους ἢ γῆς πατρίδας ὄρον ἐκλιπεῖν ; ubi laudat Barnesius ex Oppian. Halieut. I, 277. Οὐδ' ἀλεγεινότερον καὶ κύντερον, ὅσκειν ἀνάγκη φυζίπολιν πάτρης τελέσει βίον ἀλγινόεντα ξεῖνον ἐν ἀλλοδαποῖσιν ἀτιμίας ζυγὸν ἔλκων· ad quem locum video plura contulisse Conr. Rittershusium, quibus tantum duo loca e Quinto Calabro addam, qui II, 38. inquit: ἐπεὶ πολὺ λωϊὸν ἐστὶ θαρσαλέως ἀπαλέσθαι ἀνὰ κλόνον, ἢ ἐφυγόντας Ζῶειν ἀλλοδαποῖσι παρ' ἀνδράσιν αἰχρὲ ἔχοντας, & 59. μήτε πόληος εἴης ἀπὸ τῆλε φυγόντες Αἰχρεα πολλαὶ φέρωμεν ἀναλκείῃ ὑπὸ λυγρῇ, Αἰλλοδαπὴν περόωντες ἐπὶ χθόνα. quæ pulchre exprimunt Tyrtæi sententiam. Elegantissime cecinit quoque ille, qui Musis charus & jucundus omnibus, pulchram petiit per vulnera mortem, Kleistius: *Den, der fürs Vaterland den Tod nicht scheut, Erwartet dort sein Himmel, hier sein Ruhm: Vnd Schand erwartet jeden feigen Mann.*

κουριδίῃ] Eustathius ad Il. A. p. 127. ed. Polit. Κουριδίῃ δ' ἀλόχος, ἣν τις κόρην ἔτι οὔσαν ἠγάγετο, & μὴν ἢ ἑτέρῳ προσυζευχθεῖσαν εἰς γάμον, ἢ καὶ ἄλλως γεγαῖνη.

Ἐχθρὸς γὰρ τοῖσι μετέσσειται, οὐς κεν ἱκῆται,
 χρησμοσύνη τ' εἰκὼν καὶ συγεῖν πενίη.
 Αἰσχύνει τε γένος, κατὰ δ' ἀγλαὸν εἶδος
 ἐλέγχει,

πασα

Ἐχθρὸς] Quid potest propius ad verba & sententiam Tyrtæi accedere, quam illa Theognidis, v. 209. οὐδείς τοι φεύγοντι φίλος καὶ πισὸς ἑταῖρος, τῆς δὲ φυγῆς εἶναι τῷτ' ἀνιηρότερον.

Ἐχθρὸς γὰρ] Varie tentarunt & legerunt viri docti hunc locum. Steph. Hert. Wint. Ἐχθρὸς μὲν γὰρ, quibus Taylorus etiam accedit, addita simul alia lectione, quæque mihi omnium optima videtur: Ἐχθιστος γὰρ τοῖσι. Certe magis hæc placet emendatione Scaligeri, ab eodem notata, Ἐχθρὸς γὰρ τούτοις μελέσσεται. Melanchthon legit γὰρ δὴ.

εἰκων] II. N. 224. οὔτε τις ὄκνη εἰκὼν ἀνδύεται πόλεμον. Od. E. 158. ὅς πενίη εἰκὼν ἀπατήλια βάζει. Thucyd. VIII, 27. οὐδέ ποτε τῷ αἰσχυρῷ ὀνειδεῖ εἰζας ἀλόγως διακινδυνεύσειν. Alio verbo, sed pari sententia, rem elocutus est Theognis v. 177. πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίη δεδμημένος οὔτε τι εἰπεῖν — δύναται. quem totum locum cum hoc comparabis, & addes v. 649. sequi.

Αἰσχύνει κ. λ.] ad illustrandum hunc locum faciunt, quæ attulit Berglerus ad Aristoph. Aves, 1451.

πάντα δ' ἀτιμία καὶ κακότης ἐπεται.

ΕΙΣ'

ἀτιμία] Steph. Hert. Wintert. Melanchth. ἀθυμία. Scal. ἀθυμίνη. Ald. ἀτυμία. forte pro ἀθυμία. etiam in edit. Lycurgi, edita Vitebergæ a Jo. Lufft a. 1568. ἀθυμία. Sed omnes, quantum judico, minus recte. Sermonem esse apparet de turpitudine & ignominia, quæ perferenda sit homini ignavo, timidoque, non de desperatione animi. Et ipsa res nostram opinionem confirmat. Erat enim legibus iis, qui stationem reliquerant turpiterque aufugerant, ἀτιμία constituta, vid. Taylorum in Lect. Lysiac. p. 716. & 715. ἀτιμον εἶναι τὸν τὰ ὅπλα ἀποβεβληκότα, atque Spanhemium ad Julian. Orat. p. 239. Facit etiam huc inprimis Andocides in Orat. I. p. 207. ed. Hanov. οἱ δὲ ἄτιμοι ἦσαν, καὶ τίνα τρόπον ἕκαστοι ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω — οἰμὲν ἀργύριον ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ — εἷς μὲν τρόπος οὗτος ἀτιμίας ἦν· ἕτερος δὲ, ὃν τὰ μὲν σώματα ἀτιμα ἦν, τὴν δὲ οὐσίαν ἔσχον καὶ ἐκέκτυντο· οὗτοι δ' ἂν ἦσαν ὅποιοι κλοπῆς ἢ δώρων ὀφλοῖεν· τούτους ἔδει καὶ αὐτὰς καὶ τὰς ἐκ τῶν ἀτίμων εἶναι. καὶ ὅποιοι λίποιν τὴν τάξιν, ἢ ἀσρατείας, ἢ δειλίας, ἢ ναυμαχίας (sed sine dubio legendum est ἀμαχίας) ὀφλοῖεν, ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβάλοιν — οὗτοι πάντες ἄτιμοι ἦσαν τὰ σώματα. Porro Xenophon de rep. Laced. p. 684. narrat, quæcunque apud Lacedæmonios mala sint ignavo, ut ἐν

εἴθ' ὅπως ἀνδρὸς τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὥρη
γίνεται, οὐτ' αἰδῶς εἰσοπίσω τελέθει.

Θυμῶ

δὲ τῇ Λακεδαιμόνι πᾶς μὲν ἂν τις αἰσχυνθεῖη τὸν κα-
κὸν σύσκηνον παραλαβεῖν, πᾶς δ' ἂν ἐν παλαίσμασι
συγγυμνασῇν, & tandem, recensitis infamiae
generibus, concludit: Τοιαύτης τοῖς κακοῖς
ἀτιμίας ἐπικειμένης. Quæ quidem sufficere
arbitror ad receptam lectionem stabiliendam.
Ceterum cum de crimine λειποταξίας, tum de
ἀτιμία, confer Lyfæ oration. contra Alcibiadem,
κατ' Ἀνδοκίδου ἀσεβείας. & Taylorum pag. 107.
Marklandum ad Or. XII, p. 560. Harpocraton.
f. v. ἀτιμος, & Salvinum ad Eustath. T. I. p. 150.
copiosissime verbum ἀτιμος explicat Taylor ad
Demosthen. T. II. p. 310. Quid vero sit ἀθυμία
ostendit Georg. d'Arnaud in specimine Animad-
vers. Criticar. p. 176.

ἀλωμένου] male Ald. & Hert. ἀλωμένου.

ὥρη] Harpocraton p. 261. ὀλιγορήσεε ἀντὶ τῆς ἀμε-
λήσεε. Δημοσθένους φιλιππικοῖς. ὀλιγορεῖν γὰρ λέγε-
ται τὸ ὀλίγην ὥραν ἔχειν. — ὥρα δ' ἐστὶν ἡ φροντίς.
Hesiodus in ἐργ. 30. ὥρη γὰρ τ' ὀλίγη πέλεται νει-
κίων τ' ἀγορεύετε, pro quo male vult Clericus ὥρη.
vide Grævium Lect. Hesiod. p. 6. et Aunam Fa-
bri ad Callimach. H. in Del. 314.

γίνεται] Steph. Hert. Wint. γίγνεται, ut semper,
quod

Θυμῷ γῆς περὶ τῆσδε μαχώμεθα καὶ περὶ
παίδων

ΘΥΗ-

quod semel monuisse sufficiat. Mœris : γίνεται
ἀττικῶς γίνεται ἑλληνικῶς. vid. Valkenarium ad
Eurip. Phœniss. v. 743. & 1396.

Θυμῷ] id est, animoso, alacri impetu, strenua
virtute, fortitudine, ardore. fere ut Latini usur-
pant verbum *animus*. vid. Burmannum, Secundi
gratia, primum ad Virg. Æn. II, 617. & 799.
Nunc animis opus, Ænea, nunc pectore toto. at-
que Barthium ad Statii Silv. II, I, 169. atque
Theb. III, 8. sed nunc subsistamus in Græcis.
Thucydides II, II. οἱ λογισμῷ ἐλάχισα χρώμενοι
θυμῷ πλεῖστα ἐς ἔργον καθίστανται; *summo animi im-
petu rem aggrediuntur.* Hinc verbum θυμομα-
χεῖν, de quo præter Budæum in Comment. Gr.
L. p. 1179. qui interpretatur: animose & ad in-
ternecionem usque dimicare, consule Raphelium
in Annot. ex Polyb. & Arr. ad Act. XII, 20. ubi
recte eos refutat, qui explicant, animo bellum
meditari, & hoc verbum de ipso pugnandi ardo-
re, & animi vel ad vincendum, vel ad morien-
dum obstinatione usurpari docet, eandemque
vim verbi ψυχομαχεῖν esse ostendit. Omnium,
puto, optime de illo verbo egit Alberti ad He-
sych. f. v. θυμοειδής : & Raphelii sententiam in-
primis

ὀνήσῃωμεν, ψυχέων μνηέτι φειδόμενοι.

Ω

primis stabilire mihi videtur Diodor. Sic. L. XVII. p. 184. οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς θυμομαχῶντες, τὸ ζῆν πρότερον ἢ τὴν ἀρετὴν ἔλειπον. Apud Quintum Calabr. IX, 205. est: οὐδὲ μὲν ἐσθλοῖς Τρώων ἡγεμόνεσσι δέος πέλεν ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς ἔκ θυμοῖο μάχοντο. adde Abresch. in Animadv. ad Æschyl. p. 147. De formula hac ἔκ θυμοῦ vide Stanleium ad Æschyl. Agamemn. 48. pro quo etiam dicunt ἔκ ψυχῆς· quod explicat Scholiastes Theocriti ad Id. VIII, 35. βόσκοντ' ἔκ ψυχῆς τὰς ἀμνίδας, sic: ἐξ ὅλης τῆς προθυμίας· ἔκ ψυχῆς ποιεῖ τις τόδε, ἡγουν ἑκὼν καὶ ἀφ' ἐαυτοῦ κινούμενος· οὐκ ἔκ ψυχῆς δὲ ποιεῖ, ἡγουν, ἄκων καὶ σὺν βίᾳ τινὶ, καὶ ἔχ' ἀφ' ἐαυτοῦ κινέμενος. Apud Antoninum frequenter occurrit ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς· vid. Gatakerum ad eum, IV, 31. p. 157.

ψυχέων] Duplici modo videtur mihi hic locus exponi posse: Sive, ne parcite vobis, sive, ne parcite vitæ vestræ. Utraque tamen interpretatio eodem redit. verbum ψυχαὶ pro hominibus ipsis sæpe ponitur, ut in Lysiae orat. II. p. 51. τὰς δ' αὐτῶν ψυχὰς ὀλίγας οὕσας ἀντιτάξαντες τῷ πλήθει τῷ τῆς Ἀσίας & Euripid. Androm. 611. ψυχὰς δὲ πολλὰς καὶ γαῖας ἀπόλεσας: quemadmodum etiam Latini sic dicunt, ut Lucanus I, 447. qui fortes animas belloque peremtis laudibus in longum vates dimittitis ævum. Virg. Aen. XI, 24.

E

Ise,

ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μέ-
νοντες

μηδε

*Ite, ait, egregias animas decorate supremis mu-
neribus. Statius Theb. VIII, 666. Ille ego inex-
pletis solus qui cædibus hausi Quinquaginta ani-
mas. vid. Rappoltum ad Horat. c. 16. p. 142. Stollbergium ad Aiac. p. 198. Gatakerum ad An-
tonin. V, 32. p. 214. Barnefium ad Eurip. Herc.
Fur. 452. ἢ τίς ταλαίνης τῆς ἐμῆς ψυχῆς φονεῦς.
Schwarzium ad Olear. de stilo N. T. p. 26. & Burman. ad Virg. Aen. III, 67. sed altera potius
hoc loco significatio mihi placet, qua ψυχὴ su-
mitur pro ζωῇ. ut II. Ω. 168. ψυχὰς ὀλέσαντες.
X. 161. περὶ ψυχῆς θεὸν ἔκτορος ἱπποδάμοιο. Eu-
rip. Heracl. 14. πόλις μὲν οἰχέται, ψυχὴ δ' ἐσώθη.
Ælianus V. H. X, 6. ὀφείλῃσι καὶ ἐκεῖνοι τὴν ψυ-
χὴν πᾶσιν, & XIV, 43. ὑπὲρ ἀνθρώπου ψυχῆς δια-
λογίζεσθαι. de hominis vita decernere. vid. Barne-
fium ad Eurip. Alcest. 301. Alberti in Observ.
Philol. p. 59. Elsnerum ad Act. Apost. II, 41. Trillerum in Observ. Crit. p. 351. & Mark-
landum ad Lysia Or. VI. p. 546.*

[ἀλλὰ μάχεσθε] Notent tirones h. l. ἀλλὰ esse idem
quod itaque, igitur, vimque adhortandi excitan-
dique habere, docentibus hoc Kustero ad Aristoph.
Equit. 202. Vigero de Idiot. C. VIII, S. I, 12.
quī

μηδὲ φυγῆς αἰσχροῦς ἄρχετε, μηδὲ φόβου.

Ἀλλὰ

qui laudat e Dionys. Halic. οἱ μὲν ἀντικρυς ἐπίοντες, οἱ δὲ κατόπιν, ἀλλ' ἴτε σὺν πολλῇ καλαφρονήσει ἐπ' αὐτούς, & Elsnero ad Act. XI, 20 ubi præter alia adfert locum Arriani, Exped. V, 26. Ἀλλὰ παραμείνατε, ἄνδρες.

ἄρχετε] Inservit tantummodo periphrasi. Sensus idem est, ac si simpliciter poeta dixisset: ne fugiatis, ne timeatis. vid. Abresch, in Dilucid. Thucyd. p. 614. Eadem ratio est apud Latinos τῶ καὶ cæpi. veluti apud Cornelium in Paus. IV, 6. *Tanto magis -- orare cæpit ne enuntiaret.* Con. V, 2. *clam dare operam cæpit, ut restitueret.* vid. Cortium ad Sallust. B. C. VII, 1. Erhardum ad Petron. 6. p. 41. Fr. Pithæum ad eundem 7. p. 43. atque Barthium 79. p. 508. & Munckerrum ad Hygin. Fab. IV, p. 26. adde Hutchinsonium ad Cyropædiam. I. p. 5. Ἀνηγήσασθε δὲ τοσαῦτα φῶλα ὅσα καὶ διελθεῖν ἔργον ἐστὶν ὅποι ἀν-ἄρξῃται τις πορεύεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλείων, ἣν τε πρὸς ἑω, κ. λ. vertitur: *Tot autem nationes sibi devinxit, quot vel percurrere operosum fuerit, quocunque quis ire a regia cæperit.* non recte. nam illud καὶ clare indicat διελθεῖν esse reddendum: recensere, enarrare, oratione persequi nam sermo non est de arduo negotio, quale suscipit vel exiguam regionem peragraturus, sed de leviori.

Ἄλλα μέγαν ποιεῖτε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ
θυμὸν,

μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρναμένοι.

ΤΥΣ

unde dixit: *vel.* sed obstat huic meæ interpreta-
tioni verbum πορεύεσθαι. cui nescio an tribui
possit significatio: *mente percurrere*, quanquam
scio poetica verba sæpe usurpasse Xenophontem,
ut (Cypop. p. 172.) βροντὴ ἐφθέρξατο, (ibid. p.
194.) πεινῆν συμμάχων, (Exped. p. 265.) ἐκκυ-
μαίνειν, de phalange, & alia. sed neque poetice
sic dici posse arbitror. Quare sequor editionem
Aldinan, in qua deest verbum πορεύεσθαι, & lo-
cum intelligo non de itinere, sed de enarratione.

ἐν φρεσὶ θυμὸν] Græcorum poetarum propria di-
cendi formula, quæ sæpe apud Homerum oc-
currit, ut Il. I, 624. Ἀχιλλεὺς Ἄγριον ἐν στήθεσσι
δέτο μεγάλητορα θυμὸν. & 635. σὺ δ' ἱλαον ἔνθεο
θυμὸν, Homerique ad imitationem Quintus Cal.
VIII, 15. ἀρήϊον ἐν φρεσὶ θυμὸν δέντες. quamque
bene illustrat Grævius in Lect. Hesiod. cap. 8.
p. 41. comparatque cum illo Catulli: *Nec potis
est dulces Musarum exponere fœtus mens animi.*
quanquam nescio an recte. Sic Græci καρδία &
θυμὸς sæpe jungunt, multis exemplis datis a
Schradero ad Musæum, c. 9. p. 192.

φιλοψυχεῖτ'] apud Johan. XII, 25. est φιλεῖν τὴν
ψυχὴν

Τῆς δὲ παλαιότερης, ὧν ἐκέτι γένετ' ἐλαφροῦ
Μη

ψυχὴν αὐτῷ· de qua formula vid. Jer. Marklandum Conject. ad Lysiae Orat. II. p. 437. quod notent defensores puritatis stili Novi Test. viri summe reverendi, & mehercle! acutissimi, certe oculis auribusque sani. Sed observavi etiam illud verbum apud alios. ut apud Eurip. Heraclid. 519. αὐτοὶ φιλοψυχῶντες & 534. φιλοψυχῶς ἐγώ· qui tamen etiam in Alcest. 703. νόμιζε δ' εἰ σὺ τὴν σαυτῇ φιλεῖς ψυχὴν, φιλεῖν ἀπαντίας. apud Lysiam, Or. II, 44. ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ γενόμενοι καὶ τῶν μὲν σωμάτων ἀφειδήσαντες, ὑπὲρ δὲ τῆς ἀρετῆς ὃ φιλοψυχήσαντες ἔστησαν μὲν Τρόπαια κ. λ. Diodorum Sic. L. III. p. 199. de Troglodytis: μέγιστον τῶν κακῶν ἡγῶνται, τὸ φιλοψυχεῖν τὸν μηδὲν ἄξιον τῷ ζῆν πράττειν δυνάμενον· & XX. p. 430. ὑπομείναι τι παθεῖν ἄτοπον, ἕνεκα τῷ φιλοψυχεῖν, & Antoninum X, 8. λίαν ἐστὶν ἀναισθητὴ καὶ φιλοψύχου, & VII, 46. μὴ γὰρ τοῦτο μὲν τὸ ζῆν ἔποσον δὴ χρόνον τόνγε ὡς ἀληθῶς ἄνδρα εὐκτέον ἐστὶ καὶ οὐ φιλοψυχητέον, quod comparat Gatakerus cum Act. XII, 24, & Apocal. XII, 11.

Τῆς δὲ παλαιότερης] non probo interpret. Latinam: *Veteranis grandævis relictis*. puto potius ita hunc locum esse capiendum: *quod autem ad senes attinet* ἔc. & hanc dicendi rationem cognoscere cupientes ablego ad notas Duckeri ad Thucyd. II, 62.

μὴ καταλείποντες φεύγετε τὰς γεραίους.
 ἄισχρόν γάρ δὴ τῶτο, μετὰ προμάχοισι πε-
 σόντα

κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον
 ἦδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιόν τε γένειον,
 θυμὸν ἀποπνεύοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
 αἱματοέντ' αἰδοῖα φίλαις ἐν χερσὶν ἔχοντα,

(ΑΙ-

Perizonii ad Ælian. V. H. II, 13. Lamb. Bosii
 ad Luc. II, 43. Dorvillii ad Chariton. p. 464.
 642. 669. Sic in Dialogo Æschinis, Axio-
 chus inscripto, 5. S. νόστος δὲ καὶ φλεγμονὰς τῶν
 αἰδοητηρίων, ἔτι δὲ τὰς ἐντὸς κακότηλας, recte ope-
 rofissimum Fischerum dicere, bene se habere
 lectionem hanc, nec ordine fecisse Wolfium, τί
 λέγω e coniectura in textum verborum reci-
 pientem, iam alio loco notavimus.

γύνατ' ἐλαφρά] II. N. 61. Γυῖα δ' ἔθηκεν ἐλαφρά.
 sed γυῖα de omnibus membris dici docere potest
 Ernesti ad Callimach. H. in Dian. 177. p. 127.
 vide nos paullo post.

ἦδη κ. λ.] Similiter fere apud Homer. II. Ω. 516.
 οἰκτείρων πολιόντε κάρη πολιόν τε γένειον : Ovidius
 autem in Metam. VIII. Pulvere canitiem genitor
 vultusque seniles Fædat bumi fusus.

Αἱματοέντ'] valde mihi hic locus placet, elegan-
 tissimeque poeta summum pudoris verecundiæ-
 que

que studium in ipsa morte indicare videtur. De hoc decori in moribundis studio plura collegerunt viri doctissimi, Cortius & Gesnerus ad Plin. Ep. IV, 11, 9. de virgine Vestali Domitiani jussu misero supplicio affecta, quæque, *quum in illud subterraneum cubiculum demitteretur, hæssissetque descendenti stola vertit se ac recollegit.* Pariter de Olympiade, Alexandri matre, Justinus XIV, 6, 12. memoriæ prodidit: *insuper exspirans capillis & veste crura contexisse fertur, ne quid posset in corpore ejus indecorum videri.* vide plura apud Rittershusium ad Oppian. Hal. II, 641. & Stanleium ad Æschyli Agamemn. 241. & adde Jac. a Cruce ad Ovid. Met. XIII, 479. *Tunc quoque cura fuit partes velare tegendas, Cum caderet castique decus servare pudoris.* quibus tantummodo duo loca addemus: unum e Quinto Calabro, qui I, 620. de Penthesilea vulnerata inquit: *Εὐσαλέως ἐριπῆσα κατ' ἔδεος· οὐδέ οἱ αἰδώς ἤνυχεν δέμας ἦν: τάδ' ἔπ' ἐπὶ νηδύα μακρὴν:* alterum e recentiori poeta, (nam quid imitemur eorum sive morositatem, sive stultam ignorantiam qui vetera tantum legunt, recentiora eaque fortasse non deteriora spernunt & negligunt?) Ita igitur La Fontaine L. VI. f. 28. *Elle tombe, & tombant range ses vêtemens, Dernier trait de pudeur, même au dernier moment.* Denique erudite observavit magnus Casaubonus ad Sueton. Neron. c. 49. qui carnificis manu puniendi fuissent, quique aliqua necessitate coacti se interemissent in scrobibus præparatis sæpe solitos sedere,

(Αἰσχρὰ τὰ γ' ὀφθαλμοῖς καὶ νεμεσητὸν
ἰδεῖν)

καὶ

dere, ut post vulnus acceptum casus αἰσχήμων
evitaretur.

φίλαις] hoc verbum cum hoc, tum aliis locis ni-
hil significat aliud, quam *suus*. vide omnino Dan.
Heinsium in Lect. Theocr. cap. V. ubi dicit
φίλον & ἐμὸν five ἑδῖον esse sæpe παράλληλα, at-
que præter alia addit: *cujus rei ignoratione sæpe
in Homero peccatum est. Vere profecto. ut Il.
γ. 412. εἰως φίλον ὤλεσε θυμόν. φ. 201. ἐπεὶ φί-
λον ἦτορ ἀπηνύρα. 389. ἐγέλασσε δὲ οἱ φίλον ἦτορ.
425. λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ. 562. ἀλλὰ τίη
μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός & sit sæpissime.
in quibus omnibus locis vulgares interpretes
stulte scripserunt: charum cor. quod quid esset ne
ipsi quidem intelligere potuerunt. Neque probo
Scholiastam Homeri, qui ad Il. γ. 31. κατεπλή-
γη φίλον ἦτορ notat: τὴν προσφιλεσάτην αὐτοῦ ψυ-
χὴν. & ad E, 250. μήπως φίλον ἦτορ ὀλέσσης scri-
bit: τὴν προσφιλεσάτην ψυχὴν. Utroque loco red-
denda hæc vox est per *suus*. confer Steph. Berg-
lerum in Actis Erud. Lipsiens. a. 1719. p. 501.
Scherpezeelium ad Il. A. 569. & 351. Dorvil-
lum ad Chariton. p. 101. quem librum quod a
me contemni nuper scripsit Burmannus Secun-
dus, improbe mentitus est, aut potius ebrius
fuit ignoravitque quid diceret.*

Αἰσχρὰ κ. λ.] Uncis hæc inclusimus, secuti Steph.
& Winterton.

καὶ χροῖα γυμνωθέντα· νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοι-
 κεν,

οφρα-

νεμεσητὸν] vid. Dorvillum ad Chariton. p. 616. &
 Ant. Fr. Gorium ad Donii Inscript. p. 15. Scho-
 liaft. Homeri ad Il. Γ. 410. κείσε δ' ἐγὼν οὐκ εἶμι,
 νεμεσσητὸν δὲ κεν εἴη· interpretatur: μέμψεως γὰρ
 τῷτο ἄξιον γενήσεται.

γυμνωθέντα] Quemadmodum γυμνὸς sæpe ille di-
 citur, qui sine veste exteriori est, quod præclare
 ostendunt Cuperus in Obs. I, 7. Perizonius ad
 Aelian. V. H. VI, 11. Burmannus ad Virg. Georg. I,
 299. & Grævius in Lect. Hesiod. c. 9. p. 21. ita
 etiam, qui sine armis est, appellatur γυμνός·
 Hesiod. ἀσπ. 460. μηρὸν γυμνωθέντα σάκευς ὑπὸ
 δαιδαλέοιο ὄντασε. Diod. Sic. L. XIX, p. 322.
 γυμνὰ τὰ σώματα τῶν ἀμυνομένων ὅπλων παρεχό-
 μενος· Il. M. 389. Ἡ εἶδε γυμνωθέντα βραχίονα.
 Pausan. Messen. c. 15. ἡ γὰρ τοῦ σώματος γυμνόν
 τι. Herodian. II, 13, 8. γυμνοῖτε πρὸς ὠπλισμέ-
 νους μάχοιντο, VII, 9, 11, γυμνοῖτε ὅπλων καὶ
 ὀργάνων πολεμικῶν. Thucydides, V, 71. διὰ τὸ
 φοβημένους προσέλλειν τὰ γυμνὰ ἕκαστον ὡς μάλιστα
 τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι· III, 23.
 ἐτόξευον καὶ ἐσηκόντιζον ἐς τὰ γυμνὰ, & IV. 10.
 τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς ἀπῆγε τὴν στρα-
 τίαν· quanquam horum exemplorum videtur ea-

dem ratio esse, quæ formulæ: *terga fugæ nudare*, de qua vid. Heinsium & Drakenborch. ad Sil. Il. XVII, 445. Sed de verbis γυμνὸς ὄπλων agit Wesseling in diff. Herodot. p. 99. atque nudum Latinis esse inermem interdum notat Drakenborch. ad Liv. V, 45, 3. & Sil. It. XVI, 47. Posset igitur sensus loci fortasse esse hic: turpe esse, senem jacere spoliatum armis. His enim privari cum apud alias gentes, (de quo consuli possunt Stewechius ad Veget. L. II. p. 105. Freinshemius ad Curt. IV, 13. & Io. Alstorph. in Occup. Tusc. L. II. p. 94 96) tum apud Lacedæmonios turpissimum indicabatur. Horum pueri nati in clypeo ponebantur, matribus clamantibus ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τὰν vid. Meursii Misc. Lacon. L. II, c. 1. Exstat in Antholog. Lubin. L. I. c. 5. 1. epigramma, quod rem bene illustrat: Γυμνὸν ἰδοῦσα Λάκαινα παλίντροπον ἐκ πολέμοιο κ. λ. Notum est etiam, quid Archilocho acciderit, quem eadem hora, qua advenerat, expellebant, quoniam illum audiverant scripsisse, præstare arma abjicere, quam mori. vid. Aristophan. in Pac. 1296. & Plutarchum in Inst. Lacon. pag. 239. Cæterum de verbo ἐψασπὶς vid. Muretum V. L. L. IX. c. 2. Spanhemium ad Aristoph. Nub. 352. & Kusterum ad Suid. T. II. p. 325. f. v. κλεώνυμος. Sed ex præcedentibus mihi fere probabilius videtur, Tyr-tæi hunc locum explicandum esse de sene, nudo corpore jacente, & spoliato vestibus.

νέοισι] Hic duo notanda sunt: primum totum hunc locum expressum videri ex Il. X. 17. νέω δὲ πάντ' ἐπέοικε Ἀρηϊ κταμένω δαδαῖγμένω ὅξει χαλκῷ κείσθαι πάντα δὲ καλὰ θανόντι περ, ὅτι φανείη Ἀχ' ὅτι δὴ πολιόντε κάρη πολιόντε γένειον Αἰδῶτ' αἰσχύνωσι κύνες κταμένοιο γέροντος Τῆτο δὴ οἰκτιρὸν πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι unde fortasse etiam sensus hujus loci constitui potest: hoc enim erat alterum. Locus est subobscurus & vere dicit Taylorus, interpretem hic vadimonium deseruisse & ex Græcis non sane ardentissimis Latina frigida fecisse. Quis enim capiat hæc: *Omnia persimilis juveni condamine magno Ut pubertatis flos sibi detur agit. Ille oculis hominum gratus, dum vivit, habetur Strenuus at primis cæsus in agminibus. aut illa: juvenes autem prorsus decet, ut pubertatis flos sit eis pulcher; aut denique hæc, quæ Wintertonius dedit: juvenibus autem in omnibus similis est, et pulchrum pubertatis florem habet. Miror neminem vidisse, loci verum sensum esse hunc: in juvenibus, donec florem ætatis habent (in Græco est mutatio numeri ut sæpe) omnia commodè conspici ab aliis possunt: juvenis & vivens viris mulieribusque amabilis visu, & in prima acie cadens pulcher est. Ita neque opus est cum Scaligero emendare: Ἀνδράσι ἐν θνητοῖσιν modo post ἰδεῖν majus distinctionis signum deleas & cum sequentibus jungas legasque τε pro δέ. Ceterum video Melanchth. legisse: πᾶν.*

ὅφρ' ἄρα τῆς ἡβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχει,

AN-

ἄνθος ἡβης] non raro poetæ utriusque linguæ verba a floribus, hortis, plantis &c. sumpta transtulerunt ad juventutis tempora indicanda. Jam pater Homerus. Il. Σ. 51. ὁ δ' ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἴσος τὸν μὲν ἐγὼ θρέψασα φυτὸν ὡς γένῳ ἀλωῆς N. 484. Καὶ δ' ἔχει ἡβης ἄνθος. Pulchre Pindarus Ol. I. 118. Πρὸς εὐάνθεμον δ' ὅτε φυνὼν Λάχναί νιν μέλαν γένειον ἔρεφον & Pyth. IV. σὸν δ' ἄνθος ἡβας ἄρτι κυμαίνει. Simonides pag. 319. ed. Steph. θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχει πολιήρατον ἡβης. Theognis v. 1001. ὄφρα τις ἡβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχων. Anacreon 34. ὅτι σοι πάρεσιν ἄνθος ἀκμαῖον ἄρας. Theocrit Id. XIV, 70. Ποιεῖν τι δεῖ, οἷς γόνυ χλωρόν, quod recte Schol. explicat: ἀντὶ τοῦ ἕως ἀκμάζομεν. de quo loco vid. Valkenarium in epist. præfixa Virsinī Virgilio compar. pag. 24. ut Horat. Ep. XIII, 4. dumque virent genua. Nam etiam Latini hac parte Græcos imitantur. Ovid. Trist. III, 1, 7. quod viridi quondam male lufit in ævo. Art. III, 557. viridemque juventam ut capias. Met. IX, 435. Perpetuum ævi florem Rhadamantus haberet & sic ille sæpius. Sil. It. V, 415. properoque virentes Deleerat leto annos. Stat. Theb. IV, 274. viridique genas spectabilis ævo. Petron. c. 32. ut traduceres annos primo florentes vigore. vide, plura qui dabant, Drakenborch. ad Sil. It. I, 187. 376. XVI. 406.

406. Salmasium ad Solin. p. 364. Heinsium ad Petron. c. 17. p. 83. & Bourdelot. ad eund. c. 139. p. 853. Burman. ad Valer. Flac. I, 77. Jo. Heskin ad Bion. pag. 39. Eleganter Thucydides IV, 133. ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ὁ τε ἦν αὐτῶν ἄνδρος ἀπολώλει omnis ipsorum juventutis flos: quo sensu etiam Latini hoc verbum ponunt. Livius VIII, 8. *hæc prima frons in acie florem juvenum pubescentium ad militiam habebat*. vid. Drakenborch. ad XXVII, 35, 7. & VIII, 28, 3. Hemsterhusium ad Lucian. Tim. c. 55. & Abresch. in Diluc. Thucyd. p. 489. Pindarus sic non semel, ut: Nem. VIII, 15. ἡρώων ἄωτοι. & Pyth. IV, 335. κατέβα ναυτῶν ἄωτος. Contra καλὰμνη dicitur de corpore senili, Odyss. ξ. 214. Ἀλλ' ἐμπης καλὰμνην γέ σ' οἶομαι εἰσορόωντα Γινώσκειν. quod recte Schol. explicare per τὸ γῆρας & πρεσβυτικὸν σῶμα, puto cum eruditiss. Schultensio ad Job. T. I. p. 164. qui existimat docte, allusum a poeta ad culmum jam maturum falci. Idem eleganter T II. p. 802 notat ὄπωρα transferri ad maturitatem juvenilem. Sic certe Pindarus Istm. B. ὅς τις ἐὼν καλὸς εἵχεν Ἀφροδίτας εὐθρόνῃς μνάσειραν ἀδίσαν ὄπῳραν & Nem. E. οὐπω γένυς φαῖνεν τέρειναν ματέρ' οἰνάνθας ὄπῳραν. Ἀλλά τις] non, ut vulgo fit, interpretaberis: aliquis, quidam, sed vos, aut quisque. sæpe enim refertur hoc verbum ad eos, de quibus ante actum est, vel quos adloquimur. Sic. v. c. II. B. 39. Ἀλλά τις ἐγγυὲς ἰὼν κ. λ. reddendum est: Vos igitur proprius accedite. Eu-

Ἄνδράσι μὲν Θνητοῖσι ἰδεῖν ἐρατὸς δὲ γυναιξὶ
 ζωὸς ἐὼν, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν,
 Ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφο-
 τέροισι

ΣΤΗ-

Stathius ad Il. B. p. 452 ed. Polit. scribit: ὅτι δὲ
 τὸ τινα καὶ ὅλως τὸ τίς ἔστιν ὅτε τῇ κατ' αὐτὸ ἀο-
 ρισία ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἕκαστος, δηλοῖ καὶ Σοφο-
 φοκλῆς ἐν τῷ, Ὄρεα, τίν' ἤδη κράτα καλύμματα
 καλυψάμενον, καὶ ἐξῆς Δημοῖ γὰρ, ὡς καιρὸς ἔστιν,
 ἕκαστον τῶν Σαλαμινίων λαθόντα φυγεῖν. vide etiam
 Dukerum ad Thucyd. V, 14, 42. & Abresch. in
 Diluc. Thucyd. p. 574.

Ἐν διαβάς] Cl. Ernesti ad Il. M. 458. interpretatur:
magno gradu obtineat locum suum. Sed vide in-
 primis Salmasium ad Solin. p. 663. qui exponit
 de milite, qui gradum componit ad pugnandum
 & excipiendum adversarii impetum altero pede
 protenso quibuscum conveniunt, quæ habet
 Casaubonus ad Aristoph. Equ. 77. & ad Theo-
 phrastī Characteres, περ. ἀδολεσχ. p. 135. ubi
 dicit, qui crucibus apertis stent, ut qui parent
 se ad hostilem impetum excipiendum, proprie
 dici διαβαίνειν. Occurrere memini hanc dicendi
 rationem apud Apollonium Rhod. III, 1293. αὐτὰρ
 ὁ τῆς γε εὖ διαβάς ἐπίοντας — μίμνει, & con-
 fer I, 1199 & Aelianum V. H. IV, 16. ὁ δὲ εὖ
 δια-

στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδῶσι δακῶν.

διαβὰς ἐν τῇ στάσει καὶ ἐγκρατῶς σεφανόμενος ἀπῆει·
 interpr. ipse quum bene & firmiter in statione
 sua perstitisset, coronatus abiit. Faciunt ad illu-
 strationem formulæ etiam notata ab Eustathio ad
 Il. Γ. p. 818. Τὸ δὲ μακρὰ βιβῶντω, ἦτοι βαίνοντα,
 ἔοικέ πως πρὸς τὸ διαβαίνειν· ὃ καὶ παρ' ὁμήρῳ κεῖ-
 ται ἐν τῷ· ἔνυ διαβάς· ἦγυν διασῆσας τὰ σκέλη· καὶ
 παρὰ τῷ κωμικῷ ἐν τῷ, τοσόνδε δ' αὐτοῦ βῆμα δια-
 βεβηκότος. Cæterum consule virum doctum in
 in Observ. Miscellan. Belgicis, Vol. I. T. I. pag.
 127. ubi prætes alia jure reprehendit, qui hic &
 infra vertant *progressus*, cum pœta ad statum pu-
 gnantis respiciat, & consule simul Wesselingium
 ad Diod. Sic. T. I. p. 111.

στηριχθεὶς] vid. Lamb. Bosium in Exerc. in N. T.
 ad Rom. I, 11. quem jam laudatum video ab Er-
 nestio ad Il. Φ. 241. οὐδὲ πόδεςσιν εἶχε στηρίζεσθαι.
 Theocrit. XV, 66. ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ βεβακὼς τολ-
 μασεῖς ἐπίοντα μένειν θρασὺν ἀσπιδιώταν. quem locum
 idem vir eruditus in Obs. Misc. jam attulit. Confer
 loca Homeri, Il N. 56. Ἀυτὰρ ἐσάμεναι κρατερῶς
 καὶ ἀνώγεμεν ἄλλῃς. Λ. 409. ὅς δὲ κ' ἀριεύνῃσι μά-
 χῃ ἐνι, τόνδε μάλα χρεὼν ἐσάμεναι κρατερῶς. In
 Anthol. Lubin. III, 5, 49. Lacedæmonii dicunt:
 ὅπα ποδὸς ἰχνια πρῶτον Ἀρμόσταμεν, ταῦτα καὶ λί-
 πομεν βιοτᾶν· Polyb. XV, 15. pag 978. ἐν αὐταῖς
 ταῖς χώραις ἐναποθνησκόντων τῶν ἀνδρῶν διὰ φιλο-
 τιμίαν. confer I, pag. 49, & 65. atque II. pag. 164.
 Lys.

Lys. in Orat II. p. 47. Λακεδαιμόνιοι δὲ ——— ἐκ
 ἡττηθέντες τῶν ἐναντίων ἀλλ' ἀποθανόντες, ἔπερ
 ἐτάχθησαν μάχεσθαι Justin. L. IX, 3. de Athenien-
 sibus: *Non tamen immemores pristinae gloriae ce-
 cidere, quippe adversis vulneribus omnes loca, quæ
 tuenda a ducibus acceperant, morientes corporibus
 tegerunt.*

χείλος ὀδῶσι δακῶν] pulchra pictura militis, qui la-
 bia mordet, sive, ut minus sentiat dolores e vul-
 neribus percipiendos, sive, ut terribilior sit ho-
 stibus. Apud Eurip. Bacch. 620. est: Θυμὸν ἐκ-
 πνέων, ἰδρῶτα σώματος σάζων ἀπὸ χείλεσιν διδοὺς
 ὀδόντας. vide Steph. Berglerum ad Aristoph. Vesp.
 1078. ὑπ' ὀργῆς τὴν χελύην ἐσθίων ubi Scholiast.
 οἱ γὰρ ὀργιζόμενοι εὐτάκνεσι τὰ χεῖλη Alia ratio
 est Odyss. A. 381. οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδᾶζ' ἐν χείλε-
 σι φύντες Τηλέμαχον θάυμαζον, ubi Eustathius no-
 tat: ὅπερ ἐστὶ σχῆμα θάμβους καὶ ἀπορίας. Alias
 iratos milites dentibus frendentes nobis pingunt
 scriptores Il. T. 365. de Achille: τῷ καὶ ὀδόν-
 των μὲν καναχὴ πέλει. Virg. X, 717. Ille autem im-
 pauidus partes cunctatur in omnes Dentibus infren-
 dens. & VIII, 230. huc ora ferebat ἔ' illuc Denti-
 bus infrendens. Ammianus Marcell. L. XVI. c. 12.
*nec finiri perpeSSI quæ dicebantur, stridore dentium
 infrendentes ardoremque pugnandi hastis illidendo
 scuta monstrantes in hostem se duci jam conspi-
 cium exorabant.*

B.

Ἄλλ' ἡρακλῆος γὰρ ἀνικῆτου γένος ἐσέ

Θαρ-

Descripsimus hanc elegiam e Stobæo, Serm. XLVIII, p. 352. ed. Gesn. a. 1559. Edita quoque est a Stephano l.c. & in Id. p. 22. Hertel. p. 215. Wintert. p. 439. Lectioque. Disputatione de Tyrtæo jam scripta incidimus in editionem Hymnorum Callimachi, quæ ex officina Frobeniana prodiit a. 1532. 4. cum præfatione Sigismundi Gelenii: his additæ sunt: Γνωμαὶ ἐκ διαφόρων ποιητῶν φιλοσόφων-τε καὶ ῥητόρων συλλεγεῖσθαι. Ibi etiam p. 219. hæc elegia cum reliquis exhibetur. Sed lectionum non est magna differentia: nos eam nota *Froben.* indicabimus.

Ἄλλ'] Potest hæc elegia initio truncata, potest etiam integra esse. Ἀλλὰ enim pro ἄγε, ἄγε δὲ poni docet Vigerus de Idiot. C. VIII. S. I. 1. 12. ibique Hoogeveen, eodem Vigero docente ib. 5. Dion. Chrysostom. Orat. XII. ἀλλ' ἢ ordiri. de ἀλλὰ γὰρ vid. Zach. Pearceium in emend. Longini p. 18. ed. mai.

ἀνικῆτου] in marg. ἀνίκητον, ut etiam Steph. Wint. Hert. Frob. habent. Sed recepta lectio procul
G du-

dubio vera est. Nam Hercules INVICTVS non semel in antiquis monumentis appellatur. quod nomen etiam aliis diis deabusque tribuitur. ut Dianæ, in Reinesii Inscript. pag. 177. Apollini, apud Gruterum, p. 38. 5. Soli, ib. p. 33. n. 9. & 6. Marti, p. 58. Veneri, p. 59. n. 9. aliisque vid. ad Museum Florentinum Gorium. in T. III. p. 12. & 57. confer tab. VI. Sed Hercules, ut in proposito maneamus, INVICTVS audit multis in locis. vid. Sponii Miscell. p. 50. Muratorii Inscript. p. 63. Boissardi Antiquit. P. III. p. 103. Gruteri Inscript. p. 46. 11. 12. p. 1017. 7. Bageri Thesaurum Brandenb. T. I. p. 54. T. II. p. 750. Donii Inscript. I, 100. Vulpii Lat. Profan. T. III. p. 96. & 155. Gorium ad numismata Florentina Vol. 2, 25. Multa quoque exempla dat Brouckhusius ad Propert. I, 21, 23. *At comes invicti juvenis &c.* Quemadmodum etiam *Victor.* appellatur. vid. Musci Florentin. T. I. tab. 34-39. & Gorium in observat, p. 74-86. & adde p. 117. & Vol. II. tab. I. 3. XII. 1. Io. Episcopii Signorum veter. Icon. semicent. I. tab. VIII. Mich. Angeli Caussei de la Chauffe Museum Romanum. T. I. t. 49. *Recueil des pierres gravées du cabinet du Roy, chez P. J. Mariette, T. II. t. 83. & librum egregium: Polymetis or an Enquiry concerning the Agreement, between the Works of de Roman Poets. by Spence. (Lond. 1747) pag. 115. & adde Brissonium de Form. I, 83. atque Heinsum ad*
Ovi.

Ovidii Fastor. I, 562. Broukhuf. ad Propert. IV, 9, 20.

γένος] Heraclidarum colonia Spartam pervenit, Heraclidarumque proprium & peculiare erat regnum. vid. Cragium de Rep. Lac. L. I. c. 3. & II, 2. Neque solum Lycurgus e progenie Herculis esse dicebatur, sed in universum Lacedæmonii dicebantur Herculis genus, & præcipue ille ab his colebatur. vid. Spanhemium ad Juliani Orat. I. pag. 132. & Begerum in Thes. Brandenb. T. III, pag. 123. in Palatino, p. 204. Erasm. Schmidium ad Pindar. Pyth. A. p. 51. & E. p. 248. Spem igitur ponite, dicit poeta, in auctore vestri generis, qui pro vobis pugnabit, vosque defendet &c. Nam Hercules etiam πρόμαχος atque *defensor* dicebatur. vid. Gruteri Inscr. p. 45. 12. & 13. Spanhemium in immortalis opere de V. & Præst. Num. p. 746. & Begerum in Thesauro Brandenb. T. I. p. 469. & 474. Et erat in universum communis omnium Argivorum ambitiosa cupiditas, genus suum ex Hercule deducendi, cum Heraclidarum soboles late pateret, & in varias familias diffusa longe se lateque disseminasset. vid. Fourmont *reflexions sur la succession des anciens peuples* & Paciaudium in Monument. Peloponnes. Vol. II. p. 18.

Θαρσύνειτ', οὐπω ζεὺς αὐχένα λοξὸν ἔχει.

μηδ'

αὐχένα λοξὸν] locum hunc illustrat Erasmus in Adagiis s. tit. *incitare*. cuius verba huc transferamus: *proverbialis versus — quo uti licebit apud dejectos animo & facile consternatos, quos in rebus duris durare se & confirmare monebimur. Metaphora translata a supplicibus & depressa mente præditis, quos incurvicervicos Pacuvius vocat, quo spectant & versus de servitute apud Philonem (hi versus sunt Theognidis v. 535.) οὐπολὲ δουλείῃ κεφαλὴ εὐθεία πέφυκεν, ἀλλ' αἰεὶ σκολιὴ αὐχένα λοξὸν ἔχει. Hæc ille. Videtur igitur similem hunc locum putare iis, quibus dicitur cervix hominis victi iugo subdita esse, ut in Anthol. Brod. L. I. p. 17. ἀλλ' ὁ μὲν εὐρώπῃ δῆλον ζυγὸν αὐχένα θήσων ἦλθεν & Lib. III. p. 290. οἶδε πάτρην πολύδακρυον ἐπ' αὐχένι δεσμὸν ἔχουσιν Ρυόμενοι. Theogn. 1017. οὐποτε τοῖς ἐχθροῖσιν ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσω. Memini quoque Zosimum e Sibyllinis carminibus simile dicendi genus adferre, ut II, c. 6. καὶ σοι πᾶσα χθὼν Ἰταλὴ καὶ βᾶσα Λατίνῃ αἰὲν ὑπὸ σκῆπτροῖσιν ὑπαυχένιον ζυγὸν ἔξει, & c. 36. οὐδ' ἐθέλοντε γὰρ εἶπω ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσῃ. Foret igitur sensus loci hic: Nondum Jovis potentia diminuta est. nondum ille Jupiter, cuius summa est vis, victus est. Jupiter enim appellabatur VICTOR. vid. Gorium ad numism. Mu-*

μήδ' ἀνδρῶν πληθὺν δειμαίνετε, μηδὲ φοβεῖσθε,
 Ἰδύς

Musei Florentini T. V. Cl. 2. pag. 107. atque in Gemm. astrifer. thesaur. t. 8 - 11. & Passerium in T. II. p. 27. & 52. seq. Begerum in Thesauro Brandenb. T. II. p. 629. & 640. etiam Νικηφορος. vid. Spanhemium de Vsf. & Præst. Num. T. I. Diff. VII. p. 408. sicut etiam Throphæucus. vid. Potterum ad Lycophr. p. 1328. & Andr. Cirino de urbe Roma, c. 45. in Thes. Sallengr. T. II. p. 506. Sed puto omnino alium hujus loci sensum esse, eumque ita expono: nondum Jupiter nobis auxilium suum denegat: nondum nos contemnit, nobis irascitur: favet adhuc nobis & propitius est. Ad confirmandam meam opinionem facit Servius, qui ad Virg. Aen. II, 690. *Jupiter omnipotens precibus si flecteris ullis Adspice nos.* notat: *Quia intuentes dii juvant* (nam de Jove in X. libro sic ait, cum in Africa esset Aeneas I, 227. Et Lybiæ defixit lumina regnis. Aut secundum Mathematicos, quod, quidquid irradiaverit Jupiter, felix facit,) unde & X, 473. *Atque oculos Rutulorum rejicit arvis.* Et contra I, 482. *Diva solo fixos oculos aversa tenebat.* Horat. I, 2, 35. *Sive neglectum genus & nepotes Respicis autor.* Similem memini me locum legere in Jeremiæ cap. XVIII, 17. *τῶτον καὶ μὴ πρόσωπον δείξω αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἀπολείας αὐτῶν,* ex interpretatione τῶν ὁ atque ex int. Hieronymi: *dorsum & non*

faciem ostendam eis in die perditionis eorum. Adde credidisse veteres, deos excedere urbe, quæ peritura sit, atque adeo civibus cervicem ostendere & tergum. Notum est illud Virgilii de Troja: Excessere omnes adytis templisque relictis Di quibus imperium hoc steterat. Sil. It. II, 364. Et jam damnata cessit Karthagine Mavors. Aeschyl. Sept. c. Th. 223. ἀλλ' οὖν θεοὺς τοὺς τῆς αἰχμῆς πόλεος ἐκλείπειν λόγος. vide Macrobius III, 9. Servium ad Aen. II, 351. Muretum in V. L. V, 18. Cerdam ad Aen. II, 350 Stewechum ad Veget. L. II, p. 87. Modium & Drakenborch, ad Sil. It. XII, 517. vide Io. Guil. Bergeri diff. de Evocatione deorum ex oppidis obsessis, & Ansal-dum de Romana tutelarium deorum evocatione, qui, quod negat, hunc incompertum morem fuisse Græcis, perperam agit, recte id monente Paciaudio in Monim. Peloponnes. Vol. II. p. 53. Vnde procul dubio factum est, quod Pausanias L. III, c. 15. narrat, Lacedæmonios æque ac Athenienses Victoriæ sine alis ἄγαλμα, ita etiam Martis simulacrum vinculis alligatum habuisse. γνώμη δὲ τῇ αὐτῇ λακεδαιμονίων τε ἐς τὸ τό ἐστιν ἄγαλμα, καὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν ἄπτερον καλεσμένην Νίκην. Τῶν μὲν οὐπότ' ἐπὶ τὸν ἑνυάλιον φεύγοντα οἰχήσεσθαι σφίσι ἐνεχόμενον ταῖς πύλαις. Ἀθηναίων δὲ τὴν Νίκην αἰετὸν μένειν οὐκ ὄντων πτερῶν. consule de Victoria non alata Jac. Oiselim in Thes. sel. numism. antiqu. 380. 381. Demsterum in Etrur. Regal. T. I. p. 73. Cuperum in Apotheos. Homeri p. 170. & re-

Ἰθὺς δ' εἰς προμάχους ἀσπίδ' ἀνὴρ ἔχέτω,

ΕΧ-

regium opus, *le Pitture Antiche d'Ercolano*, T. I. p. 225. Sed potest etiam simpliciter exponi: Jupiter non iratus nobis est. Nam Jovis quoque summa erat in bello potestas, ut *Il. Δ. 84.* Ζεὺς, ὅς' ἀνδρῶπων ταμὴς πολέμοιο τέτυκται. vid. Spanhem. de *Vf. Num. diff. VIII*, p. 517. Stanleium ad *Aeschyl. Sept. c. th. 4.* p. 738. Brissonium de *Formul. I, LXXVIII.* & Guil. du Choul de *Relig. veter. Roman.* p. 52. In Bandurii numism. imp. T. II. p. 154. est nummus, in quo conspicitur nudus, galeatus, clypeum tenens, & hasta innixus. Denique cum in *Il. X. 209.* tum in *Aen. XII, 725.* duas lances sustinet, quibus fata imposita sunt bellantium: unde elegans poeta pulchros illos fatisque notos versus expressisse videtur: *Gott aber wog beym Sternen Klang Der beyden Heere Sieg, Er wog und Preussens Schale sanck, und Oestreichs Schale stieg.* Alioquin mortales a conspectu deorum, si quando se proprius conspiciendos præberent, oculos avertendos esse censebant. *Il. γ. 131.* χαλεποὶ δὲ θεοὶ φαίνοσθαι ἐναργεῖς. Jason apud *Apollon. IV, 1315.* εἰς ἐτέρωσσε παλιμπεῖες ὄμματ' ἐνεῖκε Διάμονας αἰδεοθεῖς. *Eurip. Jon. 1551.* Φεύγωμεν, ᾧ τεκῆσα, μὴ τὸ δαιμόνιον ὀρᾶμεν, εἰ μὴ καίρος ἐστ' ἡμᾶς ὀρᾶν. Sed satis diu in hoc loco morati sumus. Pergamus.

εἰς] St. H. W. εἰς.

δανα-

ἔχθρὰν μὲν ψυχὴν θέμενος θανάτου δὲ μέ-
λαινας

κη-

θανάτου κ. λ.] in marg. ἀνγαῖσι κῆρας ut St. W. H. Frob. ἀνγαῖς - φίλαις. male. Locum hunc corruptum esse facile patet, eoque in vertendo valde acumen suum ostenderunt interpretes: *Invisam*, alter reddit, *amissurus animam*, *mortisque nigrum sed solis splendori gratum subiturus fatum*: & alter: *Invisamque adeo statuens abrumpere vitam præcipiti cursu malit obire semel. Belle! Quid dicere voluerit poeta, intelligo: nempe sensum puto: vitam habens inimicam, h. e. contemnens, mortem vero, seu, mortis atra fata amplectens, habens cara, æque ac lucem solis: i. e. æque ac vitam. Feliciter verba emendavit vir eruditus in Obs. Miscell. Vol. I. T. I. p. 128. ubi dicit: *Verborum hæc collocatio parum Græca. Præterea deest, ut ante, aliquid sensui. Quid multa? legendum: ἔχθρὰν μὲν ψυχὴν θέμενος, θανάτῳ δὲ μέλαινας κῆρας ἴσ' ἀνγαῖσιν ἡελίοιο φίλας ἴσα ἴσως ἐπίσης instar, ceu, æque. ob similem syllabam ΑΣ exciderat ΙΣ. Schol. Il. E. 71. ἴσα τέκεσσιν ἐπίσης τέκνοις Il. A. 303. Τιμὴν δὲ λελόγχας ἴσα θεοῖσι Honorem habent parem diis, juxta deos. ἴσος communem habet syllabam. vide Theocrit 8.19. θέσθαι φίλον sive φιλεῖν τινὰ ἴσα τέκνω Græce ἔ elegantèr dicitur. Hæc ille, nisi vere, ita tamen,*
ut*

κῆρας αὐγαῖσιν ἡελίοιο φίλας.

156

ut in hac emendatione acquiescere, possimus, quam sibi valde probari mihi etiam dixit cel. Heyne. Magnus etiam ille & quem, ut verissime Bronkhufius ad Tibull. I, 6, 10. dicit, *nunquam sine sacro quodam horrore nominare debemus*, Hugo Grotius, in dictis poetarum ex Florilegio Stobæi, qui liber Parisiis a. 1623. prodiit, edidit: κῆρας ὁμῶς αὐγαῖς ἡελίοιο φίλας. neque hæc conjectura mala est, nisi quod illa mitior esse videtur. αὐγαῖσι ἡελίοιο, si formulæ vim consideres, explicanda sunt, per, *vita*. Sic enim solent Græci de viventibus. Theognis, 426. μὴδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἡελίοιο. 569. λείψω δ' ἐρεῖλον φάος ἡελίοιο ἔμπησ δ' ἐοτλὸς ἐὼν ὄψομαι ἔδεν ἔτι & v. 1139. Ἄλλ' ὄφρα τις ζῶη καὶ ὄρᾳ φάος ἡελίοιο. Il. E. 120. Δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἡελίοιο. & Il. Σ. 61. Eurip. Jon. ἥδιον ἂν θανοίμην, ἢδ' ὄρᾳ φάος. Iphig. Taur. 674. Αἰσχροὺς θανόντας σὺ βλέπεις ἡμᾶς φάος. Sophocles, Antig. 819. νέεστον δὲ φέγγος Λεύσσαν αἰλίου κ' ἔποτ' αὖθις & in Elect. 104. Ἐσ' ἄν, Λεύσσω παμφεγγεῖς ἀστῶν ῥιπὰς, Λεύσσω δὲ τόδ' ἡμᾶς. unde etiam apud Eurip. Phœniss. 1349. οὐκ ἔτ' εἰσὶ ἀδελφῆς παῖδες ἐν φάει ubi vide Valkenarium. Inde quoque ὄρᾳ, δέρεσθαι, βλέπειν pro vivere usurpatur. Sophocl. Aiac. 1091. εἰ γὰρ βλέπωντος μὴ δυνή-

H

97-

ἴσε γὰρ ὡς ἄρεος πολυδακρύου ἔργ' ἀρίδῃλα,
 ΕΥ

Θημεν κρατεῖν, πάντως θανόντος ἄρξομεν, Philoct.

897. ἠδομαι μὲν σ' εἰσιδὼν — βλέποντα κάμ-
 πνέοντ' ἔτι. Il. A. 88. Ξῶνλος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομέ-

νοιο· nbi vid. Scherpezeelium. Suidas βλέποντες
 ἀντὶ τῶ ζῶντες· adde Stolbergium ad Soph. Aiac.

980. Meursium ad Lycophron. 1019. Barnesium

ad Eurip. Supplic. 78. Salvinium & Politum ad

Eustath. I. A. p. 112. adde Iphig. in Aul. 484. &

1612. Paulo aliter est apud Theocritum XII, 4.

τὸ δ' αὖριον ἔκ' ἐσορῶμεν· Schol. τῆς ἐσθ' ἡμέρας ζῶ-

μεν, αὖριον δὲ πεθνηζόμεθα. vid. Casaubon. in Le-

ction. Theocrit. c. XIV. Quemadmodum vero

lux pro vita sumitur, ita nox aut tenebræ de morte.

ut Il. E. 47. συγερὸν δ' ἄρα μιν σκότος εἶλε, & Π.

350. θανάτου δὲ μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν. vid.

Gatakerum ad Antonin. X, 34. p. 380.

Θέμενος] Diodor. Sic. V, p. 352. παρ' ἑδὲν τε θέμενος

τὴν τοῦ βίε τελευτήν. Solon in Sent. 46. φειδωλὴν

ψυχῆς οὐδεμίαν θέμενος. vid. Alberti in Obs. p. 379.

Aliter, vero dixit Aeschylus in Prom. 163. ὁ δ'

ἐπικότως αἰεὶ θέμενος ἀγναμπτον νόον· quod Stan-

leius vertit: *animum inflexibilem possidens.*

πολυδακρύς] in marg. παλυδακρύς. sic quoque St.

H. W.

ἔργα] Solent Græci ἔργα Μουσῶν, ἔργα Ἀφροδίτης,

ἔργα γάμοιο, ἔργα μάχης, ἔργα Ἄρεος dicere. vide

Rit-

Rittershufium ad Opp. Halieut. I, 105. Lennep in Animad. ad Coluthum L. I. c. 5. p. 26. quī v. 182. inquit: Ἄρεος ἔργα διώκειν. & Schraderum ad Musæum. c. 12. p. 228-30. Et sicut apud Virgilium: *grave Martis opus.* (conf. Hoelzelinum ad Apollon. Rhod. III, 9. & Casaubonum ad Polyb. p. 119. & Schwebelium ad Onofandri Stratag. p. 8.) & *res gerere* pro administrare bellum dicitur: vid. Drakenborch. ad Sil. XV, 149. *comites rerum bellicue ministri.* Grævium ad Justin. XIII, 4, 5. Burmannum ad Ovid. Ep. Her. XVII, 256. & Cortium ad Sallust. B. I. 58, 4. ita apud Homerum, notante Dorvillo in Crit. Vanno p. 384, ἔργα sæpe notat prælium. Il. B. 338. οἷς ἔτι μέλει πολεμήϊα ἔργα. & 436. μηδέ τι δηρὸν Ἀμβαλλώμεθα ἔργον. Schol. νῦν τὸν πόλεμον. & v. 137. ἄμμι δὲ ἔργον ἄντως ἀκράαντον. Γ. 321. ὁππότερος τὰδε ἔργα μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε. Schol. ταῦτα τὰ ἔργα τοῦ πολέμου. eademque notat ad Il. Δ. 175. 470. 539. E. 428. ubi eadem in significatione ἔργον occurrit. Sic ἐν τῷ ἔργῳ est ipso prælio, apud Thucyd. L. I. 107. & apud Lucian. Συγγρ. T. II. p. 33. τῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαφυγόντων. In Muratorii Inscript. p. 1433. legitur: Ἀμφίλοχοι θρασέων εὖ εἰδότες ἔργον ἀκόντων. & in Pind. Iſtm. VIII. μιν Πύονλό ποτ' ἐκ μάχης ἐναριμβρότου, ἔργον ἐν πεδίῳ κορύσσονται. ubi Erasmi Schmidii emendationem non probo. sed, age, adspergamus pauculas nostrarum conjecturarum

ad eundem poetam, quarum certe violentiam nemo accusabit. Ego igitur Ol. I, 160. τὸ δ' αἶψα παρήμερον ἐσλὸν ὑπάλον ἔρχεται παντὶ βροτῷ lego παρήμερον & sic dissensus Schol. optime tollitur. Ol. VI. 118. Ζηνὸς ἐπ' ἀκροτάτῳ βαμῶ deleo I subscriptum ut sit: summi Jovis Nem. I, 39. πρᾶσσει γὰρ ἔργῳ μὲν θένος, βελαῖσι δὲ φρενὶ ἐσσόμενον προιδεῖν συγγενές, οἷς ἐπελαι: opitulatur autem fortitudo ad res agendas, mentis solertia ad consilia capienda: has virtutes comitatur innata sagacitas ad futura prospicienda: lego αἷς & post συγγ. distinctionem deleo. Pyth. IV, 433. Ἦλπετο δ' οὐκέτι οἱ κείνονγε πρᾶξασθαι πόνον. Sperabat autem non item ei huncce perfectum iri laborem: puto legi debere: πεπράξασθαι. XI. 63. μοῖσα τὸ δὲ τεόν, &c. non placet aliorum τὸ δ' ἑτεόν. aut vulgatam retine, aut lege: τοῦτε τεόν, hoc tuum est. Ib. ἐπεὶ Τρώων ἔλυσε δόμους ἀβροτάτος. ubi primum probo lectionem alteram ἔλυσε, ut aliquoties est apud Homerum, πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα. deinde legendum censeo: ἀβροτάτος. ut sit adjectivum. quamquam Schol. διέλυσε τοὺς οἴκους τῆς εὐδαιμονίας & Schmidius horrendo vertit. Fortasse parvi momenti tibi hæc emendationes videntur: sed ego semper verissimam putavi sententiam Mureti in V. L. L. VIII. c. 4. *Quotidie, dicentis, magis intelligo, verum esse id, quod semper existimavi, nullam esse mendam ita pusillam, quam non per-*

ma.

ἔν δ' ὄργην ἐδάητ' ἀργαλέου πολέμου.
καὶ μετὰ φευγόντων τε διακόνων τ' ἐγγέ-
νεσθε,

Ω νεοί,

magni intersit e veterum monumentis tolli & corrigi.

αἰδῖδῃλα] in marg. αἰδῖδῃλα non male. vide Clarkium ad Odyss. II. 29. ubi Schol. verbum explicat: τὸν ἀδηλοποιὸν καὶ πάντα φθείροντα.

ὄργην] bene interpr. *nostis ingenium*, melius, quam Hertelius, qui reddit, *impetum*: etsi ipse fateor me maluisse initio legere, ὄρμην nam has duas voces confundi notat Adr. Heringa in Obs. Crit. p. 54. Sed nunc nihil muto. Nam & Latini dicunt *ingenium* necis, scelerum, poenarum, ut docent Drakenborch. ad Sil. Ital. XVI, 46. *Canaber ingenio membrorum & mole timeri* & ad IV, 90. *Collisque propinqui Ingenium* & Burmannus ad Ovid. Met. VI, 574. *grande doloris ingenium est*, aliique laudati a Cl. Longolio ad Plin. I, 20, 17. & Græci ὄργην hoc sensu usurpant. exempla plura dabunt Dukerus ad Thucyd. I, 130, 83. Wassius ibid. I, 140, 33. Alberti ad Hesych. s. v. εὐόργητος. Heringa libro modo laudato, p. 49. Cl. Trillerus in Obs. Crit. p. 499.

μετὰ] in marg. παρὰ.

Ω νέοι, ἀμφοτέρων δ' εἰς κόρον ἡλάσασθε.
οἳ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μένον-
τες

Ἔς τ' αὐτοσχεδὴν καὶ προμάχους ἰέναι,
παυρότεροι θνήσκουσι, σάουσι δὲ λαὸν ὀπίσσω,
τρεσσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετῇ.
οὐδεὶς ἂν ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσειεν ἑκαστα,
ὅσσ', ἂν αἰσχροῦ πάθῃ, γίνεται ἀνδρὶ
κακῶ.

Αρ-

οὐδεὶς ἂν] St. W. H. οὐδ' εἰς δ' ἂν. quod eodem fere
redit. *nemo prorsus*. vide Alberti Observ. p. 205.
& P. Moll. ad Longi Pastor. p. 52.

Τρεσσάντων] Similiter Homerus Il. E. 532. Φευγόντων
δ' οὐτ' ἄρ' κλέος ὄρνυται, οὔτε τις ἀλκή.

ἂν αἰσχροῦ πάθῃ] recte interpr. *qui turpiter si gesserit*. πάσχω h. l. usurpatur pro πράττω, ut sæpe.
Aristophanes non semel sic, ut Equ. 512. οὐκ
ὑπ' ἀνοίας τέτο πεπονθῶς διατρέβειν quod nulla
stultitia id agens cunctetur. Vesp. 1008. Τοῦτο γὰρ
σκαιῶν θεατῶν ἐστὶ πάσχειν hoc enim inepti spe-
ctatores facere solent. Scholiast. Eurip. Hecub.
614. τί γὰρ πάθω, ἤγουν τί ποιήσω; τὸ γὰρ ποιῆν
πάθος ἐστίν' ἐπειδὴ ὁ ποιῶν τὸ πάσχει τρόπον τινὰ
καθ' αὐτὸ τὸ ποιῆν. vide eundem ad 1021. Con-
sule

fule etiam Gatakerum in Adversar. c. 13. p. 131, Barnesium ad Eurip. Orest. 537. & Suppl. 257. Kusterum ad Aristoph. Nub. 234. ibique Spanhemium & hunc ad Plut. 603. Dorvillum ad Chariton. p. 177. Valkenarium ad Eurip. Phœniss. 902. & I. T. Reitzium ad Lucian. V. H. T. II. p. 73. & Gymn. p. 918.

κακὰ] Quam turpe olim fuerit ex acie fugere, ordines metu deferere, aut scutum abjicere apud Romanos docet Lipsius de Militia. L. V. dial. 18. & apud Græcos, ostendit Spanhemius ad Julian. Or. I. p. 239. Apud Athenienses gravissima lex fuit, quam vide apud Petitem de legibus Atticis L. VIII. T. III. 63. τὸν ἀσράτευτον καὶ τὸν δειλὸν, καὶ τὸν λήποντα τὴν τάξιν ἀπέχεσθαι ἀγορᾶς, μήτε σεφανῆσθαι, μηδ' εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ διμοιλιῶν τὸν τὰ ὅπλα ἀποβεβληκότα ἄτιμον εἶναι. Wesselingius in nota ad h. l. in Jurisprudentia Rom. & Att. T. III. p. 666. Lacedæmonios tale flagitium morte punivisse addit. Certe præstitisse apud eos mori, quam fugere clare ostendunt exempla a Plutarcho allata in Apophth. Lacænar. p. 241. 242. & clare ostendit locus Xenophontis in libr. de rep. Lacedæm. p. 683. qui ad Tyrtæi verba prope accedit, ideoque non omnittendus: ἄξιον δὲ τῷ Λυκέρῳ καὶ τόδε ἀγασθῆναι, τὸ κατεργάσασθαι ἐν τῇ πόλει, αἰρετώτερον εἶναι τὸν καλὸν θάνατον ἀντὶ τῷ αἰσχροῦ βίου· καὶ γὰρ δὴ ἐπισκοπῶν τις ἄν ἔνθοι μείους ἀποθνήσκουσιν τέτων, τῶν ἐκ τῷ φοβεροῦ

αποθ

ἄργαλέον γὰρ ὅπισθε μετάφρενόν ἐσι δαΐ-
ζειν

ΑΥ-

ἀποχωρεῖν αἰσχυμένων· ὥς ἀληθὲς εἰπεῖν καὶ ἔπειτα τῇ
αἰρετῇ σώζεσθαι εἰς τὸν πλείω χρόνον μᾶλλον, ἢ τῇ
κακίᾳ.

ἄργαλέον] Scholiast. Aristoph. Plut. I. ἄργαλέον. χα-
λεπὸν δύσκολον δυσχερές· εἰρηλατῶν δὲ παρὰ τὸ ἄλγος
ἀλγαλέον, καὶ κατὰ τροπὴν τοῦ Λ' εἰς ρ' ὡς ποδαλ-
γία, ποδαργία· ἢ ἔργον παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ δυ-
σχερές· ἐκ τοῦτου παράγωγον ἀργαλέον κ. λ. Hanc
vocem reddendam esse cenefo inscriptioni in Spo-
nii Miscell. erud. antiqu. p. 374. ep. 127. ΝΟΥ-
ΣΩΝ· ΑΡΑΜΑΙΟΙΟ ΚΑΙ ΑΧΘΕΟΣ Η ΔΕ
ΠΟΝΟΙΟ, ubi lego ΑΡΓΑΛΕΟΙΟ· & sequenti
versu: ΤΑΥΤΑ ΓΑΡ ΕΝ ΖΩΟΙΣΙΝ ΑΜΕΙ-
ΛΙΧΑΣΙΝ ΚΕΣ ΕΧΟΥΣΙΝ. puto: ΑΜΕΙΛΙ-
ΧΑ. Συνκες, id est, συνεχές. denique v. ΙΟ. Η ΔΕ-
ΤΕΡΗ ΤΕΙΡΕΣΣΙΣ ΥΜΑΙΘΕΡΙΟΙΣΙ ΧΟ-
ΡΕΥΕΙ, emendo ΤΕΙΡΕΣΙ ΣΥΝ. Sed restant
adhuc quædam vulnera hoc carmine, quæ sanare
non audeo. Potius de altero epigrammate con-
jecturam proponam. p. 326. ep. 135. ΚΩΚΥ-
ΜΟΡΩΝ ΤΕΚΕΩΝ ΠΕΝΘΕ ΠΑΚΟΜΕΝΗ,
procul dubio scribendum est ΠΕΝΘΕΙ ΤΑΚΟ-
ΜΕΝΗ· nam ita non solum de amore dicunt,
(vide P. Moll. ad Longum, p. 78. & Dorvill. ad
Charit. pag. 199) sed etiam de luctu. Sophocl.
Electr.

Ἄνδρὸς Φεύγοντος δῆϊω ἐν πολέμῳ.

ΑΙΟ-

Electr. 189. ἄτις ἄνευ τοκέων κατατάκομαι. Anthol. Brod. I. pag. 76. δισσὸν δ' ἄλγος ἔτηξε μίαν. Quintus Cal. X, 433. κουριδίῳ ἀναπλήσαντος ὀλεθρον Μνωομένη, ἄτε κηρὸς ὑπαὶ πυρὶ, τήκετο λάθρη. & VII, 385. καὶ οἱ ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ὑπ' ἀργαλέησιν ἀνίαις Τήκεθ', ὅπως ἀλαπαδνὸς ἐπ' αἰθρακίῃσι μόλιβδος, Hè τρύφος κηρῶν. quas comparationes dum Pavo ingratas & illepidas appellat, non est audiendus. Latini propo similiter, ut Ovidius in M. II. 808. *gemit, lentaque miserrima tabe Liquitur, ut glacies incerto saucia sole.* vid. Io. Heskin ad Moschum, p. 83. Versum sequentem in illo epigrammate alii emendent. Tantum unum verbum ponam, lego ANETΛHN pro AN ET AHN. sentisne? reliqua facile divina-bis. Quoniam vero semel in inscriptionibus emendandis versamur, plura & corrigamus & illustremus: præsertim, cum videamus, nulli doctorum virorum nostras emendationes in mentem venisse. tantum ex Maffei Museo Veronensi & Muratorii Inscriptionibus quædam delibamus: alio tempore plura daturi. In eo igitur p. 63. in inscr. sepulchr. ΕΙ ΚΑΙ ΜΟΙ ΘΥΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΕ ΠΕΙΡΕΤΑΙ ΑΙΝΩΣ, lego ΤΕΙΡΕΤΑΙ, etsi sciam apud Homer. II. E. 399. esse κῆρ ἄχραν, ὀδύνησι πεπαισμένος. p. 70. MOLLITER

AD MATREM PLACIDI DESCENDITE
 MANES ELYSIIS CAMPIS FLOREAT VM-
 BRA TIBI. Omnino legendum est: FLO-
 REAT VRNA TIBI. quale votum sæpe occur-
 rit in antiquis monumentis. ut apud Murator
 p. 1693. I. Ἀλλὰ σὺ γαῖα πέλοις ἀγαθὴ κουφὴ
 ἀκυλίνῳ καὶ δὲ παρὰ πλεῦρας ἄνδρα λᾶρα φύοις
 ubi tamen in v. I. ἔτι χνοῶντος ἰούλου δευόμενον,
 non vertendum videtur: *Est vix lanugine adspersum*,
 sed potius pro δεόμενον fumendum: etsi ibi
 plura emaculanda restant: & vide Muratorium
 p. 540. plura hujus voti exempla dantem. Porro
 pag. 375. ΑΛΛΑ ΣΥ ΠΑΜΒΑΣΙΛΕΙΑ ΘΕΑ
 ΠΟΛΥΩΝΥΜΕ ΚΟΥΡΑ ΤΥΝΔ ΑΓΕ ΕΠ
 ΕΥΣΕΒΕΩΝ ΧΩΡΟΝ ΕΧΟΥΣΑ ΧΕΡΟΣ.
 emendo ΕΛΟΥΣΑ: facili sed necessaria mutatio-
 ne. Apud Murator. p. 1376. II. ΗΛΙΚΙΗ
 ΜΟΡΦΗ ΦΡΕΣΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗ ΤΕ ΕΝ
 ΠΑΣΙΝ ΠΡΕΨΑΣ ΑΚΑΤΑΦΡΩΝ ΦΩΣ ΛΙ-
 ΠΕΣ ΗΟΥΣ. pessime vertitur: *non contemnendum liquisti lumen auroræ*.
 corrige potius: ΠΡΕΨΑΣ ΚΑΤ ΑΦΡΩΝ ΛΙΠΕΣ & omnia erunt
 facilia. p. 1189. I. *Si non fatorum præceps hic
 mortis obisset Mater in hoc titulo debuit ante VENI.*
apparet corrigendum esse: legi ut pag. 1199. 3.
Si non fatorum constantia jura fuissent Mater in
hoc tumulto debuit ante legi. pag. 1041. ΜΥΡΙ
 ΑΠΟΦΘΙΜΕΝΟΙΟ ΤΑΦΩ ΠΕΡΙ ΤΩΔΕ
 ΧΥΘΕΙΣΑ ΠΑΙΔΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΥ-
 ΡΑ-

ΡΑΤΟ ΚΑΛΛΙΟΠΑ· vertitur: unguenta per-
 emti sepulchrum. circa hoc fundens, & notatur:
 In priori versiculo animadvertite *μυγῇ* seu *μυγία* pro
μυγᾷ, quod lapicidæ excidisse non puto. vide Ἐ
χρῆστα pro *χέστα*, quo tamen sæpe usus est Ho-
 merus, quæ omnia perperam dicuntur & falso.
 verte: circa sepulchrum fusa infinite querebatur.
 Mille questus proferebat. Ipse nunc omnem dif-
 ficultatem sublatam esse videbis. Nam amicorum
 sepulchra complectendi mos notus & ex Ovidii
 Met. XIII. 423. In mediis Hecube natorum inventa
 sepulchri. Prensantem tumulos atque ossibus oscula
 dantem, & Prudentio Peristeph. H. 2. O tres qua-
 terque Ἐ septies Beatus urbis incola, Qui re
 ac tuorum cominus sedem celebrat ossium, Cui pro-
 pter advolvi licet, Qui fletibus spargit locum, Qui
 pectus in terram premit, Qui vota fundit mur-
 mure. his scriptis video hanc emendationem in-
 mendem venisse Paciaudio in Monim. Pelopon-
 nes Vol. II. p. 193. quod præterire quoque silen-
 tio nolui. etiam ridicule p. 958. I. οὐκ ἴδεις τρα-
 γικῆς μῦθους reddunt: Ἐ nescis tragicam musam.
 potius expone: non tragicus, non — poeta,
 non orator Ἀγῆα σείῳ Φράσαι. sed restant plura.
 p. 655. SUPPRIME FESTIVVM QVÆSO VIA-
 TOR ITER. corrige: FESTINVM. nam vulga-
 ta nullus sensus est. p. 601. ΟΙΚΟΣ ΨΙΛΟΣ
 ΟΙΚΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ: miror latuisse Murato-
 rium sensum inscriptionis. Memini apud Aesop-
 um, Fab. 105. p. 84. ed. Heus. esse: τῆς δὲ

Ἄισχρός δ' ἔστι νέκυσ κατακείμενος ἐν κονίῃσι

Νω-

(*χελώνης*) *ἑικοῦσης*, *οἶκος φίλος οἶκος ἄριστος*. (*domus propria, domus optima*) quis non videt, etiam ibi rescribendum esse *φίλος* id est: *domus propria, domus optima*. Sed desinamus. Nam etiam in his est modus tenendur. Forte, si quando contigerit nobis proferre ea in lucem, quæ ex antiquis monumentis ad illustrandam historiam, poeticen, sermonis utriusque indolem collegimus, plures addemus ejusmodi emendationum.

Ἄισχρός] in marg. *ἄισχρόν*. ut etiam Grotius edidit. non male. Aelian. III, I. τὰ ὕδατα ταῦτα καὶ τοῖς λουσαμένοις ἀγαθὸν εἶναι & sic sæpe. vid. Vigerum de Idiot. c. III. S. 2. 3. ibique Hoogeveenium. Car. Girardum ad Aristophan. Plut. 202. αἷς δειλότατον ἔσθ' ὁ πλοῦτος, Valkenarium ad Eurip. Phœniss. 206. Heinsium ad Ovid. Art. III, 294.

κατακείμενος] usurpatur frequenter τὸ κείσθαι de cæsis, de mortuis. Il. γ. 389. Κείσας ὄτρυντεῖδῃ πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν. E. 467. κείσας ἀνῆρ ὄν — Φ. 119. κείτο ταδεῖς. (nam ἐκλάδην κείσθαι propria est Græcorum formula, docentibus id Dorvillio ad Chariton. p. 642. & Valkenar. ad Eurip. Phœniss. 1691. quemadmodum etiam ὀρεχθῆναι hoc sensu dicunt. vid. Gataker. ad Antonin. IV, 3. p. 124.) Lys. Orat. II. p. 40. οἱ πρό-
γος

Νῶτον ὀπίσθ' αἰχμῇ δουρὸς ἐληλαμένος.

ΑΛΛΑ

γονοὶ τῶν ἐνθάδε κειμένων. Eurip. Orest. 1489.
νεκροὶ δ' ἐπιπτον, οἱ δ' ἐμελλον, οἷδ' ἐκείνο. Aelian.
XIII, 1. καὶ ὁ μὲν ἐκεῖνο. & XII, 21. ἐπυνθάνοντα
τοὺς παῖδας αὐτῶν ἐν τῇ μάχῃ κείσθαι. vide Fa-
brum ad Aristoph. Eccles. 533. Elsnerum in Obs.
S. ad Luc. XXIII. 53. Abresch. in Dilucid. Thu-
cyd. p. 236. Sic etiam qui occisi sunt dicuntur
προκείσθαι Soph. Aiac. 1078. θανόντες ἂν προῦκεί-
μιθ' ἐχθίστῳ μόρῳ vide virum eruditum in Ob-
serv. Miscellan. Vol. VIII. T. I. p. 84. Pariter
usurpant Latini verbum *jacere*, ut Burmannus,
quem Burmannulus Petrullus primum appellari
vult, aliquoties notavit, ut ad Petron. III. pag.
666. Ovid. Metam. II, 268. Quintil. Decl. I, 23.
Phædri Fab. I, 24. adde Drakenborchium ad Sil.
It. II, 594. & XIII, 469.

Νῶτον ὀπίσθ') Erat olim apud omnes gentes, apud
Romanos & Græcos, turpissimum in tergo vulnera
accepisse. Sic apud Homerum Il. N. 288. lauda-
tur Meriones sic. ἔειπε γὰρ κε βλεῖο πονεύμενος
ἢ τυπείης, οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' ὀπίσθε πέσοι πέλος,
οὐδ' ἐνὶ νώτῳ, Ἀλλὰ κεν ἢ σέρων ἢ νήδυος ἀνλῖά-
σειε πρόσσω ἱεμένοις confer X. 283. & memorabilis
est locus auctoris περ' ὁμηρ' ποιήσε. pag. 76. ed.
Barn. ἐκείνο δὲ ὑπομνήσαι ἄξιον ὅτι τὰς μὲν πρόσ-
θεν τετραμένους ἐνδοξοτέρους ἡγάμεθα, ἅτε τὰς ἐκ

Ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσσὶν ἀμφο-
τέρουσιν

στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδῶσι δακνών,

μη-

τῷ συνεσάναι καὶ παραμένειν προθυμίαν δεικνύοντας·
τὸς δὲ τὸν νῶτον ἢ τὸ μετάφρενον πεπλη-
γότας ἀτιμοτέρους ὥς ἐν τῷ φεύγειν τῷτο πιπονδό-
τας. Gellius N. A. II, 11. de Siccio Dentato narrat:
*pugnasse in hostem dicitur CXX. præliis: cicatri-
cem averfam nullam, adversas XLV. tulisse. vide
de vulneribus adversis & averfis Cellarium ad Curt.
III, 11, 9. Ciofanum ad Ovid. Met. XIII, 262. sunt
Ἔς mihi vulnera cives Ipso pulchra loco, & ad Fast.
II, 211. Diffugiunt hostes, inhonestaque vulnera
tergo Accipiunt. Arntzenium ad Plin. Panegyri-
XXX, 1. & Cortium ad Sallust. B. C. LXI. Sed
inprimis apud Lacedæmonios summa in hac re
ponebatur ignominia. Sic in Anthol. Lub. III, 5.
Thrasylbulus cum clypeo gestaretur septem vulne-
ribus confossus: Δεικνὺς πρόδεα πάντα, pater
dicit: Ἐγὼ δὲ σε τέκνον ἄδακρυς Θάψω τὸν καὶ
ἑμὸν καὶ Λακεδαιμόνιον nam qui aversum vulnus
habebat, indignus judicabatur sepultura. Ibid. I,
5, 20. Σπάρτας ὁ στόλος εἶπεν, ἴδ' ὥς πάλι πρό-
δεα πάντα τραύματα κῆν σέρνοις δῆρις ἔνεσι μόνοις·
vid. Meursium in Miscell. Lacon. L. II. c. 1. Per-
tinet huc inprimis Aelian. V. H. L. XII, c. 21. ubi
nar.*

μήρους τε κνήμας τε κάτω καὶ σέρνα καὶ
ὠμούς

ἄσπίδος εὐρεῖης γαστρὶ καλυψάμενος.

Δεξι-

narratur; Lacænas matronas inspexisse vulnera occisorum filiorum sique plura adversa quam averfa viderint, cum factum incessisse, vultum habuisse gravem & splendidum atque filios in avita monimenta detulisse: sin viderint averfa plura, tunc lacrimantes, pudore dejectas, se clanculum subduxisse, relictis mortuis, ut in communi sepulchro humarentur, vel eos furtim subreptos in domestica sepulchra asportasse.

Μήρους κ. λ.] nam nctante Scholiaste ad Il. B. 389. ἄνδρομήκῃσι ἔχρῳντο ταῖς ἄσπίσιν οἱ παλαιοί. videatur Camerarius ad illum locum. adde Petr. Victorium in Var. Lect. XIX, 15.

γαστρὶ] rara dicendi forma est, quamque mihi non memini apud quenquam Græcorum scriptorum occurrere. Puto iutelligendam esse cavitatem illam clypei, cum rotundo tumore protuberantem. Apud Homer. Il. Σ. 348. Γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε est: quod Schol. interpretatur τὸ πλάτος τῆς λέβητος confer Dukerum ad Scholiast. Thucyd. p. 606. Apud Plutarchum in Pericl. I, 367. legi: ἡ δὲ σαμῆνα ναῦς ἔστιν ὑπόπρῳρος μὲν ἑστ' σίμωμα, κοιλότῃρα δὲ καὶ
γα-

Δεξιτέρῃ δ' ἐν χειρὶ τινασσέτω ὄβριμον ἔγχος

ΚΕΙ-

γαστροειδὲς. Vas ventricosum quoque dicitur γαστήρ
notante Munckero ad Hygin. c. 108. Atque etiam
a Car. du Fresne in Glossar. Med. & Inf. Græcit.
T.I. p. 238. adfertur verbum, γάστρα, ampulla,
guttulus, vas, quod, cum in medio patulum sit,
γαστήρα seu ventrem fingat prominentem. consule
Casaubonum ad Aenææ Commentar. Poliorcet.
p. 1721. Solent vero Græci plurimas partes
corporis humani ad alias res, sæpe etiam satis
audacter, transferre. Multa jam exempla dedit
Eustathius ad Il. B. T. II. p. 655. usque ad p. 660.
ed. Polit. sed observavimus nos quoque non pauca
exempla, ab eo amissa, quæ nunc addemus,
nulla tamen neque litterarum, neque ordinis ra-
tione habita. Apud Aeschyl. Chæph. 323. πυ-
ρὸς ἢ θαλερὰ γνάθος. atque in Prom. 368. ποτα-
μοὶ πυρὸς δάπτοντες ἀγρίαις γνάθοις — λευγὰς
γυὰς. & 64. Ἀδμαντίνε νῦν σφηνὸς αὐθάδη γνά-
θον Στέρνων διαμπαῖς πασσάλευ' ἐρῶμένως. ubi
γνάθον recte metaphorice sumit Stanleius, & recte
Schol. τὸ ἄκρον τῆ σιδηρῆ ἦλε καὶ τὴν ὀξύτητα,
nam qui Aeschyli dicendi genus novit, illi hæc
non aliena ab ejus ingenio videbuntur. Porro
verbum χεῖλος occurrit, de poculorum, na-
vium &c. extremitate, vid. Cl. Schwebelium ad
Mosch. p. 139. etiam de crepidine fossæ. Hero-
dot.

dot. L. I. c. 185. ἑκάτερον τῷ ποταμῷ χεῖλος. vid. P. Moll. ad Longum. p. 14. ὄφρυς sumitur de editiore loci alicujus parte atque fastigio, ut Apollon Rhod. I, 178. ἐπ' ὄφρυσιν αἰγιαλοῖο. Pind. Ol XIII, 150. ἐπ' ὄφρυι παρνασσία. loquitur de Delphis in colle Parnassi sitis. Il. X. 411. Ἴλιος ὄφρυόεσσα. ubi Schol. εἰς ὕψος πεπολισμένη. μεταφορὰ ὁ τρόπος Polyb. L. III. p. 310. de ripa fluvii: ῥεῖθρον μετὰ βραχεΐας ὄφρυος Latini hoc etiam imitati sunt. Virgil. Georg. I, 108. *supercilio cli- vosi tramitis undam Elicit.* vid. Schwebelium ad Moschum p. 135. & Heskin ad eundem, pag. 59. Sicut apud Homerum Il. B. 637. occurrunt νῆες μιλτοπάρητοι. quod Schol. explicat: Μίλτῳ τὰς πρῶτας ἔχουσαι βεβαρμένους, ita etiam apud Pindarum, Pyth. I, 82. χαλκοπάραον ἄκοντα & Nem. VII, 105. habemus. interpr. jaculum ferro cuspidatum, ut quoque Pyth. IV, 42. ἄγκυραν χαλκογένην. ubi vide notata in edit. Oxon. Non solum apud Aristophanem κόλπος λειμώνων est: vid. Heins. & Drakenborch. ad Sil. It. VI, 678. sed dicunt etiam Græci κόλπος γαίης & θαλάσσης ὀμφαλὸς & dicitur de umbone clypei. vid. Eustathium ad Il. Δ. p. 1075. Pfeifferum Antiqu. Græc. p. 528. sed etiam ὀμφαλὸς γῆς. vid. Vulkanium ad Callim. Hymn. in Del. 48. & quicquid medium est. vid. Spanhem. ad Callim. H. in Jov. 45. & H. in Cerer. 15. atque Staveren ad Fulgent. p. 638. στεῖρα γῆς esse loca campestria & plana, ἀν- χίνας loca angusta, docet Io. Chr. Wolfius ad Poeticar.

ticar. Fragn. p. 19. Sic *collum* Latini usurpant de Isthmo, qui etiam *linguam* vocant promontoriū non celsi sed molliter in planum devexi speciem. consule omnino Schottum in Observ. Hum. L. III. c. 28. Glareanum ad Pharf. Lucani, II, 614. & Oudendorpium ib. VI, 25. & *dentes* tribuunt rastris & falcibus. Virg. Georg. II, 406. *Et curvo Saturni dente relictam persequitur vitem.* Vid. Cl. Christ. Wilh. Kustnerum in Chrestom. Juris Enniana, p. 36. Docte quoque Rittershusius ad Oppian. Halie. I, 60. de remigantibus: Νῶτον ἁλὸς θείοντες, observat μέτωπα ὑγρὰ tribui πέτραις, aliaque. Et quoties non est apud patrem Homerum, εὐρέα νῶτα θαλάσσης. quemadmodum apud Pindar. Pyth. IV. νῶτων ὑπὲρ γαίης ἐρήμων & Ol. 2. ὦ Ζεῦ πάτερ, νῶτοισιν Ἀταβυρίου μεδέων. Apud Euripid. Phœniss. 1137. Σιδηρονῶτοις δ' ἀσπίδος τύποις ἐπὴν Γίγας κ. λ. ubi Schol. ἐπὶ τῷ σιδηρῷ νῶτῳ τῆς ἀσπίδος ἦν γίγας. vid. Berglerum ad Aristoph. Acharn. 1123. Γοργονῶλον ἀσπίδος κύκλον. Addamus quædam de verbis σόμα & πῆς, quæ pariter ad alia transferunt. Sic. Od. X. 137. Ἀυλῆς καλὰ θύρετρα καὶ ἀργαλέον σόμα λάνυρης. conf. Il. M. 24. ubi σόματα tribuuntur fluviis. Dionys. Perieg. 608. ἐπὶ σόμα περσίδος ἁλμης & v. 438. Ἐλκομένη βορέηνδε καλὰ σόμα θερμοπυλάων. vid. Eustath. ad Il. Δ. p. 1023. plura afferentem. Notanda sunt, quæ habet Schol. Homeri ad Il. B. 497. πολύκνημόν τ' ἑτρωτόν) Πολλὰς ἔχουσιν κνημίδας. Κνημοὶ δὲ μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν

Κευνείτω δὲ λόφον δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς.

Ερδων

τῶν ἀνδρωπίνων κνημῶν. Denique Dionysius Perieg. non solum v. 168. ὑπὸ ψυχρῷ ποδὶ ταύρου, & 338. οἱ ναίουσιν ὑπὸ πόδα πυρρῆναϊον, sed etiam v. 557. dicit: ὅπποτέρη τ' ἀνέμοιο παρὰ σφυρὸν ἔσιν ἐκάστη· ubi Eustathius notat: ὅτι κατὰ μεταφορὰν τολμηροτέρων, καὶ ποιητῇ πρέπασαν, σφυρὸν, ἥτοι πόδα ἀνέμω λέγει τὴν βάσιν, ὃ ἔσιν τὴν θέσιν καὶ τὸν τόπον ὅθεν πνέει.

Κευνείτω κ. λ.] Homerus non semel ita, ut Il. Γ. 337. δεινὸν δὲ λόφος κατ' ὑπερθεὺς ἐνευσεν, ubi vide Eustathium p. 908. confer Λ. 42. Et utebantur cristis non solum ad ornatum, sed etiam ad terrorem incutiendum. Diserte Polybius, L. VI. p. 653. ubi dicit, Romanos galeam pennis ornare, addit: ὁ μὲν ἀνὴρ φαίνεται διπλάσιος ἑαυτοῦ κατὰ τὸ μέγεθος· ἡ δὲ ὄψις καλὴ καὶ καταπληκτικὴ τοῖς ἐναντίοις· vide Cerdam ad Virg. Aen. X, 669. Stewechium ad Veget. I, 20. p. 42. Feithium in Antiquit. Homer. IV, 8, 1. Stanleium ad Aeschyl. Sept. c. Theb. v. 117. p. 741. & v. 390. p. 746. quæque notaverunt viri eruditi ad Picturarum Herculanensium præstantissimum opus, T. I. p. 153. add. Lucernas Fictil. Musei Passerii tab. 25. & notata p. 21. unde, ut terror augeretur, dentes ferarum, aprorum, leonum, pellibus adde-

ἔρδων δ' ὄβριμα ἔργα, διδασκέσθω πολεμίζειν,
μηδ' ἐκτός βελέων ἐσάτω ἀσπίδ' ἔχων.

Ἀλλὰ τις ἐγγὺς ἰὼν αὐτοσχεδὸν ἔγχει μα-
κρῶ

ἢ ξίφει οὐτάζων δῆϊον ἄνδρ' ἐλέτω.

καὶ

bant. Virgil. Aen. VII, 666. *Ipsē pedes, tegmen
torquens immane leonis, Terribili impexum seta
cum dentibus albis, Indutus capiti, & ante Virgi-
lium Homerus* II κ. 261. Ἀμφὶ δὲ οἱ κυνέην κε-
φαλῇφιν ἔθηκε Ῥινοῦ ποιήτην ——— ἐκτοδὲς δὲ λευ-
κοὶ ὀδόντες Ἀργόδοντος ὕος θαμέες ἔχον ἔνθα καὶ
ένθα, Εὔ καὶ ἐπισαμένως. Addebant etiam ima-
gines varias animalium. vid. Cl. Verheyk ad Eu-
trop. II, 6. p. 64. quales conspiciuntur passim in
numis, ut in Nic. Franc. Haym. Tesoro Britannico
P. II. p. 9. 15.

ἐλέτω] interpr. *hostilem virum capiat*. nescio an re-
cte. puto potius (& sequentia meam opinionem fir-
mant) eundem esse huius loci sensum, qui est in
Virg. Aen. XI, 632. *totas Implicuere inter se acies
legitque virum vir.* de quo vid. Io. Aug. Bachium
ad Brissonium de Formul. IV, XXI. m. Inepte
Hertel *vel gladio percussurus socium sibi accipiat.*
quod nescio quomodo isti in mentem venire po-
tuerit. Addam vero locum Polybii L. I. pag. 65.

καὶ πόδα παρ' ποδὶ θεῖς, καὶ ἐπ' ἀσπίδος
ἀσπίδ' ἐρείσας,

EV

ὅσω δὲ συνέβαινε τὰς ἀνδρας ἐκὼς τάξεως ποιῆσθαι
τὴν μάχην ἀναμιῆς κατὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις το-
σῶτ' λαμπρότερος ἦν ὁ κίνδυνος ὥς ἂν ἐκ τοσούτου
πλήθους καὶ ἀνδρα καὶ καλὰ ζυγὸν οἶονεῖ μονομα-
χικῆς συνεσώσης περὶ τὰς ἀγωνιζομένους φιλοτιμίας.

Καὶ πόδα κ. λ.] Simili ratione plures veterum scri-
ptorum pugnas descripserunt. ut docent exempla
a Raderio & Freinshemio ad Curt. III. 11. 4. allata.
confer Schwebelium ad Onofandr. p. 80. Nos
tantummodo pauca, a nobis observata, addemus.
Il. N. 130. φράξαντες δόρυ δαρι σάκος σάκει προθε-
λόμεναι, Ἀσπίς ἄρ' ἀσπίδ' ἐρείδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρας
δ' ἀνῆρ. ubi Clarkius similia loca laudavit. Eurip.
Heracl. 836. πὰς ἐπαλλαχθεῖς ποδὶ, Ἀνῆρ δ' ἐπ' ἀν-
δρὶ σὰς ἐκαρτέρει μάχῃ· vide ibi Barnesium. Quint-
us Cal. VIII, 74. ἔγχει δ' ἔγχος Συμφέρετ' ἀσπίδι
δ' ἀσπίς, ἐπ' ἀνέρας δ' ἦεν ἀνῆρ. Virgil. Aen X, 360.
*Trojanæ acies, aciesve Latinæ Concurrunt, hæret
pede pes, densusque viro vir. Sil. It. IX, 322. galea
horrida flictu Adversæ ardescit galeæ, clypeusque fa-
riscit Impulsu clypei atque ensis confunditur ense,
Pes pede virque viro teritur. Ovid. Met. IX, 44.
Digredimur paullum rursusque ad bella coimus In-
que gradu steterimus: certi non cedere: eratque cum*

pede pes junctus — totoque ego pectore pronus — Et digitos digitis & frontem fronte premebam. vide Hier. Columnam ad Ennium p. 303.

Pes pede premitur, armis feruntur arma. Quoniam semel Metamorphos. Ovidii evolvimus, dicemus breviter de duobus locis nostram sententiam. In II, 771. ubi invidiæ domicilium describitur, legitur: *surgit humo pigra.* nescio an recte, nam quoniam antea dixit, domum invidiæ esse in imis vallibus, antro abditam, sole carentem, tristem, quomodo opus erat addere, humum fuisse sterilem? quis fruges & segetes tali in regione expectet? An potius poeta scripsit: *nigra?* sive, ut simpliciter horrorem indicet loci: sive, quoniam dixerat illam edere vipereas carnes, ut illius tecta nigro squallementia tabo esse addat. quemadmodum venenum sæpe *nigrum* vocatur a poetis, docente hoc Titio ad Nemefiani Cyneget. 220. *nigro spumante veneno.* Barthio ad Claudian. Conf. Prob. 188. *nigris rorantia tela venenis &* Cl. Henr. Io. Arntzenio ad Sedulii Carm. Pasch. III, 190. p. 161. Tum bene oratio fluit: *surgit humo nigra semesarumque relinquit Corpora serpentum passuque incedit inert.* Quamquam hæc ultima fere aliam lectionem postulare videntur. Porro ibidem v. 734. *chlamydemque ut pendeat apte Collocat ut limbus totumque appareat aurum.* vide an præstet *tortum.* certe hæ voces non semel a librariis confusæ. vid. Metam. X, 424. XI, 385. Claudian. in Ruf. II, 127. vid. Drakenborch. ad

ἐν δὲ λόφον τε λόφῳ καὶ κυνέην κυνέῃ,

Kαὶ

ad Sil. It. VII, 412. Cæterum Torquatus Tassus in divino carmine de Hierosolymis liberatis, eandem imaginem tam eleganter, tam vivis coloribus expressit, nihil ut possit præstantius dici cogitarique. Sic ille in L. IX. Str. 52.

Come pari d'ardir, con forza pare,

Quinci Austro in guerra vien, quindi Aquilone

Non ei fra lor, non cede il cielo, o'l mare;

Ma nube a nube, e flutto a flutto oppone,

Così nè ceder qua, nè là piegare,

Si vede l'ostinata aspra tenzone.

Si affronta insieme orribilmente urtando,

Scudo a scudo, elmo ad elmo, e brando a brando.

his addo similem locum e carminibus felicissimi illius Horatii imitatoris Matthiæ Casim. Sarbievii, IV, 4. *Heu quanta vidi prælia, cum Dacis Consertus hastis campus & horridi Collata tempestas Gradiui Ambiguis fluitaret armis. Suspensa paulum substitit alitis Procella ferri: donec abenea Hinc inde nubes sulphurato Plurima detonasset igni. Tum vero signis signa, viris viri, Dextræque dextris & pedibus pedes Et tela respondere telis Et elypeis clypei retundi.*

ἐν δὲ λόφον] II. Π. 217. ψαῦον δ' ἰππόκομοι κόρυθες λαπεροῖσι φάλοισι Νευόντων. Quintus Cal. II. 455. ἐπέψαυον δὲ λόφοισιν ἀλλήλαις ἑκάτερθεν ἐρείδόμεναι τευφάλαιαι.

ΚΥΝΕΗ

καὶ σέρνον σέρνω πεπαιημένος ἀνδρὶ μαχέσθω,
 ἢ ξίφεος κώπην, ἢ δόρυ μακρὸν ἐλών.
 ἡμεῖς δ' ὦ γυμνῆτες ὑπ' ἀσπίδος ἄλλοθεν
 ἄλλος

Πτω-

κυνέην] Auctor ille libri περὶ ὀμήρου, ποιήσ. sive Plutarchus, sive Dionysius Halic. p. 33. ed. Barnes. verbum interpretatur: ἡ μὲν γὰρ περικεφαλαία κέκληται κυνέη παρ' αὐτῶ, ἑπεὶ ἐκ δέρματος κυνὸς γενέσθαι αὐτὴν ἔθος ἦν· ὕστερον δὲ ἡ μὲν τοιαύτη ὕλη τῷ σκεπάσματος ἡμελήθη· τὸ δὲ ὄνομα οὐκ ἐκλέλοιπεν· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξ ἄλλης ὕλης ἔρυσμα τῆς κεφαλῆς κυνέη καλεῖται διὰ τὴν παλαιὰν χρῆσιν. vid. Eustath. ad Il. Γ. 336 p. 906. & Salvinum ad eum, p. 816. T. II. confer Wesselingium ad Diodor. Sic. T. I. p. 21. de galeis autem pellibus tectis vid. Stewechium ad Veget. II. 16. p. 109. Demsterum ad Claudian p. 62. edit quam Burmannulus dedit. & Drakenborch. ad Sil. It. V, 132. & Sig. Havercampium in dissert. de Alexandri M. Numismate &c. p. 29.

γυμνῆτες] i. e. οἱ ψилоὶ, οἱ σφενλονήται, καὶ οἱ τοξόται, vide Barnesium ad Eurip. Rhes. 31. & 313. Potterum ad Lycophron. Valkenarium ad Phœniss. 1154. Guil. du Choul de Castrament. & discipl. Milit. p. 5. Salvinum ad Eustath. T. I p. 142. Markland. ad Lysiae Orat. 14. p. 569. aliosque quos

πτώσσοντες, μεγάλοις σφάλλετε χερμα-
δίοις,

Δούρασι τε ξεσοῖσιν ἀκοντίζοντες ἐς αὐτοὺς
τοῖσι πανοπλίοις πλήσιον ἰσάμενοι.

quos laudat Cl. Alberti ad Hesych. h. v. confer
Wesseling. ad Diod. Sic. L. XIV. T. I. p. 659. &
& Schwebelium ad Onofandri Strateg. p. 70.

σφάλλετε] St. W. H. βάλλετε. Sed illud verbum,
ut minus usitatum magisque poeticum, præfero.
vid. Eustath. ad Homer. p. 623. 29. 715. 9. &
1410. 16. ed. Rom. alias militem qui lapides
jacet vide etiam in Gorlæi Dactylioth. Tom. II.
p. 634.

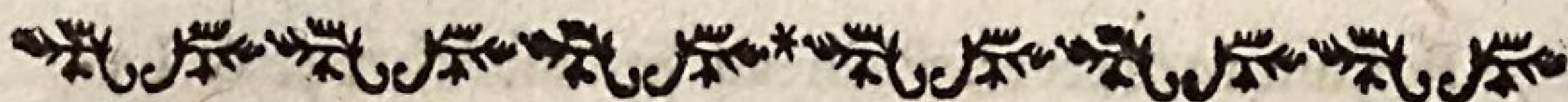
ξεσοῖσιν] *rasilis hasta* dicitur Latinis. vid. J. Alstor-
phium in Occup. Tuscul. P. I. p. 65.

πανοπλίοις] in marg. πανοπλίταις. ut & Grotius edi-
dit. Frob. πανοπλίοισι Steph. Hert. πανοπλίαις
nec male. Sunt enim Græcis ὅπλα frequenter
idem, quod ὀπλίται vel ὀπλισμένοι. Schol. Eurip.
Orest. 444. κύκλω γὰρ εἰλισσώμεθα παγχάλκκοις
ὅπλοις, interpretatur: ὑπὸ ἀνδρῶν ὀπλισμένωι.
vid. Steph. Berglerum ad Aristoph. Aves v. 390.
Cl. Valkenar. ad Eurip. Phœniss. 717. & 1623.
& Taylorum ad Demosthen. T. II. p. 678. Ita
utuntur Latini etiam verbo *arma*. Ovid. Fast. II,
195. *Hæc fuit illa dies, in qua Vejentibus armis*

Ter centum Fabii, ter cecidere duo. Virg. I, 506. *Tum foribus divæ, media testudine templi septa armis solioque alte subnixa resedit.* ubi Servius: *Satellitum scilicet, vel ut quidam volunt pro ARMATIS ut II, 238. Fæta armis.* ibid. v. 409. *Consequimur cuncti & densis incurrimus armis est: in densum armatorum agmen irrumpere.* vid. Burman. ad Aen. VIII, 3. & ad Claudian. in Rufin. II, 150. *tantis capiendi credimur armis?* i. e. tot in me armatis. Apud Sedulium Carm Pasch. V, 62. *Præviis horribiles comitavis signifer enses,* est pariter pro armatis positum. Sic *armaturæ* de leviter armatis militibus occurrit frequenter apud Vegetium de Re Milit. ut II, 5. *Post hos erant ferentarii, & levis armatura, quos nunc auxiliares & armaturas dicimus & III, 14. Tertius ordo disponitur de armaturis velocissimis & sagittariis juvenibus.* vide Stewechium ad I, 14. p. 26. II, 23. p. 127. II, 17. p. 110. Ita etiam πανοπλία posse reddi puto per graviter armatos. Certe etiam Baxterus in Anacreont. c. 17. τὸν ἄργυρον τορέυσας ἤφαισε μοὶ ποίησον Πανοπλίαν μὲν οὐχὶ sumit de viro πανοπλία induto, quod tamen ibi non necessarium. Non tamen capio, cur Hert. & Steph. verterint: *Vestram prope armaturam permanentes.* quod non intelligo. Locus est intelligendus: *Stantes prope gravis armaturæ milites, non procul ab iis stantes &c.* de πανοπλία locus classicus est Il. Γ. 330-338. & confer L. Bo-

Bosium in Excert. Phil. ad Ephes. VI, 13. & Lydian de re militari, III, 5. Quam vero ὅπλοις & πανοπλίᾳ dedimus vim, eam alia quoque verba habent. Sic βίος sunt homines, ut in Museo Veron. pag. 314. Σεμνὴν πηνελόπην ὁ πάλαι βίος ἔσχε δὴ· vertitur recte: *antiqua ætas*. vid. Davisium ad Max. Tyr. p. 539. ed. Lond. 1740. I. F. Reitzium ad Lucian. p. 710. T. II. Jensium & Gesnerum ad eundem, T. I. p. 540. *Vita* Latinis dicitur pro *viventibus*. vid. Burman. ad Phædr. Prol. L. I. 3. *Consilia* pro consilia agitantibus. vide Cortium ad Cic. Epist. VIII, 4, 5. *Flagitia* pro facinorosis. vide eundem ad Sallust. B. C. XIV, 1. *Terræ* pro hominibus in terra viventibus. vide Drakenborch. ad Sil. It. III, 75. *Mora*, pro eo, qui moratur, *spes* pro eo qui sperat, &c. vide eundem ibid. XVI, 504. vide plura hujus generis adferentes, Thomam Wopkensium ad Sedul. C. P. II, 120. p. 115. & Clar. Arntzenium ib. I, 218. p. 76. Cæterum Grotius vertit: *Necessa jaculis obstantem figere turbam, Te teget armato milite densa cohors.*

Γ.

’Οὐτ’ ἂν μνησαίμην, οὐτ’ ἐν λόγῳ ἄνδρα τι-
θείην,

οὐτε

Descripsimus hanc elegiam e Stobæi Serm. XLIX. exstat etiam apud Steph. l. c. & in Id. p. 18. Wintert. p. 435. Hertel. p. 209. Le- cium p. 730. Frob. p. 228.

τιθείην] Steph. τιθείμην· atque sic locum hunc laudat Plato de Legib. I. p. 629. ed. Steph. προστησώμεθα γοῦ τυρταίον, τὸν φύσει μὲν Ἀθηναῖον, τῶν-δε δὲ πολίτην γενόμενον, ὃς δὴ μάλιστα ἀνθρώπων περὶ ταῦτα ἐσπούδακεν, εἰπὼν ὅτι εἰ οὐτ’ ἂν μνησαίμην οὐτ’ ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην, οὐτ’ εἰ τις πλουσιώτατος ἀνθρώπων εἴη, φησὶν, οὐτ’ εἰ πολλὰ ἀγαθὰ κεκλημένος (εἰπὼν σχεδὸν ἅπαντα) ὃς μὴ περὶ τὸν πόλεμον ἄριστος γίγνοιτ’ αἰεὶ. Hæc Plato. Ceterum quoad sententiam simillimus locus est apud Theognidem v. 711. οὐδ’ εἰ ψεύδεια μὲν ποιεῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα, Γλῶσσαν ἔχων ἀγαθὴν Νέσσορος ἀντιθέου· ὠκύτερος δέησθα πόδας ταχέων ἀρπυιῶν, καὶ παίδων βορέε, τῶν ἄφαρ ἴσι πόδες.

ἐν λόγῳ τιθείην] Frob. οὐτ’ ἂν λόγῳ. nullam ratio- nem habuerim: nullo in pretio habuerim: non
com-

οὔτε ποδῶν ἀρετῆς, οὔτε παλαιμοσύνης,
οὐδ'

commemoratione dignum judicaverim. Aristides Orat. p. 550. Ἐκεῖνος τῆς τραγωδίας ποιητὰς οὐδὲ ἐν λόγῳ τίθεισιν. Theocrit. Id. XIV, 55. Ἄμεις δ' οὔτε λόγῳ τινὸς ἄξιοι, οὔτ' ἀριθμητοί, Δύσανοι Μεγαρεῖς ἀτιμοτάτῃ ἐνὶ μοίρᾳ qui locus simillimus est, illi notissimo: Ὑμεῖς δ' Αἰγινέες οὔτε τρίτοι οὔτε τέταρτοι, οὔτε δωδέκατοι, οὔτ' ἐν λόγῳ, οὔτ' ἐν ἀριθμῷ unde verbum ἀξιόλογος descendit, de quo vide Wassium ad Thucyd. II, 10. & Abresch. in Dilucid. p. 423. consule etiam Vigerum de Idiot. C. III, S. VI. p. 81. qui etiam una cum Hoogeveenio in C. V, S. XI, 7. ostendit: τιθέναι significare interdum *ducere*, *existimare*, *aestimare*, ut τιθέναι σμικρὸν, δεύτερον &c.

ἀρετῆς] primum notent tirones esse hoc loco ellipsin τῆς ἐνεκα, quæ satis frequens est. consuli possunt Eustathius ad II. Γ. p. 914. Stephanus in Append. ad Script. de Dial. p. 43. & 102. atque Lamb. Bos pag. 501. Deinde observetur usus verbi ἀρετῆ, quod Græci de quavis cujusvis rei præstantia dicunt. Locum classicum fere inveni in Aristotele, Nicom. II, 5. ρητέον ὅτι πᾶσα ἀρετῆ, οὐκ ἂν ἢ ἀρετῆ, αὐτοῦ τε εὖ ἔχον ἀπολεῖ, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ εὖ ἀποδίδωσιν οἷον ἢ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετῆ τόντε ὀφθαλμὸν σπερδαῖον ποιεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ τῇ γὰρ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετῇ εὖ ὁρᾶμεν ὁμοίως

οὐδ' εἰ κυκλώπων μὲν ἔχει μέγεθος τε
βίην τε,

Νικῶν δὲ θεῶν θεήϊκιον βορέην.

οὐδ'

ἢ τῷ ἵππου ἀρετὴ ἵππὸν τε σπευδαῖον καὶ ἀγαθὸν
δραμεῖν, καὶ ἐνεγκεῖν τὸν ἐπιβάτην καὶ μεῖναι τοὺς
πολεμίους. Sic apud Xenophont. Hier. XI, 5. est
νικᾶν — ἀρμαῖος ἀρετῇ. apud Platonem in Crit.
p. 117. T. III. ἀρετὴ τῆς γῆς est festilitas terræ.
Etiam ἀρετὴ dicitur de carmine, notante Gisb.
Cupero in Apoth. Hom. p. 96. Copiose hujus
verbum latum usum exponit Perizonius ad Ael. V.
H. X, 22. atque in Curtio Vindicato pag. 68.
adde Snakenburgium ad Curt. IX, 7, 16.
Ἀρετὴν pro vigore corporis sumit Stephanus in
Od. Σ. 132. ὅφρ' ἀρετὴν παρέσχωσι θεοὶ καὶ γέ-
νατ' ὀρώρη. ut Tyrtæus, similiter Pindarus in
Pyth. X. ὅς αὖν χερσὶν ἢ ποδῶν ἀρετᾷ κρᾶλῆσας
ταὶ μέγιστ' ἀέθλων ἔλη τόλμα τε καὶ σθένει. Lu-
cretius V, 964. *Et manuum mira freti virtute
pedumque.*

θεήϊκιον βορέην] Cur Boreas appelletur θεήϊξ & θεή-
κιος exponit Spanhemius ad Callimach. H. in Dian.

114. Αἶμα ἐπὶ θεήϊκι, πόθεν βορέας κατάϊξ ἔρχε-
ται. nempe quod in frigidis, qualis Thracia,
regionibus, venti quidam censerentur indigenæ:
in tepidioribus autem locis extrinsecus spirare,
notatque præter alia, Boream dici a Lycophrone
Θρακίας κύων. vide eundem de Boreæ antro in
Thra-

Thracia ad H. in Del. 65. & de Thracia ventorum patria ibi ad v. 26. docte agentem. adde Eustathium ad Il. I. v. 5. Barthium in Adversar. L. VI, c. 9. Casaubonum ad Strabon. L. I. p. 50. ed. Almelov. Scholiast. Theocriti, ad Id. VII, 111. οὕτω δὲ ψυχροτάτη ἐστὶν ἡ Θράκη, ὡς τρίπον τινα ἔργαστήριον ἀνέμων κληθῆναι & alter: οἱ ἠδῶνοι, ἔθνος Θρακικὸν ἐνθα ψυχρὸς πολὺ γίνεσθαι δυσχείμερον γάρ ἐστι παρὰ καὶ τοὺς ἀνέμους ἐν αὐτῷ κατοικεῖν ἐμυθεύσαντο. Etiam Schol. Lucani ad I, 389. *Boreas cum Thracius* notat: quod illic est violentissimus. Paulo alia ratio est loci Horatiani I, 25, 11. *Threicio* bachante magis sub interlunia vento. ad quem intelligendum mirifice faciunt notata a Burmanno ad Claudian. Ruf. I, 325. ubi docet recte, poetas sæpe epitheta desumere a regionibus, in quibus maxima sit vis earum, de quibus loquuntur, rerum, ubi quasi patria earum atque domicilium. Ceterum frequenter utuntur poetæ ad celeritatem indicandam, comparatione hac Homer. Il. K. 437. λευκότεροι χιόνος, θεῖεν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι. Sil. It. X, 10. *velocior inde Hæmonio Borea, pennaque citatior ibat* Quæ redit in pugnas fugientis arundine Parzhi. vide plura data a Munkero ad Hygin. p. 161. ut & ἀελλόπος & ποδῆνεμος ita ponuntur. vid. Dorvill. in Vanno Crit. p. 213. & Alberti ad Hesych. p. 109. 18. Liceat mihi hoc loco, ubi forte de stadio sermo est, conjecturam proponere, quæ Quintilianum emendare juvat. In Inst. Or. I, 10. 2. pro

οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο Φυὴν χαριέστερος εἴη,

Πλου-

pro: Nam iisdem fere annis aliorum quoque disciplinarum studia ingredienda sunt, lego: stadia. Hoc enim dicendi genere utuntur boni scriptores, ut auctor L. IV. ad Herenn. c. 3. cum in artis curriculum descenderunt, illos, qui in eo, quod est artificii, elaborant, ajunt facere immodeste: ipsi aliquem antiquum oratorem aut poetam laudant, aut scripturam, sic ut in stadium artis rhetoricæ prodire non audeant. vid. Brouckhusium ad Propert. III, 20, 25. ubi legit: Illic vel stadiis animum emendare Platonis pro studiis.

Τιθωνοῖο] Tithonius, filius Laomedontis, quem Aurora ob pulchritudinem eximiam adamavit, quem denique senectutis vitæque longinquitas in cicadā mutavit. vid. Scholiast. Homeri, ad Il. Γ. 151. Lambinum ad Horat. II, 16, 30. Munckerum ad Hygin. Fab. CCLXX. & Burmannum ad Servii Commentar. in Aen. IV, 585.

Φυὴν] formæ dignitas & gratia. ἀγαθὸν εἶδος interpretatur Eustathius ad Il. Γ. p. 878. qui latius de hoc verbo agit ad Il. B. p. 328. Φυὴν τινες νενοήκασιν, inquit, τὸ ἐξ εἶδους τε καὶ ψυχῆς ἀγαθὸν ὃ φύσις ὑπ' ἄλλων καὶ ἥθος λέγεται. Εἴρηται δέ τι περὶ τῆς λέξεως ταύτης καὶ ἐν τῇ α' ῥαψωδίᾳ (v. 115) καὶ νῦν δέ ἐρητέον, ὡς διττὴ ἡ φυή· ἡ μὲν κατὰ

πλουτοίη δὲ μίδew καὶ κινύρεοιο πλέον,

οὐδ'

κατὰ τὰ ἐκτός, ὡς τὸ, οὐ δέμας, ἔδ' ἐφυήν· δεξιότης
οὔσα σωμαλική καὶ εἰς ταυλὸν ἤκουσα τῷ κάλλει. —
Ἡ δὲ τοιαύτη φυή ἀφ' ἧς καὶ πρόσωπον εὐφυές, ὡς καὶ
μήροισι εὐφυεῖς καὶ εἶδος λέγεται. καὶ αὕτη μὲν, ἡ κα-
τὰ σῶμα φυή. κατ' ἣν εἴρηται καὶ τὸ φυήν γε μὲν οὐ
κακός ἐστιν. Ἐτέρω δὲ κατὰ νοῦν κ. λ. confer de hoc
verbo Moschopulum ad Il. B. 58. Hælzlinum ad
Apollon. Il., 37. Scherpezeelium ad Il. A. 115.
& Vulcanium ad Moschi Id. Il., 36.

Κινυρέοιο πλέον] male. Steph. κινύρεο πλέον. Sic & Wint.
& Hert. indicata tamen altera lectione κινύρεω βά-
θον. Sed omnino & unice vera esse videtur emen-
datio Camerarii κινύρεω βάθιον, quam etiam Grotius
recepit. illas ex glossemate ortas esse puto. Nam
βαθὺς sæpe nihil est aliud quam μέγας. vide Tol-
lium & Langbænum ad Longin. S. II, 2. Sæpe,
inprimis apud Pindarum hoc sensu occurrit, ut
Pyth. I, 127. βαθύδοχοι γείτονες. Nem. III, 92.
βαθυμήτα χείρων. Olymp. XII, 17. ἐσθλὸν βαθύ·
X, 10. βαθύ χρέος. Schol. μέγιστον ὄφλημα. &
VII, 27. ἣν δὲ κλέος βαθύ. Schol. πολλή δόξα,
prope ut in Anthol. Brodæi p. 133. Μαιονίδαο βα-
θυκλεῖς ὄνομα Ὀμήρου. Inprimis vero βαθὺς dici-
tur de divitibus & opulentis. Xenoph. Oecon.
XI, 10. πῶς τέτθες οὐχὶ βάθεις τε καὶ ἐρῶμένους
ἄνδρας χρὴ νομίσαι. quod Bachius, quem ibi vide,

ὄνδ' εἰ ταυταλίδεω πέλοπος βασιλεύτερος εἴη,
 Γλωσ-

vertit: potentes ac divites, Aelian. V. H. III, 18. ἐν εἰρήνῃ τε διάγειν καὶ πλούτῳ βαθεῖ. Josephus Antiqu. L. 8. p. 293. ed. Col. πλοῦτον ποιῆσαι βαθυτάτον, & B. I. L. VII. p. 969. ὁ βαθὺς πλοῦτος. vide Perizonium ad Aelian. XIII, 1. p. 841. ed. Gron. Spanhemium ad Callim. H. in Apoll. v. 65. J. T. Reitzium ad Lucian. Reviv. T. I. p. 609. & Tox. T. II. p. 544. & Steph. Berglerum ad Aristoph. Lysistr. v. 174. Quare neque opus erat, ut Sevinus in Act. Societ. Paris. apud Pausaniam L. V. p. 411. Ἀσωπὸς δὲ ὁ βοιωτῖος βαθυτάτας πέφυκεν ἐκτρέφειν τὰς σχοίνους, corrigeret παχυτέρας: male vulgatam lectionem sensum habere negat. recte enim vertitur: *Insigni magnitudine juncum*. Vocales vero εω contrahuntur pronnunciando in unam syllabam. quod copiose docet Rad. Wintertonus ad Hes. ἐργ. v. 30. & 71. & Theogn. v. 714. adde Clarkium ad Il. A. I. B. 811. & E. 387. Ceterum Cinyras fuit rex Cypri, celeberrimus ob summas, quibus abundabat, divitias, unde etiam in proverbis erat κινύρου πλεσιώτερος. E multis unum locum dabo Pindari, Nem. VIII, ὅσπερ (scil. θεός) καὶ Κινύραν ἔβρισε πλούτῳ ποντίας ἐν ποτε Κύπρῳ: vid. interpretes Ovidii, ad Met. X, 298. ubi, multis scriptoribus laudatis, Burmannus copiose de eo agit, & consule Munckerum & Staveren ad Hygin. Fab. 58. p. 124.

Γλῶσσαν δ' Ἀδρήσου μελιχόγησιν ἔχοι
 ουδ'

μελιχόγησιν] nihil frequentius solent veteres scriptores, quam ut, si eloquentiam hominis suavitatemque oris indicare velint, formulas repetant a melle. Huic Phavorinus p. 496. μελίγηρις, ἑυφώνος, ἡδύφωνος. Pindar. XI, 4. μελιγάρυες ὕμνοι: apud Sponium in Misc. Er. Antiqu. p. 46. in inscript. Τὴν κυανῶπιν Μοῦσαν Ἀῆδονα τὴν μελιγῆριν — τύμβος — ἔχοι. Exemplum sequentes scriptores repetiisse videntur e loco noto Homeri de Nestore: A. 249. Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν ἀυδή. Hinc inprimis Pindarus pulchre, pro lyricis concessa audacia, in Ol. VII, 12. dicit: καὶ ἐγὼ νεκταρ χυτὸν Μοισᾶν δόσιν, ἀθλοφόροις Ἀνδράσιν πέμπων, γλυκὺν καρπὸν φρενός. & Nem. III, 134. de hymno suo: πέμπω μεμιγμένον μέλι λευκῷ Σὺν γάλακτι κιρναμένα δ' ἔερσ' ἀμφέπει πόμ' αἰοίδιμον. Venuiste etiam in Anthol. Brod. p. 394. Euripidem τὸν μελίγηριν αἰδονα poeta appellat, & p. 135. λέσβιον Ἡρίνης τὸδε κηρίον αἰδύτι μικρὸν, Ἀλλ' ὅλον ἐκ μεσέων κιρνάμενον μέλιτι. Theocrit. Ὅυνεκα οἱ γλυκὺ μοῖσα κατὰ στόμαλος χέει νέκταρ. Sed nihil suavius istis versiculis apud Athenæum L. XV, p. 685. Ὡ μαλάχας μὲν ἐσορῶν, ἀναπνέων δ' ὑάκινθον, καὶ μελιλώτινον λαλῶν καὶ ῥόδα προσσεσηῶς κ. λ. illisque divinis e Cantic. Salomonis, IV, 11. Κηρίον ἀποσάξῃς τὰ χεῖλη σου, Νύμφη, μέλι καὶ γάλα ὑπὸ

οὐδ' εἰ παῖσαν ἔχοι δόξαν πλὴν δ' ἄριδος ἀλκῆς,
 ου

τὴν γλῶσσαν σου. Hinc verba μελίφθογγος, με-
 λίρρυτος μελιγλώσος, μελικόμπος, μελιτερπής, alia-
 que, de quibus vide Erhardum & Weitzium ad
 Petron. c. 1. p. 9. Grævium in Lect. Hesiod.
 c. 20. p. 104. Stanleium ad Aesch. Prometh.
 v. 172. p. 722. & Berglerum ad Aristoph. Av. 909.
 Consule etiam Eustathium ad Il. Γ. p. 858. Schwe-
 belium ad Mosch. Id. IV, 35. & Bion. IV, 11.
 Barnefium ad Il. A. 294. Ger. Horreum in Anim-
 adv. Sacr. & Prof. p. 147. & Jo. Chr. Wolfium
 ad Poetriar. Fragm. p. 5. & Fragm. Sapphus,
 p. 237. Et comparationis eloquentiæ cum melle
 exempla plura dat Barthius ad Calpurnii Ecl. IV,
 151. Hinc & Platonis ore favum apes sinxisse
 (quemadmodum in ore P. Burmanni secundi fu-
 cos & muscas habitare credo) & Pindarum ab api-
 bus nutritum esse dixerunt veteres: vid. Aelian.
 V. H. XII, 45. Consule de comparatione poeta-
 rum cum apibus Muretum in Var. Lect. VIII, 1.
 atque hinc quoque suspicor, ob suavitatem car-
 minum apīs imaginem additam fuisse in numo
 Homero dicato, & a Cupero in Apotheos. p. 8.
 allato, etsi sciam quod Pignorius in ep. 48. pag.
 212. seq. Symbol. Epist. L. I. ed. Patav. qui
 aliqua habet huc pertinentia, ostendit Smyrnæos
 hac nota nummos signasse. Nam quid? si hoc hinc
 repetendum est, quod Smyrnæi etiam Homerum
 suum

οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίνεται ἐν πολέμῳ.

ΕΙ

suum civem esse dicerent putarentque? consu-
latur vir immortalis Spanhemius de Usu & Præst.
Numism. Diss. IV. p. 170. &, quamvis hic li-
bellus rarius occurrat, Jo. Petri Bellorii notæ in
numismata tum Ephesia tum aliarum urbium api-
bus insignita: insertus tamen Thesauro Gronovia-
no T. VII. p. 401. Puto etiam apud Plutarchum
in Vit. decem Rhetor. 1540. verba: αὐτῷ δὲ Ἰσο-
κράτει ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐπὶν κριὸς τριάκοντα πη-
χῶν, ἐφ' οὗ σειρὴν πηχῶν ἐπταὶ συμβολικῶς, ὅς γ' οὖν
οὐ σώζεται, Robertum Britannum non inepte ver-
tisse: ipsius vero Isocratis erat in monumento aries
cubitorum sex, super quem erat apum domuncu-
la, cubitis alta septem, conjecturaliter atque æni-
gmaticæ addita, quæ ipsa quoque perit, & legisse
fortasse Σείρη. Hesychius: Σείρη — καὶ μέλιττα
ἢ μελίττης οἶκος. Suidas: Σειρὴν ζῶον ἐστὶ κηροποι-
ὸν, μελίσση παραπλήσιον. quanquam huic meæ
opinionī obstare videtur auctoritas Philostrati de
vit. Sophist. p. 505. ed. Morell. Certe etiam
Siren symbolum eloquentiæ fuit, docentibus, eru-
ditissimo viro, Jo. Bened. Carpzovio, in libro bo-
næ frugis pleno de Paradoxo Stoico Aristonis
Chii &c. S. II. c. 2. p. 274. & Riccio in Dissertat.
Homericar. T. III. p. 142. Sic apud Phavorinum
est: Σειρήνια μέλη γλυκύτατα. In Anthol. Brod.
I, 134. Πίνδαρε μισάων ἱερὸν σόμα καὶ λάλε σεί-
ρη

Εἰ μὴ τετλαίῃ μὲν ὄρῶν φόνον αἱματόεντα,

καὶ

ρὴν βακχυλίδη. In Museo Veronensi p. 229. inscriptio Menandrum vocat Σειρήνα θεάτρων: & in Donii Inscript. p. 336. legitur: Ἡ πολὺ σειρήνων λιγυρωτέρη ἢ παρὰ βάκχῳ καὶ δοίναῖς αὐτῆς χρυσότερη Κύπριδος. Atque etiam in Gorii geminis astriferis t. 134. Siren citharam pulsat. vide Passerium in T. II. p. 165. Ad meam sententiam interim illustrandam forte aliquid facit epigramma in Sophoclem in Antholog. Brod. III. p. 396. Αἰεὶ τοὶ βῆπαισι περισάζοιτο μελίσσαις Τύμβος, ὕμνῳ λειβόμενος μέλιτος.

Εἰ μὴ — ἰσάμενος] citat hunc locum Plato loco modo laudato: εἰρηκας γοῦν ᾧδε ἐν τοῖς ποιήμασιν, ὥς οὐδαμῶς τοὺς τοιούτους ἀνεχόμενος, οἳ μὴ τολμήσῃσι μὲν ὄρῶν φόνον αἱματόεντα, καὶ δῆϊον ὀρέγοντ' ἔγγυθεν ἰσάμενοι: ubi Stephanus notat redundare voculam μὲν. Equidem puto Platonem hos versus aut memoria fretum laudasse, aut etiam mutatis quibusdam ad suam orationem transulisse eidemque aptasse.

ὄρῶν] positum est pro ὄρῶν, ut sæpe sic solent Græci. vide Perizonium ad Aelian. V. H. III, 17. p. 234. & in Ind. Kuhnium ad XIII, 41. οὐκ ἀγαπᾷς μετὰ Φωκίανος ἀποδυνήσκων. Vigerum de Idiotism. C. VI. f. 1, 13. & Valckenar. ad Eurip. Phœniss. 711. Semel pulcherrimo viri doctissimi

com-

καὶ δῆϊων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰσάμενος.

H

commentario evoluto de duobus locis perpauca addemus. in v. 246. legitur: Νῦν δέ μοι πρὸ τει-
 χέων Θούριος μολὼν Ἄρης αἶμα δάϊον φλέγει Τᾶδ'
 • μὴ τύχοι πόλει. non opinor dici posse ullo mo-
 do φλέγειν αἶμα, etsi sciam quid ausi sint veteres
 Tragici. Sed verecundior reliquis Euripides. Ne-
 que ideo improbo conjecturam Valckenarii, δαί-
 μα. Ego malim πνέει. quod bene puto conveni-
 re Marti, ut apud Homerum est μένεα πνέειν.
 vid. Eustath. ad Il. Γ. p. 813. Pindar. Pyth. X, 69.
 θρασεία δὲ πνέων καρδιά, & ut πνεῖν φόνον dicunt.
 vide Jac. Rhoer in Fer. Daventr. L. I. c. 3. cujus
 viri modestiam utinam plures popularium illius
 imitentur! & adde Heinsum ad Ov. Metam. V,
 348. atque Abresch. in Animadvers. ad Aeschyl.
 p. 75. & 289. Ita etiam legisse videtur Grotius,
 qui vertit: *Sævo Mars gravis impetu spirat nil
 nisi sanguinem.* Porro v. 506. Ἀστῆων ἄν' ἐλθεῖν
 ἡλίου πρὸς ἀντολὰς. malo ἡλίου τ' ὥς ἀντολὰς.
 minus certe recedit hæc correctio (nam corre-
 ctione locum egere patet) a vestigiis litterarum.
 Video quidem Cl. Valckenarium ad v. 1409. iis
 assentiri, qui ὥς pro πρὸς de animatis tantum di-
 ci putant, sed re considerata, rectius quosdam
 contra disputare arbitror. vid. Ernesti ad Xenoph.
 Mem. Socratis, II, 7, p. 99. & eundem Clar-
 kiumque ad Odyss. XVII, 218.

Ἡ δ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
κάλλισόν τε φέρειν γίνεται ἀνδρὶ νέῳ.

Ἡ δ' ἀρετὴ κ. λ.] Totum hoc distichon legitur etiam in sententiis Theogn. v. 997. nisi quod pro νέῳ positum est σοφῶ. vide quæ ad hunc locum illustrandum attulit Barthius in Advers. L. VI, c. 6. & adde e Quinto Cal. IV, 322. Κῦδος γὰρ νέῳ ἀνδρὶ φέρειν ἀπ' ἀγῶνος ἄεθλον.

Κάλλισον τε κ. λ.] Belle & pulchre (nam quid cures ludæ magistrorum supercilium, qui non nisi Latine scribunt, somniant, edunt etiam, credo, potant & liberos procreant?) Malherbe II, 66.
*Ceux, à qui la chaleur ne bout plus dans les veines,
En vain dans les combats ont des soins diligens.
Mars est comme l'Amour : ses travaux & ses peines
Veulent de jeunes gens.*

Sed ornavit etiam nostra ætate laurus æterna cana tempora Schwerinii, herois divini, in prælio apud Pragam occisi, aut potius, dum juvenili ardore accensus victrices *Friderici M.* catervas duxit, immortalitatem nominis adepti. Juvat intexere initium carminis, a poeta magni spiritus, illius manibus dicati, præsertim cum non abhorreat a Tyrtæi ingenio.

*Victoria, mit uns ist Gott,
Der stoltze Feind liegt da!
Er liegt, gerecht ist unser Gott,
Er liegt, Victoria!*

Zwar

*Zwar unser Vater ist nicht mehr,
Jedoch er starb ein Held,
Und sieht nun unser Siegesheer
Vom hohen Sternenzelt.*

*Er ging voran, der edle Greiß,
Voll Gott und Vaterland!
Sein alter Kopf war kaum so weiß,
Als tapfer seine Hand.*

*Mit muntreer jugendlicher Kraft
Ergriff sie eine Fahne,
Hielt sie empor an ihrem Schaft,
Daß wir sie alle sahn.*

*Und sagte: Kinder, Berg hinan
Auf Schanzen und Geschütz.
Wir folgten alle, Mann für Mann,
Geschwinder, wie der Blitz.*

*Ach! aber unser Vater fiel,
Die Fahne sank auf ihn,
O welch ein glorreich Lebensziel,
Glückseeliger Schwerin!*

*Denn Friederich hat dich beweint
Indem er uns gebot,
Wir aber stürzten in den Feind,
Zu rächen deinen Todt &c.*

*Quis haec legit, quin incalescat, quin efferatur
animo, quin admiretur imperatorem summum,
quin laudet poetam, eandemque spiritus magni-
ficentiam Apollinem Musasque oret.*

Δ.

Ἡνὸν δ' ἐσθλὸν τῶτο πολῇι τε παντὶ τε
δήμῳ

ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν προμάχοισι μένη
νωλεμέως, αἰσχεῖας δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ
λάθεται,

ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,

Θαρ-

Stobæus hoc carmen servavit l. c. unde
forte Frob. p. 229. quod cum priore conjun-
ctum ediderunt Steph. Hert. Wint. Lect.

ἐπὶ πάγχυ] Steph. H. W. ἐπίπαγχυ. minus recte.
vide Clarkium ad Il. κ. 99. φυλακῆς ἐπὶ πάγχυ
λάθωνται, ubi recte alteram lectionem ἐπίπαγχυ
improbat. Est enim verbum ἐπιλάθῃαι.

θυμὸν παρθέμενος] Forte expressum ex illo Homeri
Od. B. 237. σφὰς γὰρ παρθέμενοι κεφαλὰς. paullo
aliter dicitur Od. Γ. 74. τοίγ' ἀλόωνται θυχὰς παρ-
θέμενοι. Schol. ἀφιθήσαντες ἐαυτῶν, παραβαλόντες.
Sed Quintus Cal. IX, 277. Ἄλλ' ὡγὲ θυμὸν παρ-
θέμενοι πονεώμεθ' ὑπὲρ μένος (vid. Dorvillum ad
Chariton. p. 266.) & Il. I. 372. αἰεὶ ἐμεῖν ψυχὴν
παρ-

Θαρσύνῃ δὲ πεσεῖν τὸν πλῆσιον ἄνδρα παρ-
σῶς.

Οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίνεται ἐν πολέμῳ.
Αἶψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεφε φάλαγ-
γας

Τρηχείας, σπουδῇ τ' ἔσχεθε κῦμα μάχης.

AU-

παρβαλλόμενος πολεμέζειν & eodem sensu apud Sophocl. Antig. 328. ἐπ' ἀργύρωγε τὴν ψυχὴν προδὲς: Pausaniam Messen. c. 10. προΐσθαι τὰς ψυχὰς & in Anthol. Cephalæ, p. 97. τὸ κυβευδὲν πνεῦμα legitur, conf. Drakenb. ad Sil. It. I, 225.

Θαρσύνῃ πεσεῖν] Frob. male.

σπουδῇ] ut ἀσπεδει est ignaviter, v. c. Il. X. 303. ita σπεδῇ explico fortiter, strenue, alacriter, celeriter. Schol. ad Odyss. O. 209. σπεδῇ νῦν ἀνάβαινε, interpretatur: ἐσπεδασμένως, κατὰ τάχος. & Eustath. ad Il. B. p. 342. Ἰστέον δὲ, ὡς οἱ τεχνικοὶ τὸ, σπεδῇ, ἤγουν τὸ ἐν τῷ ὁμηρικῷ ἐπιζήτημα λογίζονται, ὁμοίως τῷ, κομιδῇ, ἀντὶ τῶν λίαν καὶ σὺν ἐπιμελείᾳ. Et quod fere simile est huic loco Il. N. 687. Ἐνθα δὲ βοιωτοὶ — Σπουδῇ ἐπαῖσσοντα νεῶν ἔχον, acriter irrudentem a navibus prohibebant. Nam ego etiam hoc loco ἔχω puto explicari debere per κωλύειν, ἐπέχειν, (ita ut sensus sit idem qui est apud Pind. Nem. IX. ἀμύνειν λοι-

γὸν Εὐναλίου. non verti cum Gesnero: *suaque opera praelii fluctus regit.* aut Hertelio: *sua industria praelii fluctus regit.* quanquam & Grotius vertit: *Qui belli fluctus arte manuque regit.* vide Eustath. ad Il. E. p. 1130. ed. Polit. & Φ. p. 1224. l. 12. p. 1226. l. 48. & γ. p. 1193. l. 45. ed. Rom. Ibi etiam Il. E. 492. Νωλεμέως ἐχέμεν. *Ut incessanter hosti obsistant.* Schol. συνέχειν ἢ ἀνέχειν πρὸς τὴν μάχην, καὶ μὴ ἐνδιδόναι. Pindarus Isthm. VII, 49. περιμάχων ἂν ἔμελλον, ἐνθ' ἄριστοι ἔσχον πολέμοιο νείκος. *sustinuerunt.* & in Anthol. Brod. III, 298. ἐρατὴν γὰρ ἀπωλεσάμενοι νεότητ' αἰ τρηχέην πολέμου δεξάμενοι νεφέλην. Sed, *sive sustinere, sive depellere,* hoc loco vertas, utrumque non malum, meliusque vulgari interpretatione, quæ similis esset illis Il. A. 164. τὸ μὲν πλεῖον πολυαῖκος πολέμου χεῖρες ἐμαὶ διέπρσι.

κῦμα μάχης] Ut hoc dicendi genus melius intelligatur, quædam monere juvat. Primum igitur observent Graecarum litterarum studiosi, uti Graecos τῷ κῦμα, similibusque a fluctibus & æquore repetitis formulis de calamitate, de malis &c. Euripid. Hippol. 823. κακῶν δ' ὁ τάλας πέλαγος εἰσορῶ τοσῶτον, ὥς μὴ ποτ' ἐκπνεῦσαι πάλιν, μὴδ' ἐκπερᾶσαι κῦμα τῆσδε συμφορᾶς. Sophocles non semel, ut in Aiac. 1107. Ταύτην νόμιζε τὴν πόλιν χρόνῳ ποτὲ ἐξ οὐρίων δραμεῖσαν εἰς βυθὸν πεσεῖν. Antigone. 168. τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ πολλῶν σάλας σείσαντες ἄρ' ἔδοσαν πάλιν. in Oedip. Colon.

Ion. 1303. πάντοθεν βόρειος ὥς τις ἀπὸ κυματο-
 πλήξ χειμερία κλονεῖται ὥς καὶ τόνδε κατὰ κράς
 δειναὶ κυματοαγεῖς ἄται κλονέουσιν αἰεὶ ζυνοῦσαι.
 Pariter etiam in Trach. 114. & Oedip. Tyr. 23.
 πόλις γὰρ ὥσπερ κ' αὐτὸς εἰσορᾷς, ἄγαν ἤδη σαλεύει,
 καὶ νακῆσθαι κάρα βυθῶν ἐτ' οὐχ οἶά τε φοινίου σάλου.
 Sed non licet omnia huc transferre. Pindar. Ol.
 X, 46. βαθὺν εἰς ὄχετόν ἄτας ἰζοισαν ἐὰν πόλιν.
 Aeschyl. Prom. Vinc. 1014. οἶός σε χειμῶν καὶ
 κακῶν ζρικυμία ἐπείσ' ἀφυκλός (quanquam hic &
 urbem cum navi comparat, ut in Sept. c. Theb. 2.
 & in Supplic. 349. & Sophocles in Antigon. 196.
 vid. Berglerum ad Aristoph. Vesp. 29. Cerdam ad
 Aen. I, 152.) Lycophron. 228. οὐκ ἂν τοσῶνδε
 κῦμ' ἐπέκλυσε κακῶν, ubi vide Potterum. & vide,
 qui plura dederunt, Ritterhusium ad Oppian. Ha-
 lieut. IV, 195. Schultensium ad Job. T. I. 409.
 Cerdam ad Aen. I, 109. Steph. Berglerum ad Al-
 ciphron. I, 13. & Aristoph. Plut. 270. & Staveren
 ad Fulgent. p. 600. Inde & χειμάζεσθαι ponitur pro
 calamitatibus premi, docente Spanheimio ad Ari-
 stoph. Ran. 364. & βαπτίζεσθαι, eodem sensu, ut
 observant Wesseling ad Diod. Sic. L. I. p. 85.
 Dorville ad Chariton. p. 176. & Cl. Rhœr in Fe-
 riis Daventriens. L. II. c. 15. Porro, ut progre-
 diamur, quæcunque tempestati conveniunt, tri-
 buuntur etiam a poetis bello. Inde & νέφος belli,
 ut Il. P. 243. ἐπεὶ πολέμοιο νέφος περὶ πάντα κα-
 λύπτει, ut etiam Virgil. Aen. X, 808. nubem belli
 dixit. atque Georg. IV, 560. Cæsar dum magnus

ad altum Fulminis Euphratem bello. (confer ad hæc Addisonium in *Dialogues upon the Usefulness of Ancient Medals* p. 76.) fere ut in Antholog. Lubin, I, 5, 5. Μάρτυρες ἀκτίνων Γερμανικὸς ἄς ἀνέτει-
 λεν, Ἀστράπτων κελτοῖς πουλὺν ἐνυάλιον. & sic to-
 nare quoque dicunt de bello, observantibus Dra-
 kenborch. ad Sil. It. I, 436. & XI, 525. atque Ou-
 dendorpio ad Lucan. I, 254 Pindar. Istm. IV, 26.
 ἀλλ' ἀμέγα γὰρ ἐν μιᾷ τραχεῖα νεφὰς πολέμοιο
 τεσσάρων ἀνδρῶν ἐρήμασεν μάκαιραν ἐσίαν. Nῦν δ' αὖ
 μετὰ χειμέριον ποικίλων μηνῶν ζόφον, χθρὼν ὥς,
 φοινικίοισιν ἀνθῆσαν ῥόδοις. quem locum, ut solet,
 misere vertit Schmidius pulcherrimum. sed credo
 legendum esse ἀνθῆσεν, ita ut hoc verbum ad ἐσίαν
 referatur. Et sic porro alii. Sophocl. Antig. 680.
 Δορὸς τ' αὖ ἐν χειμῶνι προστεταγμένον μένειν — πα-
 ρασάτην. Eurip. Suppl. 474. πολὺς κλύδων Ἡμῖν
 τε καὶ σοὶ συμμάχοις τ' ἔσαι δορὸς. & Phœniss. 866.
 ἐν γὰρ κλύδωνι κείμεθα — δορὸς Δαναιδῶν. vide Val-
 ckenar. ad v. 284. Denique quemadmodum apud
 Homerum sæpe est ἐπέρρεε ἔθνεα πεζῶν (v. P.
 Moll. ad Long. Pastor. p. 108) ut apud Virgil.
 Aen. XII, 444. omnisque relictis turba fluit castris,
 (vid. Heinsium ad Aen. XI, 236. fluuntque ad re-
 gia plenae Tecta viis) & unda populi, inundare de
 populo: (v. Dorvillum ad Chariton. p. 704. et
 nos in Miscellan. Critic. Trajecti nuper editis
 p. 61) atque etiam nimbus, notante Burman. ad
 Claudian. p. 8. dicitur. (sicut de magna multitu-
 dine

dine νέφος, ut νέφος πεζών. v. Eustath. ad Il. Δ. p. 1026. & Perizonium in Curt. Vindic. p. 82. Potterum ad Lycophr. 569. & Gatakerum in Adversar. c. 2. p. 5.) ita etiam alia fluviis, æquore, undis transferuntur ad bellum, exercitus, milites. Ita apud Plutarch. T. II. p. 5. ὅγε μὲν πόλεμος χειμάρρου δίκην πάντα σύρων καὶ πάντα παραφέρει. Atque heroes fluviis comparantur sæpe a poetis. ut Il. Δ. 492. Ajax. a Quinto Calabr. X, 171. pariter, & XI, 228. exercitus cum fluctibus maris, a Virgilio X, 602. *Talia per campos edebat funera victor Dardanius, torrentis aque vel turbinis atri More furens.* confer XII, 523. & Valerium Flacc. VI, 389. vide plura collecta a Drakenborch. ad Sil. It. XVII, 122. IV, 522. &c. & Dorvill. ad Chariton. p. 573. Pulcherrime etiam Gallorum Horatius, Malherbe, L. II. p. 33.

*Tel qu' a vagues épandue
Marche un fleuve impérieux,
De qui les neiges fondues
Rendent les cours furieux:
Rien n'est seur en son rivage,
Ce qu'il trouve il le ravage,
Et traissant comme buissons
Les Chesnes & leurs racines,
Oste aux compagnes voisines
L'esperance des moissons:*

(quod Malherbe expressit ex Aeneid. II, 305.

&

& Horat. III, 29, 26. Odar. id quod notare oblitus est Menagius)

*Tel, & plus epouvantable,
S'en alloit ce Conquerant &c.*

Denique utuntur etiam, ut h. l. verbis κύμα & fluctus in hac re. Aeschylus, sed paullo audacius fere, in Sept. c. Theb. 63. βοᾷ γὰρ κύμα χειρ-
σαῖον στρατοῦ, ubi Schol. παρακεκινδυνευμένως δ' εἶπε.
& v. 116. κύμα γὰρ περὶ πτόλιν δοχμολόφων ἀν-
δρῶν καχλάζει πνοαῖς ἄριος ὀρόμενον. vide Stan-
leium ad Pers. 90. ubi laudat e Ciceron. ad Att.
ep. 4. L. VII. fluctum enim totius barbariae ferre
urbs una non potest. adde Sil. It. IX, 527. Quan-
tos Gradivus fluctus in Punica castra Respice agit,
ubi vide Drakenborch. & ad VIII, 32. & Abresch
in Animadv. Aeschyl. p. 159. Sic arbitror etiam
bene explicari posse ex his exemplis Horatium II.
7, 15. Te rursus in bellum resorbens Vnda fre-
dis tulit aestuosis, neque cum Dacierio, ad histo-
riam respexisse poetam, fingendum esse. Poetice
tantum dixit: tu rursus abreptus es in bellum.
Sed Dacierius plerumque vidit multa, quae nul-
lus alius, ut v. 18. Longaque fessum militia latus
Depone sub lauru mea, intelligit per laurum, prae-
sidium Mæcenatis. quo nihil ineptius dici cogita-
rique potest. Ut autem paucis dicam, nec lon-
gior sim, eodem sensu similique figura, ut Tyr-
tæus dixit Pindarus Isthm. VII, 37. ὅς τις ἐν
ταῦτα νεφέλα χάλαζαν αἵματος πρὸ φίλας πάτρας
ἀμύνεται λοιγὸν ἀμύνων ἐναντία στρατῷ ἀσῶν. & Nem.
IX,

IX, 89. παῦροι δὲ βελεῦσαι φόνε παρποδίε νεφέ-
 λαν τρέψαι ποιε δυσμενέων ἀνδρῶν σίχας χερσὶ καὶ
 θυχᾶ δυνάτοί. Finem huic disputatiunculæ impo-
 ponat locus ex Hieron. Vidæ Poeticor. I. III.
 (nam hunc Vidam semper ad eos retuli qui feli-
 cissima imitatione veterum poetarum elegantias
 expresserint, cujusque carmina non minorem
 spirent suavitatem, quam fructum legentibus affe-
 rant) ille igitur sic: *Sæpe ideo cum bella canunt,*
incendia credas Cernere, diluviumque ingens sur-
gentibus undis, Contra etiam Martis pugnas imi-
tabitur ignis Cum furit accensis acies Vulcania
campis. Nec turbato oritur quondam minor æquo-
re pugna, Confligunt animosi Eurî certamine vasto
Inter se, pugnantque adversis molibus udæ. Us-
que adeo passim sua res insignia lætæ permutantque
juvantque vicissim Ἐ' mutua sese Altera in alterius
transformat protinus ora. Tum specie capti gau-
dent spectare legentes. Nam diversa simul datur
e re cernere eadem Multarum simulacra animo sub-
euntia rerum. Quæ quidem etsi ita sint, non
tamen assentiri possum Cl. Sallierio, qui in loco
Longini, cap. XLIV. ἐπεῖτοι γε ἀφεδεῖσαι τὸ σύνο-
λον, ὡς ἐξεῖρηκτῆς, ἀφ' ἑλοὶ κατὰ τῶν πλησίων αἱ πλεο-
νεξίαι καὶ ἐπικαύσειαν τοῖς κακοῖς τὴν οἰκουμένην. —
pro ἐπικαύσειαν, quod Græcum esse negat, legit
ἐπικλύσειαν in Actis Academ. Paris. Inscript. T. III.
diff. 31. Primum enim hoc bene convenit stilo
Longini, in quo examinando multa nobis occur-
 O rent

rent ἅπαξ λεγόμενα, illius propria, quæque non ad aliorum scribendi genus expendi debent. Deinde nonne apud alios scriptores eadem, similis certe, formula dicendi (audacior etiam sit) occurrit? sic certe Lysias in λόγῳ Ολυμπ. p. 521. θαυμάζω δὲ Λακεδαιμονίους πάντων μάλιστα τίνι ποτὲ γνώμῃ χράμενοι καιομένην τὴν Ἑλλάδα περιωρῶσαν. κ. λ. Pariter est apud Homerum Il. Δ. 342. μάχη καυσερή· et M. 177. περὶ τείχος ὀρώρει θεσπιδάες πῦρ, quod Eustathius exponit: τὸ θερμὸν τῆς μάχης. & Λ. 595. ὥς οἱ μὲν μάραντο δέμας πυρὸς αἰδομένοιο. Et sic de bello Latini quoque. Aen. II, 566. *tanti incendia belli* & Florus III, 21. *de bello: resurrexit male obrutum incendium.* et sic *incendium de bello*, & *bello accendere terras* sæpe occurrit. vide Gebhardum ad Liv. XXIX, 31, 3. & Burmannum ad Sueton. Cæs. 70. Ego etiam apud Horat. Carm. IV, 14, 24. *fremementem Mittere equum medios per ignes*, nihil puto esse aliud, quam: *per medium pugnae fervorem*, ut vetus Schol. explicat. Et nonne prope similis est illa Catilinæ vox: *si quod esset in suas fortunas incendium excitatum, id se non aqua, sed ruina, restincturum.* Pro Muræn. c. 25. Et si vel apud nullum simile dicendi genus occurrat, est tamen Longino hoc relinquendum. de quo nemo dubitabit, qui aureum hunc libellum ita legerit, ut sublimem sublimitatis magistrum Longinum esse intellexerit. Ne quid de eo dicam, non satis bene, si Sallierii emendatio ad-

admittatur, imaginem emissarum cavea bestiarum mutari & abire in fluvium, atque adeo de his maxime illud Quintiliani VIII, 6, 50. usurpari posse: *Nam id quoque inprimis est custodiendum, ut quo ex genere cæperis translationis, hoc desinas. Multi enim cum initium a tempestate sumserunt, incendio aut ruina finiunt: quæ est inconsequentia rerum fœdissima.* quanquam ejusmodi exempla etiam apud alios scriptores occurrere memini & ostendi alio loco. sed cur nulla urgente necessitate, ad hanc defensionem confugiamus? Quare recte Francicus interpretes reddidit: *porter le feu aux quatre coins de la terre.* Video tamen eandem conjecturam in mentem venisse Marklando ad Max. Tyr. diff. 33. p. 711. Idem Sallierius, ut hoc unum addam, paullo post in dissert. 41. e Plutarcho de superstitione. (p. 167. ed. Fr.) οἱ μὲν παρορῶσιν, οἱ δὲ δοξάζουσι φοβερόν τὸ εὐμενές, καὶ τυραννικὸν τὸ παλρικόν, καὶ βλαβερόν τὸ κηδεμονικὸν καὶ τὸ ἄμικτον ἀγχιον εἶναι καὶ θηριῶδες, infelicitate locum hunc tentat. Nempe quoniam ultima sibi non respondeant, aut τὸ μελίχιον pro ἄμικτον legere, aut ἡμερον addere, aut, quia ἄμικτον malo sensu ponatur, τὸ μελ' ἄμικτον legere mavult. Ultimum non intelligo. De prioribus ita statuo. Occurrunt interdum apud veteres scriptores loca, ubi sive aliquid humani passi, sive gratam quandam negligentiam amantes, non satis attendisse videntur & curasse, ut posteriora membra prioribus accurate responderent. In talibus aliquid

mutare periculosum, aut nefas potius est. Observavimus aliquot exempla, quæ adscribemus, quoniam hæc res nondum satis explicita a quocquam videtur. Sic apud Platonem in Alcib. II. med. τί δὲ εἰ τις ἱππέυειν ἢ τοξέυειν οἶδεν, ἢ ἂν παλαίειν, ἢ πυκλεύειν, ἢ τι τῆς ἄλλης ἀγωνίας, ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ὅσα τέχνη οἶδαμεν, τί καλεῖς ὃς ἂν εἶδῃ τὸ καλὸν ταύτην τὴν τέχνην βελτίον γιγνόμενον· ἀρ' οὐ τὸν καλὰ τὴν ἱππικὴν ἱππικόν; Αλ. ἔγωγε. Σ. τὸν δὲ γε οἶμαι καλὰ τὴν πυκλικὴν πυκλικόν, τὸν δὲ καλὰ τὴν αὐλητικὴν αὐλητικόν. κ. λ. non observatur propositus ordo. nihil est: quod τῷ τοξέυειν opponatur. Sic & apud Xenophont. in Memor. Socr. L. I. c. I. n. 7. & L. II. c. 7. n. 5. 6. sunt similia exempla, sed loca longiora sunt, quam quæ huc transferre liceat. Ita forte defendi potest locus Aristotelis Rhet. I, 9, 37. Ληπλέον δὲ καὶ τὰ σύνεργος ὑπάρχουσιν, ὡς ταυτὰ ὄντα καὶ πρὸς ἔπαινον καὶ πρὸς φόγον, οἷον τὸν εὐλαβῆ καὶ ἐνψυχον, δειλὸν καὶ ἐπίβηλον. pro quo Gesnerus ad Quintil. III, 7, 25. legit παράβολος. Sed puto etiam inter hæc verba vicinitatem esse: si ἐνψυχον explices virum fortem animosum & aperto Marte agentem: ἐπίβηλον ex infidiis alterum adorientem. E Cicerone locus occurrit in L. III. de orat. c. 18. Sed utrumque est in his, quod ab hoc, quem quærimus, oratore valde abhorret, vel quod omnes, qui sapientes non sint, servos, latrones, hostes, insanos esse dicant, neque tamen quenquam esse sapientem. Valde autem est absurdum ei concionem, aut senatum aut ullum

cœtum

ἄνθρωπος δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὤλεσε
θυμὸν

Ἄστυ τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρας εὐκλείσας.
πολλὰ διὰ σέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσ-
σης

καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος.

ΤΟΥ

cœtum hominum committere, cui nemo illorum, qui adsint, sanus, nemo civis, nemo liber esse videatur. Quis hinc verbum latrones deleat ideo, quoniam nihil ei respondeat? Sed, ut ad Plutarchum redeam, forte etiam alio modo defendi potest, si aut ἄμικτον aliter explices, quam fit, aut alteram lectionem ἀμίμητον recipias. Nam statim addit: igitur eos fabris credere & deorum corpora humanis similia putare, & sic ea effingere, adornare, adorare. Το θηριῶδες vero tum non sævum, sed animale foret, quodque formam animalis habeat. Tum posses explicare, eos rem, quæ non exprimi, non imitatione effingi possit, tamen animali habitu proponere velle. Sed desino.

ὤλεσε θυμὸν] Scholiast. II. A. 173. θυμὸν παρὰ τῷ ποιητῇ σημαίνει πένθη — τὴν ψυχὴν ὡς ὅταν εἴπῃ μεληιδέα θυμὸν ἀπήντα. vid. Grævium in Lect. Hesiod. c. 19, p. 101.

τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἡδὲ γέρον-
τες,

Ἄργαλέω τε πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις.
καὶ τύμβος, καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀρί-
στοι,

καὶ

τύμβος] Pulcherrimus dignusque, qui cum hoc
comparetur locus Thucydidis est, II, 43. κοινῇ

γὰρ τὰ σώματα διδόντες, ἰδίᾳ τὸν ἀγῆρον ἐπαινον
ἐλάμβανον, καὶ τὸν τάφον ἐπισημώτατον, οὐκ ἐν ᾧ
κεῖναι μᾶλλον, ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ ἐν-
τύχοντι αἰεὶ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καιρῷ ἀείμνηστος κα-
ταλείπειται κ. λ. Sed solebant Græci eos, qui in

bello occubuerant, honestissima sepultura afficere.

Athenienses in bello interemtis publice multis-
que cæremoniis sepeliverunt, id quod docet

Langbænius ad Longin. Sect. 16, 36. & Meursius

in Ceramicæ Gemino c. 22. & 23. p. 522. T. I.

edit. quam Florentiæ, a. 1741. Io. Lamius dedit.

quibus nos addemus locum Lysia ex Orat. II. p.

67. οἱ πενθεῖναι μὲν διὰ φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνεῖναι δὲ

ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν· καὶ γὰρ τοὶ θάπτονται

δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ

σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέ-
μῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τῆς ἀθα-
νάτου τιμαῖς. Quem tumulum nacti sint in

pugna Marathonica cæsi, narrat Pausanias in Atticis

c. 32.

c. 32. p. 79. Verum etiam Lacedæmonii, ad quos proprie hæc spectant, & quorum antiquitates illustrare juvat, magnam in hac re curam adhibuerunt. Nam etsi omnibus liceret monumenta necessariis suis statuere, titulum tamen honorisque elogium & nomen eorum tantum monumentis inscribere placuit, qui pro patria mortui essent. Testatur hoc Plutarchus duobus in locis. in *Lycurgo*, p. 56. ed. Francof. ἐπιγράφαι δὲ τοῦνομα θάψαντας οὐκ ἔξῃν τοῦ νεκροῦ, πλὴν ἀνδρὸς ἐν πολέμῳ καὶ γυναικὸς ἱερῶς ἀποθανόντων: & in *Instit. Lacon.* p. 238. ἀνείλε δὲ καὶ τὰς ἐπιγραφὰς τὰς ἐπὶ τῶν μνημείων πλὴν τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων. confer *Cragium de Rep. Laced.* L. III. T. I. *Inst.* XI. *Meursius* quoque in *Miscell. Lacon.* L. II. c. I. ostendit, Lacedæmonios sepulchris leonem, insigne fortitudinis, imposuisse. *Herodotus* L. VII. memoriæ prodidit, *Leonidæ* sepulchro leonem lapideum impositum fuisse. quanquam memini, me legere in *Pausan. Bœotic.* c. 40. p. 739. similem historiam de *Cheronea*: προσίοιτων δὲ τῇ πόλει πολυάνδριον Θηβαίων ἔστιν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων. οὐκ ἐπιγράφεται μὲν δὴ ἐπίγραμμα, ἐπίσημα δὲ ἔπειν αὐτῷ λεῶν φέροι δ' ἂν ἐς τῶν ἀνδρῶν μάλιστα τὸν θυμὸν.

παῖδες] Huc faciunt, quæ notant *Petitus* & *Wesfelingius* de legibus Atticis, fuisse legem: ne liberi, quorum parentes in bello occubuissent, injuria aliqua afficerentur, sed educarentur
iidem

καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω.
 οὐδέποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται, εἴδ' ὄνομ'
 αὐτοῦ,
 ἄλλ', ὑπὸ γῆς περ ἐὼν, γίνεσθαι ἀθάνατος,
 οὐτι-

iidem publico sumtu & instituerentur, in Theatris primas sedes occuparent &c. vide eos in Jurisprud. Rom. & Attic. T. III. p. 699. Notandus, notatisque ab illis addendus est Lysiae locus, Or. II, p. 65. μόνην δ' ἂν μοι δοκῆμεν ταύτην τοῖς ἐνθάδε κειμένοις ἀποδοῦναι χάριν, εἰ τοὺς μὲν τοκέας αὐτῶν ὁμοίως, ὥσπερ ἐκεῖνοι, περὶ πολλοῦ ποιούμεθα, τοὺς δὲ παῖδας ἕως ἀσπαζόμεθα ὥσπερ αὐτοὶ πατέρες ὄντες, ταῖς δὲ γυναξὶν εἰ τοιούτης βοηθοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς παρέχοιμεν, οἰοίμεθα ἐκεῖνοι ζῶντες ἦσαν.

παίδων παῖδες] expressum hoc e similibus Homericis, ut Il. γ. 308. Καὶ παῖδες παίδων, τοῖκεν μετόπισθε γένωνται. vid. Uptonium ad Epictet. p. 218.

οὐδέποτε] Steph. Hert. οὐδέ ποτε. Similis argumenti sententias, qui cognoscere cupiat, consulat Clarkium ad Homer. Od. Ω. 195 Rittershusium ad Oppian. Halieut. II, 640. Gataker. ad Antonin. II, 17. p. 78. & 79. quæque collata in I. Gruteri notis ad Syri & Senecæ Sentent. v. 825. p. 519. quæ compilare, pro more aliorum, non lubet.

φυγῇ

ὄντιν' ἀρισεύοντα, μένοντά τε μαρνάμενον τε
 γῆς περὶ καὶ παίδων θῆξος ἄρης ὀλέσῃ.

ἔι δὲ φύγη μὲν κῆρα τανηλεγέος θανά-
 τοιο,

Νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἔλη,

Παυ-

φύγη] St. H. φύγοι.

αἰχμῆς εὖχος] illud verbum h. l. eo sensu sumen-
 dum est, quo pro fortitudine, virtute bellica &c.
 sumitur. Sophocl. in Oed. Colon. 1386. γῆς ὅσοι-
 περ ἀπίας πρῶτοι καλῶνται καὶ τετίμηνται δορὶ. int.
 ob bellicam virtutem in honore sunt. Pindarus simi-
 liter ut h. l. Pyth. I, 12. ὧν κλέος ἀνθήσεν αἰχμᾶς.
 qui fortitudinis fama floruerant. Istm. V, 42.
 κάτορος δ' αἰχμὰ πολιδευκέος τε. virtus bellica Ca-
 storis. Etsi etiam pro ipso bello sumi videatur
 Nem. X, 23. θρέψεν δὲ αἰχμὰν Ἀμφιγύονος, ubi
 vide interpretes. & aliis locis pro ipso exercitu,
 ut Olymp. VII, 35. ἀργεῖα σὺν αἰχμᾶ Schol. σὺν
 πλήθει Ἀργείων. adde Dionysium Perieget. 210.
 οὗς Διὸς οὐκ ἀλέγοντας ἀπώλεσεν Ἀυσονὶς αἰχμῇ &
 v. 1052. Ἀυσονίης βασιλῆος ἐπέπρηύνεν ἀκωκῇ et si
 his locis possis etiam fortitudinem interpretari.
 Grotius h. l. interpretatur: Et spolia e bello victor
 opima ferat.

πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἡδὲ πα-
λαιοί,

πολλὰ δὲ τερπνὰ παθὼν ἔρχεται εἰς
αἶδην.

Γηράσκειν δ' αἰσοῖσι μετὰπρέπει, ὅδε τις
αὐτὸν

ελα-

τερπνὰ παθὼν] etiam de bonis dici παθεῖν & notum est, & docent, si quis exempla desideret, Budæus in Comment. G. L. p. 85. Faber ad Aristoph. Ecclesiaz. 884. Hombergius Parerg. Sacr. ad Marc. V, 5. alique.

μετὰπρέπει] in Stobæo vitiose μετὰτρέπει. Ceterum senum erat apud Lacedæmonios magnus honor, magna auctoritas. unde Plutarchus in diss. an senī sit gerenda respublica, p. 795. narrat; Lysandrum dixisse, ὡς ἐν Λακεδαιμόνι κάλλιστα γηρῶσιν. quemvis enim senem quodammodo vices magistratus gerere alicujus, aut tutoris, aut pædagogi, non modo rempublicam, sed singula etiam singulorum juvenum facta, exercitationes, ludos, victum inspectare: colere eosdem senes atque sectari adolescentes. Pariter & Aeschines in orat. in Tim. p. 195. de iisdem, — τῶν γερόνων, οὓς ἑκείνοι καὶ αἰσχύνονται καὶ δεδίασι. atque Da-

ma-

βλάπτειν οὐτ' αἰδῶς ἔτε δίκης ἐθέλει.
 πάντες δ' ἐν θώκοισι ὁμῶς νέοι, οἱ τε κατ'
 αὐτὸν

ἔκοντο' ἐκ χάριτος, οἱ τε παλαιότεροι.
 ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἵκεσ-
 θαι

ΠΕΙ-

masceus de moribus Græcor. in T. V. thesauri
 Gronov. p. 3854. τοὺς δὲ γέροντας αἰσχύνοσθαι οὐ-
 δὲν ἥττον ἢ παλέρους. confer Gellium N. A. II, 15.
 Eustathium ad Il. B. 471. & Rittershus. ad Op-
 pian. Halieut. I, 683.

θώκοισι] de more adsurgendi & de via decedendi mul-
 ti multa scripserunt. Nos tantummodo loca
 classica indicabimus, quæ nobis esse videntur ap.
 Cicer. de Senect. c. 18. Juvenal. XIII, 54. Valer.
 Max. IV, 5, 2. Plutarch. Apophth. Lacon. p. 235. &
 in Lycurg. p. 48. uberius autem rem explicuerunt
 Cerda ad Virgil. Ecl. VI, 66. Lipsius in Elect. I,
 23. & Cragius de Rep. Lac. L. III. Tab. VII.
 Inst. 3. & L. IV. c. 9.

οἷε κατ'] Hert. οἷγε, ut paullo post οἱ παλαιότε-
 male.

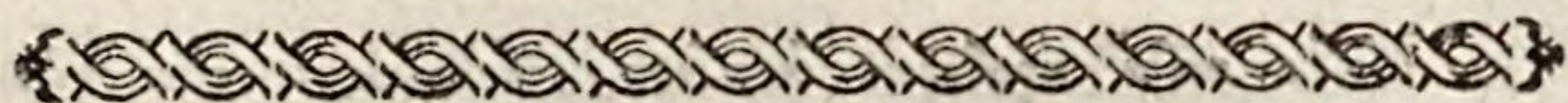
ἀρετῆς] non virtutis sed gloriæ h. l. explicandum
 puto. Suidas: ἀρετὴ. Ἀνδοκίδης καὶ Θουκυδίδης

πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθίεις πόλεμον.

ἀντὶ τοῦ εὐδοξία. Thucydid. I, 33. καὶ προσέτε
φέρουσα ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς ἀρετήν. ubi vide Waf-
sium. Anthol. Brod. L. III. p. 295. ἀλλ' ἀρετὰν
ἀντ' ἀρετᾶς ἔλαβον.

πόλεμον] in marg. πολέμῃ. ut etiam St. W. H. II. N.
114. ἡμέας γ' οὕτως ἐστὶ μεδιέμεναι πολέμοιο. &
Δ. 381. πῶς δὲ φησὶ πολέμοιο μεδιέμεν. vide Val-
kenarium ad Euripid. Phœniss. 522. Frob. male
θυμὸν μὴ &c. πολέμῃ.

E.

Μέχρ' ἑστέ κατὰ κείνοισ' ἄλκιμον
 ἔξετε θυμὸν,
 ὧ νεοί, οὐδ' αἰδέεσθ' ἀμφιπερικύονας.

Ωδε

Tribuitur hæc Elegia a Stobæo in S. XLIX. Callino, ubi Gesnerus in margine notavit; Camerarium Callimachi esse conjicere. A Stephano edita est inter fragmenta Tyrtæi, hac epigraphe addita. τοῦ αὐτοῦ ἢ καλλίνου & in Id. p. 22. id quod etiam fecit Wintert. p. 437. Hertel. p. 213. Lect. p. 731. Froben. p. 232. quos sequi visum est. Additum etiam hoc nomen est reliquis e Tyrtæo excerptis, quæ exstant in *Selectis* (e Græcis poetis) in usum Regiæ Scholæ Etonensis. Etonæ, 1755. p. 112.

αἰδέεσθ'] Verissime Plinius in H. N. XXXVI, 15. Pudor, Romani nominis proprius, qui sæpe res perditas servavit in præliis. & exemplum vide apud Livium XXX, 18. Simul & peditum legio duodecima, magna ex parte cæsa, pudore magis quam viribus tenebat locum. Lege etiam pulchram adhortationem Il. E. 530. Ἀλλήλους τ' αἰ-

δεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμῖνας, αἰδομένων τ' ἀνδρῶν
πλέονες σόοι, ἢ πέφανται &c. Confer Eustath.
ad Il. B. p. 455. ad E. p. 1237. & notata a Du-
kero & Freinshemio ad Flor. IV, 2, 82.

ἀμφιπερικλίονας] ita recte, docente etiam Schradero
ad Musæum, p. 49. Steph. H. ἀμφιπερικλύονας
sed vide Etymologicum M. ubi legitur: ἀμφικ-
τύονες, οἱ περιουκῆντες· τὸ γὰρ κλίσαι ἐπὶ τῇ οἰκῇ-
σαι ἔλαβον οἱ παλαιοὶ ὥς φησιν Ὅμηρος· Εὐκτίμενον
πτολίεθρον καὶ Εὐκλιμένην κατ' αἰών· ἐσιν οὖν οἰκί-
ζω, οἰκίσω, οἰκίων καὶ οἰκίων, κατὰ πλεονασμὸν
τοῦ τ', καὶ μετὰ τῆς ἀμφὶ προθέσεως, ἀμφικλίων·
καὶ τροπῇ τοῦ ἰ' εἰς ὑ' ἀμφικτύων, ὡς τριφάλεια,
τευφάλεια. Eadem fere habet Phavorinus. Scho-
liastes Thucydid. III, 104, 36. καὶ περικλίονων νη-
σιωτῶν· περικτίονες εἰσὶ καὶ ἀμφικτίονες οἱ περιου-
κῆντες· Ὅμηρος· Ἄλλους τ' αἰδέσθηνε περικλίονας ἀνδρώ-
πους, οἱ περιναιστάουσιν (Odysf. B. 65.) εὐκτίμενον
δὲ τὸ καλῶς οἰκόμενον· Scholiast. ad Il. P. 220.
Σ. 104. interpretatur περίοικοι. vide inprimis Poli-
tum ad Eustath. ad Il. B. T. II. p. 547. & Schmi-
dium ad Pindar. Istm. IV, p. 71. De collegio
vero Amphictyonum, de quibus hic non sermo
est, vid. Valesii disputationem in Act. Academ.
Parif. T. III. p. 191. & T. V. p. 505. quam e com-
mentario Prideauxii ad marmora Oxoniens. pag.
122. exscriptam compilatamque esse docet Cl.
Christ. Crusius, (non sed eloquentiæ Pro-
fessor Vitembergensis) in Probabil Criticis p. 220.
adde Io. Taylorum ad marmor Sandvicense,
p. 52.

ὦδε λίην μεθίεντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἀπασάν ἔχει.

p. 52. viros doctos ad Hesych. p. 302. II. & Wesselingium ad Diod. Sic. T. II. p. 104.

ἦσθαι] usurpatur sæpe de otiosis, pigris, pugnam detrectantibus, nihil agentibus, desidibus, &c.
II. A. 133. ἢ ἐθέλεις, ὅφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἐμὲ αὐτῶς ἦσθαι δευόμενον Γ. 134. οἱ δὲ νῦν ἔσται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται. Δ. 412. τέττασιωπῇ ἦσο, ἐμῶ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ. Demosth. de Coron. pag. 317. ed. Wolf. καθήντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας. Pindar. Olymp. I, 132. τί κε τις ἀνωνῆμον γῆρας ἐν σκότῳ καθήμενος ἔψοι μάταν. Quintus Cal. II, 73. ἀπόσχεο δηϊότητος, μέμνε δ' ἐνὶ μεγάροισι καθήμενος. & X, 16. παρὰ τείχος ἀκηδήσωσι μένοντες, Ἀκλῆες ἐζόμενοι. Et sic Latini ponunt verbum sedere. Liv. XXVI. II. Qui cum ipse ad mœnia urbis Romæ armatus sederet. Cornel. Dat. 8. congregi, quam cum tantis copiis refugere, aut tam diu uno loco sedere. Cic. Ep. XVI, 7. iis enim ventis istuc navigatur, qui si essent, nos Corcyra non sederemus. Claudian. B. Gild. 375. an patiar tot probra sedens? vid. Eustath. ad II. E. 355. Εὐγεν' ἐκείτα μάχης ἐπ' ἀριστερᾷ δῶρον ἄρῃαι ἥμενον. Servium ad Aen. XI, 460. Grævium in Lect. Hesiod. c. II. p. 54. Heinsium ad Aen. XII,

XII, 237. Drakenborch. & Heins. ad Sil. It. XII. 64. Io. Upton in indice Epicteti f. v. κάθημαι. Steph. Berglerum ad Alciphron. I. ep. 25. & Cl. Krebsium ad Plutarch. περ. ἀκούειν. p. 153. Pariter ἔδρα etiam notat μονήν, ἀργίαν, διατριβήν. docente Waffio ad Thucyd. V, 7. Ita enim ἔχ' ἔδρας ἔργον, occurrit, de quo vid. Abrah. Gronovium ad Aelian. Hist. Anim. VI, 1. p. 1031. Hoc sensu ponitur quoque οὐχ' ἔδος. Il. Ψ. 205. οὐχ' ἔδος. vid. Barnesium ad Il. Λ. 647. οὐχ' ἔδος ἔσι, γεραίε διοτρεφεῖς, οὐδὲ με πείτεις. Sophocl. Aiac. 825. οὐχ' ἰδρυτίον - χορῶμεν - οὐχ' ἔδρας ἀκμή. consule Valkenarium ad Eurip. Phœniss. 591. sed recedit etiam in aliis locis a proprio sedendi usu hoc verbum, ut sedere dicatur, qui etiam inambulet. Homer. Od. XVI. 144. ἀλλὰ σοναχῇ τε γόωτε ἦσαι ὀδυρόμενος, φθινύθει δ' ἄμφ' ὀσεόφιν χρώς. Eurip. Iphig. in Aul. 1175. ἐπὶ δὲ δακρύοις μόνη κάθημαι, τήνδε θρηνηδῶσ' αἶει. de homine in perpetuo luctu versante dicitur. vid. Schultensium in comment. ad Jobum, T. I. pag. 38. ἰζειν καθῆσθαι, καθίζεσθαι ἐπὶ τῆς ἐσίας, dicuntur supplices. Herodot. Erat. 108. ἰκέται ἰζέμενοι ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐδίδουσιν σφέας αὐτούς. Sophocl. Oed. Col. 1218. προσπεσόντά πωρ Βορῶ καθῆσθαι τῷ ποσειδῶνος. vid. Waffium ad Thucyd. I, 133. & 136. Spanhemium ad Callim. H. in Del. 325. & Taylorum ad Lys. or. II, p. 35. 36. Quoniam etiam paullo ante elegantissimi libelli Plutarchi περ. ἀκούειν mentionem fecimus,

mus, non prætermittamus hanc occasionem levia quædam menda tollendi. Utimur vero Krebsiana editione. p. 4. in versu πελὺποδος κεφαλῇ ἐν μὲν κακόν, ἐν δὲ καὶ ἐσθλόν, aut bis lege ἐν aut retine ἐν & scribe κεφαλῆς, de eodem pisce: ὅτε τῷ βρωθῆναι μὲν ἔσιν ἡδιστος, δυσόνειρον δὲ ὕπνον ποιεῖ, φανλασίας ταραχάδεις καὶ ἀλλοκότους δεχόμενον. an potius δεχομένοις: iis, qui eo vescuntur. p. 24. εἴματα τ' ἐξημοιβὰ, λοστρά τε θερμὰ καὶ εὐναί: etsi sic hic versus exstat in Odyss. 9. 249. hic tamen legendum est εὐναῖς, quoniam ad ἀγαπῶντας referendum est. p. 58. ἐν ποιητικῇ λέξει καὶ μυθεύμασι περιεχυμένοις πολλὰ διαφεύγει τὸν νέον. vide an præstet legere περιεχυμένη. p. 74. οἱ δὲ παῖδες ἂν ὀρθῶς εκτρέφωνται τοῖς ποιήμασιν. scribo ἐντρέφωνται. nec invitis, puto, viris doctis. nota est dicenti formula vel e Novo Test. ubi in Ep. I. ad Tim. IV, 6. est ἐντρέφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως. plura dat Dorville ad Chariton. p. 36. Sic & Latini, Senec. ad Polyb. 21. *liberalibus disciplinis, quibus non innutritus est tantum, sed etiam innatus.* & ep. 2. *Certis ingeniis immorari & innutrirī oportet.*

v. 4. deest hic versus, quam Camerarius ex ingenio sic supplevit: ἔν νύτις ἀσπίδα θέσσω ἐναντιβίως πόλεμίζων. Sed satius est in his nihil tentare, quam frustra hariolari. Mihi certe de lacunis sine codicum ope sola conjectura repletis idem videtur quod Broukhusio, quem vide ad Tibull. III, 5, 17. & Propert. II, 20, 28.

καί τις ἀποθνήσκων ὕσατ' ἀκοντισάτω.

TI-

ἀποθνήσκων] Pulcher est hic locus. Jubet poeta milites, jam moribundos, adhuc jaculari, & hoc quasi solatium, re bene gesta, ad inferos secum auferrei aut, ut Polybius L. III, pag. 298. dicit, ἕως τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς διαγωνίζεσθαι. Veniunt hic mihi in mentem aliquot similia loca, quibus eadem nobilitas, fortitudo & constantia animi bene depingitur. Quid potest sublimius est illo sermone Hectoris Il. X. 303. νῦν αὐτὲ μέ μοῖρα κιχάνει, Μὴ μὰν ἀσπεδείγῃ καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην, Ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοις πυθέσθαι. Talia cum legimus & divinum miramur Homerum, ipsi aliquo modo tollimur & sentimus vim, quæ herois pectus animasse videtur. Quem non delectat ille miles apud Lucanum in L. III, 622. qui post alia facinora *vulnere multo Effugientem animam lapsos collegit in artus Membraque contendit toto quicunque manebat Sanguine, & hostilem defessis robore membris (alii nervis) Insiliit solo nociturus pondere, puppim.* aut qualia sunt, quæ legimus eodem libro, 706. *Non perdere letum Maxima cura fuit, multus sua vulnera puppi Afflixit moriens & rostris abstulit ictus.* Et quid videtur de illis Sidonii V, 252. *si forte premanitur Seu numero seu sorte loci mors obruit illos*

τιμῆν τε γὰρ ἐσι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μά-
χεσθαι

Γης

illos, non timor: invicti perstant, animoque su-
persunt Jam prope post animam. Atque hæc ex
poetis nunc succurrunt, quibus addere potes no-
tata a Drakenborchio ad Sil. It. IV, 607. & IX,
512. e quo recordor illud: si studium & sævam
cognoscere Amilcaris umbram, Illa est, cerne
procul, cui frons nec morte remissa Ivarum ser-
vat rabiem. Dabimus vero etiam quædam e pro-
faicis. Jam primum in aurea descriptione, aut
pictura potius pugæ, quam intexuit Xenophon
laudationi Agefilai παρῆν δὲ θεάσασθαι — ἐγ-
χειρίδια γυμναὶ κελεῶν, τὰ μὲν χαμαὶ, τὰ δ' ἐν
σώμασι, τὰ δ' ἔτι μετὰ χεῖρας. Sallust. B. C. 61.
Catilina longe a suis inter hostium cadavera reper-
tus est, paululum etiam spirans, ferociamque ani-
mi, quam habuerat vivus, in vultu retinens. Flo-
rus I. 18, 17. Quinam illi fuerunt viri, quos ab
elephantis primo prælio obtritos accepimus? omnium
vulnera in pectore: quidam hostibus suis immortui:
omnium in manibus enses: & relictæ in vultibus
minæ: & in ipsa morte ira vivebat. Vellejus Pat.
II, 27. Telesinus postero die semianimis repertus est,
victoris magis, quam morientis vultum præferens.
Quid? quod post mortem etiam vivere indigna-
tionem & iras quidam & credere & memoriæ

Γῆς περὶ καὶ παίδων κεριδίης τ' αἰλόχου
 Δυσμενέσιν· θάνατος δὲ ποτ' ἔσσειται, ὅπ-
 ποτε κεν δῆ

Ἐπικλῶσθαι ἐπικλῶσθαι· ἀλλά τις ἰθὺς ἴτω
 ἔγχος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἀλκι-
 μον ἦτορ
 ἔλσας, τὸ πρῶτον μιγνυμένον πολέμου.

ου

prodidere. Certe in campis Marathoniis Pausanias in Atticis p. 79. c. 32 narrat audiri singulis noctibus equorum hinnitus, & pugnantium etiam virorum species cerni. cui adstipulatur Iac. Sponius in Itinerar. Orient. P. II. L. VI. p. 59. consule Hieron. Magium in Miscell. L. IV, c. 12. & interpretes ad Lucan. VII, 175. *Edere nocturnas belli Pharsalia voces.* Sed desino plura dare.

καὶ παίδων) Grotius edidit καὶ τέκνων.

ὅπποτε κεν δῆ] Idem ὅπποτερον δῆ.

ἔπικλῶσθαι] vide Gatakerum ad Antonin. IV, 26. p. 149.

ἔλσας] Paullum negotii nobis hic locus fecit. Putabamus primum eum corruptum esse, & conjectura aliqua succurrere volebamus. Illam arcessere lubebat e Pindari | Pyth. III, 168. Διὸς δὲ χάριν
 ἐκ

ἐκ προτέρων μελαμειψάμενοι καμάτων ἔσασ' ἀν
 ὀρθαὶν καρδίαν. Sed melius deinde visum est, ni-
 hil mutare, & explicationem potius loci quærere.
 Hic primum in mentem, venit Phavorini inter-
 pretatio. ἔλσαν παρ' ὀμήρῳ ἐν τῷ Λ. (v. 413.)
 τῆς Ιλιάδος, τέτεσι ἤλασαν, ἢ εἴλησαν, ὃ ἐσι συνέ-
 κλεισαν μέσον τὸν ἡρῶα, ὡς μηδὲ' εἰ θέλει ὑποχω-
 ρεῖν ἐξεῖναι αὐτῷ atque etiam Eustathius dicit:
 ἔλσαν τέτεσιν ἤλασαν ἢ εἴλησαν ὃ ἐσι συνέκλεισαν
 μέσον. atque pariter Scholiast. Il. A. 409. ἀμφ'
 ἄλλα ἔλσαι Ἀχαιοὺς exponit, συνελάσαι, συνκλείσαι.
 Apud Pindarum in Ol. X, 51. ἐν πίσσᾳ ἔλσας ὅλον
 τε' στρατὸν. Scholiast. notat συναγαγὼν καὶ κατασ-
 χῶν, & alter συγκλείσας, κατασχῶν. Præterea le-
 gitur in Etymolog. M. ἔλσαι τὸ συνελάσαι, ἀπὸ
 τῆς ἐλάσαι, κατὰ συγκοπὴν, & Hesychii Glossario:
 ἔλσαι, συσχεῖν, συνελάσαι, συγκλείσαι. ἔλσαν, συν-
 ἤλασαν. Putabam igitur esse eandem hujus loci
 sententiam, quæ est Latinæ formulæ: colligere
 animum v. c. apud Livium III, 60. Retulere pri-
 mo pedem hostes: deinde cum animos collegissent
 restituitur pugna. Atque hanc interpretationem
 fere firmare videtur locus Il. Δ. 152. Ἀψόρρον οἱ θυ-
 μὸς ἐνι στήθεσσι ἀγέρθη Scholiast. τέτεσιν ἐπισυνη-
 θροίθη, ἐπισυνήχθη. quemadmodum συνλέγειν ἑαυ-
 τὸν dicunt Græci, notante Petro Horreo ad Ae-
 schin. Dial. 3. p. 123. Mox suspicari lubuit, an
 h. l. ἔλσας esset idem quod apud Virgil. Aen. XII,
 491. Substitit Aeneas & se collegit in arma Po-

plide subsidens. quod Servius exponit: *ita se texit, ut nulla parte posset feriri.* Non tamen memini, me hoc sensu positum invenire hoc verbum. Præterea non ἦτορ, sed σῶμα, aut γυῖα dicere debuisset. Consului etiam aliquando virum, ante paucos dies mortuum, Heilmannum, doctissimum Thucydidis interpretem, qui pro insigni Græcarum litterarum peritia, hæc respondit. ἦτορ, inquit, non interpretor fortitudinem, sed cor, quasi sedem fortitudinis. Hæc significatio neque dubia est, & auctoritate Eustathii confirmatur, explicantis Il. I. 492. *μεγαλήτορ θυμὸς* ita: *μέγας θυμὸς ἐπὶ τὸ ἦτορ, ἦτοι τὴν καρδίαν τὴν ἐπὶ τῇ στήθῃ.* Jam *εἰσας*, sive illud cum (') sive (') scripseris, aut idem notat, quod *ἐλσας*, i. e. *ἐλάσας ὑπὸ τῆς ἀσπίδος*, vel *ἐπιπαρὰσπρῖξας τὸ στήθος τῇ ἀσπίδι*: forte pectus applicare fortiter, adigere ad scutum, aut est sumendum pro *ἐλσας*, ab *εἶλω* pro *ἐιλιγνύω*, conglobari, recipere se, quod proprie quidem tantum de turma & caterva dicitur, fortasse tamen audacius de heroe, qui instar totius exercitus, ut Homerus aliquo loco canit, dici potest. Scholiastæ veteres utramque significationem proponunt, sed prior huic loco melius convenire videtur. Hæc vir eruditissimus. Novi *ἐλάυνειν* esse etiam interdum, *incitare*, *excitare*, *stimulare.* vid. Budæum in Comment. Græc. L. p. 883. quanquam exempla ab eo allata paullum diversa sint. Videant doctiores an hic locus eam vim admittat. Mihi sufficiat hæc proposuisse, e qui-

οὐ γὰρ κως θάνατόν γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστὶν
 ἄνδρ'

e quibus eligat quisque, quod sibi placuerit.
 Latinus interpres reddidit: *sub scuto forte pectus
 fovens & alter: regensque fortia prægrandi pectora
 sub clypeo: Grotius: clypeo generosa recondens Pe-
 ctora.*

πολέμῳ] hoc loco pugnam, ipsum prælium notat,
 quemadmodum πολεμεῖν est sæpe pugnare, do-
 cente magno Casaubono ad Polybium pag. 147.
 ed. Gronov. Ita inprimis frequenter Homerus.
 Il. B. 443. κηρύσσειν πολεμὸνδε καρηκομόωντας
 Ἀχαιῶς. Δ. 281. Δῆϊον ἔς πόλεμον πυκινὰ κίνυντο
 φάλαγγες. M. 181. Σὺν δ' ἔβαλον Λαβίδαί πόλεμον
 καὶ δῆϊσῃτα. Sic apud Latinos bellum est nonnun-
 quam idem quod prælium. Nam præter Florum
 III, 5. omnes copias Chæroneam, apud Orchomenon
 altero bello dissipavit, & Vellejum II, 69. acri at-
 que prosperrimo bello Cassius Rhodum cepit,
 hunc usum in Vegetio aliquoties notavit Stewe-
 chius. vide eum ad II, 13. & III, 26. p. 226. adde
 Drakenborchium ad Sil. It. I, 621. ad Liv. III, 61,
 2. & ad Epit. L. 52. T. V. p. 1011. Cortium ad
 Sallust. B. C. IX, 4. Burman. ad Lucan. VII, 523.
 & 650. & Cl. Verheyk ad Eutrop. III, 10. nullo
 tamen Punico bello Romani gravius accepti sunt.

οὐ γὰρ κως κ. λ.] Similis sententia aliquoties apud
 Homerum occurrit, ut Il. Z. 488. Μοῖραν δ' οὐτι-
 ναι

Ἄνδρ' οὐδ' εἰ προγόνων ἢ γένος ἀθανάτων.
πολλάκι δηϊοτῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόν-
των

ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

ΑΛΛ'

νά φημι πεφευγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν, οὐ κακόν, οὐδὲ
μὲν ἔθλόν ἐπὴν τὰ πρῶτα γένῃται. Et, qui locus
propius accedit ad hunc Il. M. 322. Ω πεπον εἰ μὲν
γὰρ πόλεμον περὶ τὸν δε φύγοντες Αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν
ἀγῆρω τ' ἀθανάτω τε ἔσσεσθ' οὐτε κεν αὐλὸς ἐνὶ πρῶ-
τοις μαχοίμην — Nūn δ' ἔμπης γὰρ κῆρες ἔφε-
σῶσιν θανάτοιο Μυρῖαι, ἃς ἔκ' ἐστὶ φυγεῖν βροτὸν
ἔδ' ὑπαλύξαι, ἴομεν κ. λ. ubi Clarkius ex aliis
scriptoribus plura contulit. Ad sequens Disti-
chon illustrandum pulchre faciunt, quæ notavit,
pro eruditionis varietate, Gatakerus ad Antonin.
VI, 10. p. 223. & VII, 46 p. 277. quibus nos ad-
damus locum Alciphronis L. I, 25. καὶ οὐκ ἔστι τὸ
χρέος φυγεῖν, καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις καθεύδων αὐλὸν
τηρεῖ· ενεργὸς γὰρ ἡ ἡμέρα καὶ τὸ πεπρωμένον ἀφυκ-
τον, ubi vide Berglerum. Illud Simonidis: ὁ δ' αὖ
θάνατος ἐφίκε καὶ τὸν φυγόμαχον notum est. vide
etiam Lambinum ad Horat. III, 2, 14.

ἔρχεται] credo esse explicandum: abit, e pugna,
e prælio, & incolumis domum redit. Il. B. 381.
Nūn δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον. & E. 150. τοῖς οὐκ' ἐρ-
χομένοις ὁ γέρον ἐκρίνατ' ὀνείρους, quod quidem
expli-

Ἄλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπας δήμῳ φίλος οὐδὲ
ποσεινός.

ΤΟΝ

explicant quidam, ὅτι οὐκ ἐπανήξουσιν ἀπὸ τοῦ πολέμου: sed sensus est: quibus abeuntibus bellum non somnia &c. vid. Raphelii Annotat. ex Polyb. & Arrian. ad Matth. XVI, 28. Alberti Obs. Philol. pag. 113. & 504. eundemque ad Hesychium p. 1452. ubi est: ἔρχομαι, ἀπέρχομαι, ἐλθῆσα, ἀπελθούσα. aut habet ἔρχομαι h. l. eam vim, quam sæpe, ubi pro εἶναι ponitur: de quo vide Abresch in Animadv. ad Aeschyl. p. 302.

κίχεν] Etiam hoc e fonte Homérico derivatum. Il. I.

416. οὐδέ κε μ' ᾤκα τέλος θανάτοιο κιχείη. quamquam sic & in Anthol. L. III. pag. 256. ἐν δέ σε πόνῳ κλείθενες εὐξίνῳ κῆρ ἐκίχεν θανάτῃ, & Theogn. 340. similiter, qui v. 817. ἀμφότερ' εἰς μοῖρα λάβοι θανάτῃ.

δήμῳ] Steph. δειλῶ. sed sive δειλὸν h. l. interpreteris *timidum*, (nam δειλὸς oponitur ἀγαθοῖς in bello notante Marklando ad Max. Tyr. diff. 8. p. 665.) sive *inutilem*, *improbum* (ut sæpe hoc verbum ἐθλῶ opponitur. vid. Lamb. Bos in Exercit. Phil. in N. T. p. 304. & Valkenarium ad Eur. Phœniss. v. 1011.) melior tamen vulgata lectio: sed sequens versus clare ostendit, δήμῳ non esse reddendum: *populo*: sed *plebi*. Iste homo ne a vi-
liori quidem populi parte amatur: sed virum

τὸν δ' ὀλίγος σενάχει καὶ μέγας ἦν τε
πάθῃ.

λαῶ γὰρ συμπάντι πόθος κρατερόφρονος ἀν-
δρός

Θνήσκοντος· ζῶων δ' ἄξιός ἡμιθέων.

ΩΟ-

tem & nobiles & ignobiles cives lugent &c. Eustathius ad Il. B. p. 381. Δήμος δὲ ἄνδρα τὸν ἰδιώτην λέγει. τὸν δὲ αὐτὸν που καὶ δῆμον καλεῖ, ὡς ἂν τις εἴποι δημότην ἢ δημοτικόν, τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι, ἡγουν τῷ τοῦ δήμου, ὀνομάσας τὸ μέρος, ἦτοι τὸν δημότην. vide eundem ad Il. Γ. p. 859. & Waffium atque Duckerum ad Thucyd. II, 65. Grotium video h. l. edidisse λαῶ.

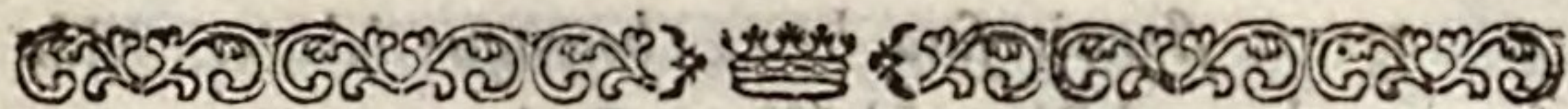
συμπάντι] Steph. Hert. συμπάντι.

ἡμιθέων] an huc pertinet fortasse, quod Plato aliquo loco narrat: οἱ Λάκωνες ὅταν τινα ἐγκωμιάζουσιν ἀγαθὸν ἄνδρα, θεῖος ἀνὴρ, φασιν, ἕτος. vid. Cragium de Rep. Lac. L. IV. c. 9. Etiam Aeschines Dial. I. de virt. pag. 29. edit. Horrei. Καὶ Λακεδαιμόνιοι, ὅταν τίνα μεγαλοπρεπῶς ἐπαινῶσι, θεῖον ἄνδρα φασὶν εἶναι. Sed, qui inter homines aliis præstant, diis comparantur a poetis, ut Il. Ω. 258. Ἐκτορά δ' ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν οὐδὲ ἑώκει Ἄνδρος γε θνητοῦ πάϊς ἔρμεναι, ἀλλὰ Θεοῖο. Plura dat Schraderus ad Musæum, p. 151. cap. IV. Animadv.

ὥσπερ γάρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶσιν,
ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μῆνος ἐών.

πύργον] Sic solent poetæ Græci de heroibus virisque fortibus loqui. Homer. Od. Λ. 555. de Aiace, τοῖος γὰρ σφιν πύργος ἀπώλεο. Eurip. Med. 390. Ἦν μὲν τις ἡμῖν πύργος ἀσφαλὴς φανῇ. Pindarus Pyth. V, 75. de Batto: πύργος ἄσπεος, ὁρμαῖά τε φαεινότητον ξένοισι. Theognis, v. 233. Ἀκρόπολις καὶ πύργος ἐὼν κενεόφρωνι δήμῳ, κύρην ὀλίγης τιμῆς ἔμμορεν ἑσθλὸς ἀνὴρ. Eleganter etiam Hippocrates in epist. ad Abderitas, S. VIII. p. 6. ed. Wechel. καὶ μακάριοί γε δῆμοι, ὅπόσοι ἴσασι τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἐρύματα ἐαυτῶν, καὶ οὐ τοὺς πύργους οὐδὲ τὰ τεῖχεα, ἀλλὰ σοφῶν ἀνδρῶν σοφὰς γνώμας. Utuntur vero similibus formulis, si aliquem aut fortem, aut præsidio auxilioque urbi, civibus &c. esse indicare volunt, de ducibus non solum, sed de aliis etiam loquentes. dabimus aliquot exempla. Sophocles in Aiac. 1234. Πρὶν μὲν οὖν ἐννυχίᾳ Δείματος ἦν μοι προβολὰ καὶ βελέων θύριος Αἴας. Eurip. in Iph. in Taur. 57. Στύλοι γὰρ οἰκῶν εἰσὶ παῖδες ἄρσενες. Pindarus Ol. II, 18. Σικελίας ὀφθαλμός, ubi in edit. Oxon. notatur, Gl. MS. habere: φῶς καὶ δόξα, al. ἀσφαλὴς φυλακὴ. Ibid. ὃς ἔκτορ' ἑσφάλε, τρώϊας ἄμαχον ἀσραβὴ κίονα. & VIII. τεθμὸς δὲ τις ἀθανάτων καὶ τάνδ' ἀλιερκέας χῶραν παντοδαποῖσιν ὑπέσασε ξένοισι κίονα δαιμονίαν. Audacius autem in Istm. VIII. 112. Τρώϊας ἵνας ἐκταμῶν δορὶ. vocat Hectorem, Memnonem &c. nervos Trojæ. Lycophron. v. 278. ὦ δαῖμον, οἷον

κίον' αἰσώσεις δώμων ἔρεισμα πάτρας δυσυχοῦς ὑπο-
 σπάσας. Homeri ἔρκος hoc sensu positum notum
 est, & vide Eustath. ad Il. p. 621. 54. & 626. 30.
 ed. Rom. Quintus Calaber, I, 159. Θυμοβόρα πο-
 λέμοιο πελώριον ἔρμεναι ἄλκαρ, quanquam apud
 eundem I, 12. Ἐκτορα θ' ὡς ἐδάμασσε καὶ ἡμᾶρ ἔρυσσε
 πόλῃων, nolo explicare cum Pavone de Hectore,
 quasi hic dicatur *lux, salus urbis*, etsi sciam il-
 lud Virgilii de Hectore, *O lux Dardaniæ &c.*
 atque illa Homeri Il. Θ. 282. αἶκεν τί φάος Δαναοῖσι
 γένῃαι πατρίτε σῶ, me non lateant. vide Hier. Co-
 lumnæ ad Ennium p. 231. *O lux Trojæ germane*
Hector. Sed malim hoc loco exponere, ut est Il.
 Z. 6. φάος δ' ἐτάροισιν ἔθηκεν, Scholiast. χαρὰν, σω-
 τηρίαν, aut apud. Horat. IV, 5, 5. *Lucem redde tuæ*
dux bone patriæ. Ita etiam infra III, 561. Bri-
 seïs de Achille: ἐπεὶ σύ μοι ἱερὸν ἡμᾶρ, καὶ φάος ἡε-
 λίοιο πέλες, καὶ μείλιχος αἰών. sed vide plura apud
 Rittershusium ad Oppian. Cyneg. I, 1. γαίης ἐρικυ-
 δὲς ἔρεισμα & Halieut. V, 45. βασιλῆες ὀλύμπια τέ-
 χεα γαίης. Sunt talia etiam apud Latinos. Claudian.
 in Ruf. I, 266. *Hinc cunctis optata quies, hic sola*
pericli Turris erat clipeusque truce[m] porrectus in
hostem. Senec. Troad. 125. *Tu præsidium Phrygi-*
bus fessis tu murus eras. Ovid. Met. XIII. 281. *Gra-*
ium murus Achilles, ubi vid. Burman. & Drakenb.
 ad Sil. It. XVI, 68. Ni fallor, dedit etiam quædam
 huc pertinentia ex adversariis Patruï Burmannulus
 in Anthol. P. I. p. 84. Non potui pulchrius desi-
 nere, quam laudato isto corculo Musarum.

Z.

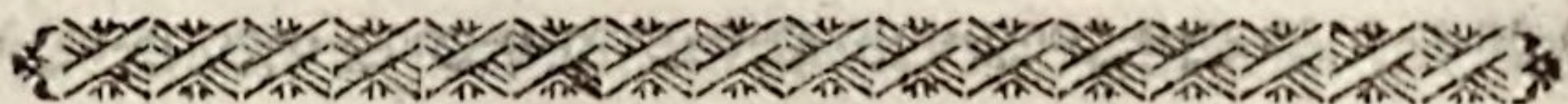
Ἄμφω τῶδ' ἐμάχοντ' ἐννεακαίδεκ' ἔτη
 πολεμέως αἰεὶ ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντες
 αἰχμηταὶ πατέρων ἡμετέρων πατέρες.
 εἰκοσῶ δ' οἱ μὲν κατὰ πῖονα ἔργα λίποντες
 φεῦγον ἰθαμαίων ἐν μεγάλων ὄρεων.

Exstat hoc fragmentum apud Strabonem in L. VI. p. 428. ed. Almel. qui eo probat, Messenam demum nono ac decimo anno captam fuisse. Priorēs tres versus etiam leguntur apud Pausaniam in Messen. c. 15. p. 315. hac tamen diversitate: Ἄμφ' αὐτὴν δ' ἐμ. quod non displicet, ut Il. 2. 461. ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο & x. 381. ἀμφὶ πόλιν οὖν τέυχεσι πειρηθῶμεν. Confer de toto hoc loco Havercampium ad Orosium p. 80.

πῖονα ἔργα] sunt agri fertiles, loca culta. Il. M. 283. καὶ πεδία λωτεῦντα καὶ ἀνδρῶν πῖονα ἔργα. & E. 92. πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε καλ' αἰζηῶν. Schol. τὰ γεῶργια. Callimach. H. in Dian. 156. σύες ἔργα, σύες φύλα λυμαίνονται. Vide Vulcanium ad v. 125. κτήνεα φιν λοιμὸς καταβόσκειται ἔργα δὲ πάχνη. qui comparat hæc cum Virgilianis: *sternit*

agros, sternis sata læta, boumque labores. vide eundem ad Bion. Id. VI, 5. Budeum in Commentar. Gr. L. p. 274. Rittershusium ad Oppian. Cyneget. II, 151. πάντα δ' ἔργα βοῶν θαλερὰς βέβριθεν ἀλωάς. Grævium Lect. Hesiod. c. 23. p. 119. & c. 9. pag. 95. & Heinsum in Introd. in Hesiod. c. 21. Vigerumque de Idiot. C. III. S. IV, 12. adde Albertum ad Hesych. f. v. ἔργον & quos laudat ad v. ἔργα. Plenius est apud Xenoph. Oecon. XV. 9. ἔργα τῆς γεωργίας. Etiam ἐργάζεσθαι de cultura terræ dicitur, ibid. IV, 15. ὅτι οὐδ' ἂν οἱ ἀλκιμοὶ δύναιντο ζῆν, εἰ μὴ εἴεν οἱ ἐργαζόμενοι. nisi sint qui agros colant. vid. Munckerum ad Lactant. Fab. III. p. 810. & Marklandum ad Max. Tyr. diss. 30. p. 707. ut opus Latinis de agricultura. vid. Cellarium ad Eutrop. I, 17. Is cum in opere ἔ' arans esset inventus. & quos laudat Cl. Henr. Io. Arntzenius ad Sedulii Carm. Pasch. I, 110. Nec debet arator Dignum opus exercens.

H.

Αὐτὸς γὰρ κρονίων καλλίσεφάινδ πόσις

Ἡρης

Ζεὺς Ἡρακλείδαις τήνδε δέδωκε πόλιν.

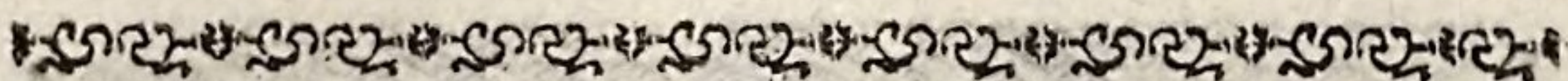
οἷσιν ἄμα προλίποντες Ἑρηνεὴν ἠνεμόεντα,

Ἐυρεΐαν πέλοπος νῆσον ἀφικόμεθα.

Profert etiam hos versus Strabo L. VIII, p. 557. eosque legi dicit, ἐν τῇ ποιήσει ἐλεγεία, ἣν ἐπιγράφουσιν Ἐυναμίαν.

ἠνεμόεντα] Eustath. ad Il. B. v. 606. p. 639. ἣν ἠνεμόεσσαν λέγει, ὡς ἐπὶ ὄρων κειμένην, atque Scholiast. ὑπὸ ἀνέμου καταπνεομένην, ὑψηλήν. vide illum ad. Γ. p. 889. & 901. atque Ernestium ad Callim. H. in Del. 147. res nota est.

Ⓢ.

160

Ὡς περ ὄνοι μεγάλοις ἄχθεσι τειρόμε-
νοι,

Δε-

Sumimus fragmentum hoc e Pausania qui
in Messeniac. c. 14. p. 313. illatas Messeniis
a Lacedæmoniis injurias hoc testimonio probat.

ὄνοι] valetne fortasse etiam hic locus ad molliendam
asperitatem, quam sibi multi in comparatione
illa Homerica, Il. A. 557. Aiaceis cum asino inve-
nisse visi sunt. Præter ea, quæ Dacieria, Bo-
chartus, Gesnerus & nuper Jacob. Rhæer de ho-
nestate asini disputaverunt, præterque ea, quæ
Riccius in Dissert. Homeric. P. II. Diff. 39. p. 203.
habet, quæque vir doctus du Bos in elegantissimo
libro super poetarum & pictorum arte, P. II. c. 35.
bene monuit, nihil magis arbitror ad defenden-
dum Homerum facere, quam locum Strabonis,
quem, quoniam ille, quantum novi, nondum a
quoquam allatus est, adscribam. *χρῶνται δ' ὄνοις*
οἱ πολλοὶ (de Carmania loquitur) *καὶ πρὸς πόλε-*
μον σπάνει τῶν ἵππων· ὄνον τε θύουσι τῷ Ἄρει, ὃν
πέρσαι σέβονται θεῶν μόνον καὶ εἰς πολέμισαι.
L. XV. p. 1057. ed. Almel. adde similem, nec
mi-

minus memorabilem locum ex Aeliani Hist. Animal. XII, 34. p. 703. ed. Londin. Σαρακόροι δὲ οὐτε ἀχθοφόρους, οὐτε ἀλοῦντας ἔχουσι τὰς ὄνους, ἀλλὰ πολεμιστὰς, καὶ ἐπ' αὐτῶν γε τοὺς ἐνοπλίους ὑπομένουσιν, ὥσπερ οὖν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τῶν ἵππων. Ὅσις δ' ἄρα παρ' αὐτοῖς ὄνων ὀγκωδέστερος εἶναι δοκεῖ, τῆτον τῷ Ἄρει προσάγασιν ἱερόν. Quis illustriorem desideret locum de usu asinorum in bello? Quemadmodum igitur nemo Homerum & Virgilium, heroas cum equis comparantes, vituperat, ita non video, cur comparationem illam improbemus, cum asinus nationibus quibusdam eundem in bello usum, quem aliis equi, præstiterit. (Illustrem quidem Baronem Sant-horstianum cum hoc animalculo comparare non dubitarim.) Neque tamen male præstantissimus poeta Hieron. Vida in pulcherrima Arte Poet. L. II. *Sed non Ausonii recte fœdissima musca Militis æquarit numerum, cum plurima mulctram Pervolitat, neque enim in Latio magno ore sonantem Arma ducesque decet tam viles decidere in res. Nec dictis erit ullus honor, si cum actus ab urbe, Daunius hostili, Teucris urgentibus, heros Vix pugna absistit, similis dicetur asello, Quem pueri læto pascentem pinguis in agro Ordea stipitibus duris detrudere tendunt Instantes quatiuntque sudas per terga, per armos: Ille autem campo vix cedere, & inter eundum Sæpe hic atque illic avidis insistere malis. Omnia conveniunt, rerum-*

S

que

Δεσποσύνοισι φέροντες ἀναγκαίης ὑπὸ λυγρῆς,
Ἡμῖσιν πάνθ' ὅσων καρπὸν ἄρουρα φέρει.

que simillima imago est: Credo equidem, sed turpe pecus, nec Turnus asellum Turnus avis atavisque potens dignabitur heros. Aptius hanc speciem referet leo &c.

Δεσποσύνοισι] id est, δεσπόταις vid. Stephanum ad Aeschyl. Pers. 588. οὐκ ἔτι δασμοφοροῦσι Δεσποσύνοισιν ἀνάγκαις ibi hoc ἀνάγκαις explicat ὑπ' ἀνάγκης. add. eundem in observat. ad Schol. p. 682. ed. Stanl. Cogitabam quidem de alia huius verbi significatione, qua tormenta, miseriae, ærumnas, notat, docente Cl. Wesselingio ad Diod. Sic. T. I. L. III. p. 183. μέχρις ἂν κακουχούμενοι τελευτήσωσιν ἐν ταῖς ἀνάγκαις & ad IV, p. 287. τῆς μὲν ἐν ταῖς ἀνάγκαις ὄντας. sed illam interpretationem præfero.

Ἡμῖσιν πάνθ' ὅσων] Kuhnus emendat: ἡμῖσιν πᾶν ὅσων καρπὸν possis fortasse etiam sic legere: ἡμῖσιν πᾶν, ὅσων καρπῶν κ. λ. nempe Messenii cogeantur dimidiam frugum partem Spartam deportare. Aelian. V. H. VI, 1. Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίων κρᾶλῆσαντες. τῶν μὲν γινομένων ἀπάντων ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ τὰ ἡμίση ἐλάμβανον αὐτοί. ubi vide Perizonium.

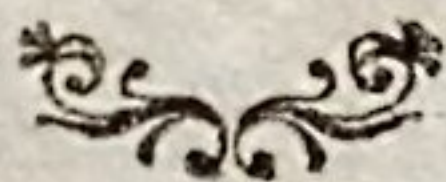
I.

Babington

Δεσπότας οἰμώζοντες ὁμῶς, ἄλοχοί τε
καὶ αὐτοί,

ἔντέ τιν' οὐλομένη μοῖρα κίχοι θα-
νάτῳ.

Exstat hoc distichon ibidem. Quod Pau-
sanias narrat, Lacedæmoniorum jussu Messe-
nios, cum viros, tum fœminas nobilium fu-
nera veste atra sumta prosequi debuisse, te-
statur etiam Aelianus l. c. καὶ τὰς γυναῖκας
τὰς ἐλευθέρας εἰς τὰ πένθη βαδίζειν ἡνάγ-
καζον, καὶ τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ μηδὲν σφί-
σι προσήκοντας νεκροὺς κλαίειν. vide ibi Kuh-
nium, pariterque docte quæ notavit Pe-
rizonius.

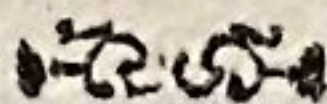

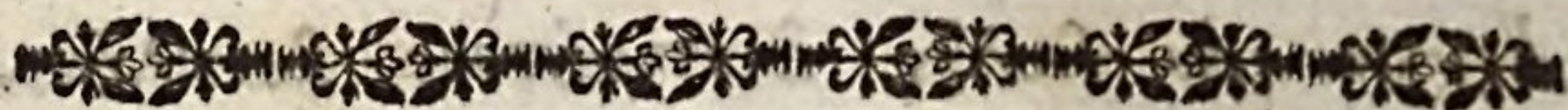
K.

Ημετέρῳ βασιλῇι θεοῖσι φίλῳ θεοπόμ-
 πῳ,
 ὃν διὰ μεσσηνὴν εἰλομεν εὐρύχο-
 ρον.

Inveniuntur hi versus in Pausan. Messen.
 c. 6. p. 294. vide de iis *dissertat. sur un frag-
 ment de Diodore de Sicule dans les Memoir. de
 litterature de l'Academie des Inscript. T. II.
 p. 103. sequ. ed. Paris.*

εὐρύχορον] vox Homerica, quam Schol. ad Il. B.
 498. explicat πλατεῖαν, μεγάλην. vid. Clarkium
 ad Od. O. 1. Hælzlinum ad Apollon. IV, 48. &
 Taylorum ad Demosthen. T. III. p. 179. & lege
 quæ eleganter de scriptura, utrum sit εὐρύχωρος an
 εὐρύχορος, disputat Cl. Alberti ad Hesych. h. v.
 p. 1528. 13.

Λ.

Φοίβου ἀκούσαντες πυθωνόθεν, οἱ τὰδε
νικᾶν

μαντείας τε θεοῦ καὶ τελέεντ' ἔπεα.

Ag-

In editum est hoc fragmentum in editione Plutarchi Francof. T. I. pag. 43. in Lycurgo. Plutarchi totus locus hic est: ὕπερον μὲν τοῖς τῶν πολλῶν ἀφαιρέσει καὶ προσθέσει τὰς γνώμας διασρεφόντων καὶ παραβιαζομένων, πολύδωρος καὶ θεόπομπος οἱ βασιλεῖς τὰδε τῇ ῥήτρᾳ παρενέγραψαν· αἱ δὲ σχολιαὶν ὁ δᾶμος ἑροῖο, τῆς πρεσβυγενέας καὶ ἀρχαγέτας ἀποσατῆρας ἔμεν. τοῦτ' ἐστὶ, μὴ κυροῦν, ἀλλ' ὅλως ἀφίσσασθαι. καὶ διαλύειν τὸν δῆμον, ὥς ἐκτρέποντα καὶ μεταποιῶντα τὴν γνώμην παρὰ τὸ βέλτιστον. ἔπεισαν δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν πόλιν, ὥς τοῦ θεῶ τὰυτὰ προστάσσοντος, ὃν πρὸ τυρταῖος ἐπιμέμνηται διὰ τούτων: Φοίβου — Versus primus sic exhibetur etiam in edit. Aldina, a. 1519. Frobe-

ἄρχειν μὲν βαλῆς θεοτιμήτους βασιλῆας,
 οἷσι μέλει σπάρτας ἡμερόεσσα πόλεις,
 πρεσ-

niana, a. 1560. & splendida August. Bryani, T. I. p. 93. nisi quod hic in notis p. 78. scribit: οἱ τὰδε νικᾶν. *lectio prorsus rejicienda, pro qua lege cum A. (cod. anonymo) οἰκιάδ' ἐνεικαν, domum attulerunt.* quæ lectio etiam inter variantes in Francof. ed. apparet. ea autem nihil verius. nam vulgatæ nullus est sensus. unde minor, quomodo interpres Latinus extorquere potuerit: *Eximias sortes atque hæc oracula vobis Vincere si est animus Phæbus Apollo dedit &c.* Illam vero etiam secutus est, Dacierius in versione Gallica, pag. 199. *Ces Ambassadeurs ayant entendu la voix d' Appollon rapportèrent dans leur patrie ces divines paroles, que &c.*

- [θεοτιμήτους] ut sæpe διογενεῖς, διοτρεφεῖς appellantur. vid. Car. Drelincurtium in Achille Homer. p. 6. Spanhemium ad Callim. H. in Jov. v. 49. Scherpezeelium ad Hom. Il. B. 197. ibidem p. 377. Eustathius notat: ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐφερμηνεύει, διὰ τι διογενεῖς καὶ διοτρεφεῖς τοὺς βασιλεῖς λέγει, οὐχ ὅτι ἐκ Διὸς τὸ γένος ἔλκουσιν, ἀλλ' ὅτι ἐξ ἐκείνου αὐτοῖς ἡ τιμὴ &c.

πρεσβύτας τε γέροντας, ἔπειτα δὲ δημότας
ἄνδρας,

Εὐθείαις ῥήτραις ἀνταπαμειβομένους.

ῥήτραις] Rhetras docet Cragius de Rep. Lac. L. III. c. I. dictas fuisse leges divinæ promulgationis, quamvis postea latius patuerit nomen, eoque intellectæ fuerint aliorum quoque leges, atque provocat ad Plutarchum, (in Lycurg. pag. 47.) τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα νομοθετήματα ῥήτραις ἀνόμασεν, ὡς παρὰ τοῦ θεοῦ νομιζόμενα, καὶ χρησιμὰ ὄντα. vide Fabricium in Bibl. Græca, L. II. c. 14. S. II. pag. 540. & Pfeifferum in Antiqu. Græc. L. II. c. 34. p. 291.

M.

Apud Dionem Chrysostomum in Orat. II.
p. 51. ed. Morell. exstat locus hic: ἔτι δὲ
δοῖμαι τὴν παρακλητικὴν, οἷα τῶν Λακωνικῶν
ἐμβατηρίων, μάλα πρέπουσαν τῇ Λυκούργου
πολιτείᾳ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἐκείνοις.
ἄγετ' ὦ

σπάρτας εὐάνδρου κοῦροι πρῶτον (αἰ. πρό-
τερον) πολιῆται

λαιᾶ μὲν τοι ἔτυν προβάλεσθε δόρυ δ' ἐυ-
τόλμως

βάλλοντες, μὴ φειδόμενοι ζωᾶς περὶ πάν-
τας.

Operae pretium adferre, quæ Frider. Morellus
in commentar, p. 10. notavit: “ἀγέτ’ ὦ Σπάρ-
τας. Schol. admonet hæc παρακλητικὰ esse ἐκ
τῶν Τυρταίου. ac primus quidem versus heroï-
cus ἀκατάληκτος occurrit. Alter vero numeris
impar & liberior, ut ei tibicine opus fuerit.
Tertio, quod spondaicus inconcinnus esset, &
quarti hemistichium mutilum, inutilibus ramis
amputatis, si non feliciores, certe politiores
ex tempore inseruimus. postea animadvertimus
Theod.

„Theod. Conterum L. I. V. L. c. 10. hujus classici
 „concentum ad numeros anapæsticos apte revocasse
 „(non inconsulto fortasse oraculari suo nostroque
 „Aurato) & sex versuum καταληκτικῶν cancellis
 „circumscripsisse hoc modulo:

Ἄγεται ὦ Σπάρτας εὐάνδρου
 Κούροι πατέρων πολιῆται.
 Λαίᾳ μὲν ἴτυν προβαλέσθαι,
 Δόρυ εὐτόλμως βάλλοντες
 Μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς
 Οὐ γὰρ πάτριον τᾶς Σπάρτας.

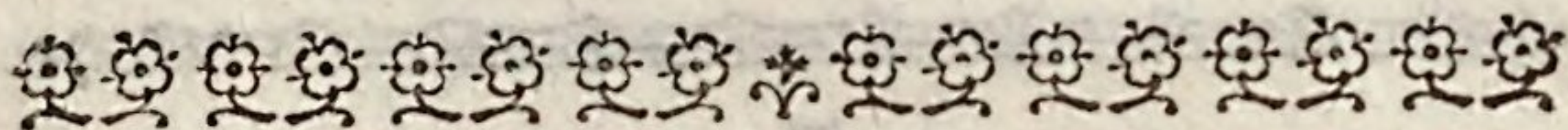
„Quod in secundo versu loco πρῶτον vel πρότερον
 „reposuit πατέρων fecit congruenter rationi & cod.
 „Regio. In tertio retinuimus nostrum προβαλέσθαι,
 „ut Jambus hic hospes domino Anapæsto cederet.
 „Sextus Syllabæ restitutione stabilitus & augustior
 „factus est. Cod. Reg. conjecturæ favet: οὐ γὰρ
 „πρὶν τὰς Σπάρτας a compendio scripturæ πρὸν
 „pro πάτριον.” Hæc ille. Ego vero apponam e
 Tzetæ Chil. I, 26. quæ huc apprime facere ar-
 bitror:

Τυρταῖος Λάκων στρατηγὸς καὶ ποιητὴς ὑπῆρ-
 χεν,
 Προτρεπτικὰ πρὸς πόλεμον γράψας ἀσμάτων
 μέλη,
 Ἄπειρ ἦδον οἱ Λάκονες ἐν συμβολαῖς πολέμων,
 Τ Πυρ.

Πυρρίχιον ὀρχέμενοι τοῖς νόμοις τοῦ Λυ-
 κέργῃ,
 ὧς δῖόν ὁ χρυσόστομος ἔτα πᾶ γράφει
 λέγων·
 Ἄγετ' ὦ σπάρτης εὐάνδρου κούροι πατέ-
 ρων
 Λαιᾶ μὲν ἵτυν προβάλλεσθε, δόρυ δ' εὐτόλμως
 βάλλοντες,
 Μὴ φείδεσθε ζωᾶς. οὐ γὰρ πατρὶον τᾶ
 σπάρτα.

Ceterum in editione Dionis, quæ Venetiis apud
 Turrifanum prodiit, legitur πρῶτον, & δόρυ
 δ' εὐτόλμως, & οὐ γὰρ πατρὶ τᾶς σπάρτας. sed
 scatet illa editio pluribus erroribus, ut obser-
 vavi passim.

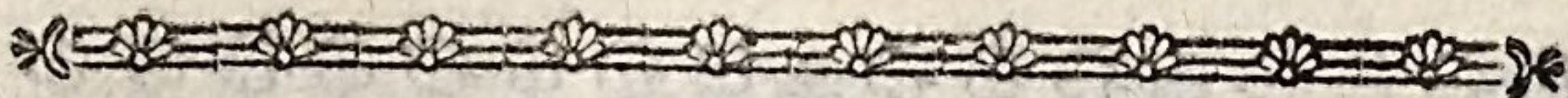
Communis sententia, filij
N.

Ἄιδωνος δὲ λέοντος ἔχων ἐν σήθεσσι θυ-
μὸν

Hunc versum servavit nobis Galenus in L. III. de decret. Plat. & Hippocr. p. 267. ed. Basil. a. 1538. cujus illustrandi causa adscribamus, quæ paullo post ibi dicuntur: τυρταῖος δὲ γε, καθάπερ οὖν καὶ Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος καὶ ἄπλῶς εἰπεῖν ἅπαντες οἱ ποιηταὶ σφοδρότατον ἔχειν φασὶ τὸς λέοντας τὸν θυμὸν, ὥς καὶ τῶν ἀνθρώπων ὅς τις ἂν ἦ θυμοειδέστατος εἰκάζουσι λέοντι, καὶ χωρὶς δὲ τῶν ποιητῶν ἅπαντες ἄνθρωποι τὸς θυμωτάτους λέοντας ὀνομάζουσι.

Ἄιδωνος] Phavorinus variis significatibus hujus verbi explicitis, addit: καὶ αἶδων λέων ὁ διάπυρος. In Etymolog. Magno, ut vocant, notatur: αἶδων ἀνδρῆος ἢ πολεμικός, ἰσχυρὸς, ἢ ἵππου χροῖμα. τὸν δὲ λέβητα ἀπὸ τοῦ αἰδεσθαι οἱ δὲ λαμπρὸν, ἢ μέλανα, ἢ πολὺν. τὸν δὲ λέοντα, τὸν κατὰ ψυχὴν ἐρεπυρον, ἢ δασύν, ἢ μέγαν κ. λ.

Ξ.

Ultimo loco ponamus verba Platonis e L. I. de Leg. p. 567. Διαβάντες δ' εὖ καὶ μαχόμενοι, ἐθέλοντες ἀποθνήσκειν ἐν τῷ πολέμῳ (Φράζει τυρταῖος) τῶν μισθοφόρων εἰσὶ πάμπολλοι, ὧν οἱ πλεῖστοι γίγνονται θρασεῖς καὶ ἄδικοι καὶ ὑβρῆσαι καὶ ἀφρονέστατοι σχεδὸν ἀπάντων, ἐκτὸς δὲ τινῶν μάλα ὀλίγων. E Platone eadem laudat repetitque Eusebius in Præparat. Evang. p. 574. ed. Paris. Sed neque prætereunda sunt, quæ notat vir quidam eruditus in Obs. Miscell. Vol. I. T. I. p. 127. “πάμπολλοι. *Multi mercenarii (quod diserte etiam agnoscit Tyrtaeus) qui in externo bello intrepide pugnant. ibi διαβάντες εὖ vertunt: intrepide. ad sensum non ad verba. deinde de suo addunt, in externo bello quasi vox mercenarii non id per se indicaret. Denique hæc ita vertunt, quasi Tyrtaeus locutus fuisset de mercenariis militibus. minime. Plato ibi ex elegia Tyrtaei, quæ re vera imago est civis pro patria non timentis mori, has tres phrases transtulit, διαβάντες εὖ καὶ μαχόμενοι, ἐθέλοντες ἀποθνήσκειν ἐν πολέμῳ, in genere ita fortissimum virum describens: inde & malim variantem in margine notatam lectionem: Φράζοι ὁ τυρταῖος: id est, Φράζοι ἄν. dixerit Tyrtaeus.”*

ADDENDA
DISSERTATIONI
DE TYRTÆO.

ADDEBDA

DISSERTATIONI

DE FIKTIO.

Exposuerunt etiam de *Tyrtæo*, licet breviter, *Lilius Gregorius Gyraldus* in dial. III. de poetarum historia p. 128. (in oper. T. II. ed. Lugd. 1696) atque *Io. Burchardus & Frieder. Otto Menckenii* in *bibliotheca Virorum militia æque ac scriptis illustrium* (Lips. 1734) c. 243. p. 458.

Nescio quomodo oblitus sim supra testimonium *Orosii* e L. I. c. 21. pag. 82. ed. Haverkamp. *Lacedæmonii TYRTÆVM poetam Atbeniensem ducem prælio legunt: qui tribus conflictibus fusi amissum exercitum vocata in libertatem servorum manu suppleverunt. Sed cum sic quoque desistendum certamine propter metum periculi arbitrarentur, TYRTÆI poetæ & ducis composito carmine & pro concione recitato, rursus accensi mox in certamen ruunt.*

Incidi in *Josephi Barberii de miseria poetarum Græcorum* libellum, qui præter meritum editus est a *Io. Burchard. Menckenio*, additusque *Alcyonio de exilio* (Lips. 1707) ubi pag. 513. inscriptio est in *Tyrtæum: Tyrtæo poetæ deformi, lusco & claudo, litteratori militi contempto, qui Parnassi montem non conscendit, quia claudus erat, quia luscus erat, montem-*
que

que male videret. Quem si conscendisset, Musa propter ejus deformitatem eiecissent. Cenotaphium Trias hominum deformium, luscorum claudorumque sinxerunt. Hoc ora viator ne sis Tyrtaeus. Poteratne sexennis puer aliquid stultius scribere? Totus libellus est ineptus & inutilis. Quare ora lector ne sis Barberius. Et potuit tamen has nugas repetere Gronovius in *Thesauro Antiquitatum Græcarum*! Sed repetiit etiam ille quosdam alios hoc non meliores libros, in quibus eminet facile in T. X. Io. Henr. Bæcleri *commentatio de scriptoribus Græcis & Latinis*, qui libellus plenus puerilibus peccatis, una eademque re aliquoties repetita, ordine rerum turbato, nominibus auctorum inter se prave confusis, quæ peccata omnia Gronovius non emendavit: relictus procul dubio a Bæclero non eo fine, ut ederetur a lucris cupidis bibliopolis aut stultis hæredibus, non sine dedecore Bæcleriani nominis.

Versionem Tyrtaei Anglicanam prodiisse Londini didici ex: *Bibliothek der schönen Wissenschaften* Vol. VIII. P. II. p. 354. ubi titulus libri hic adfertur: *Elegies of Tyrtaeus translated into English verse with notes, printed for Payne 1761*. Porro exstat elegiæ tertiæ versio libera sub titulo: *From the Greek of Tyrtaeus on Valour. by James Ward in Miscellaneous*

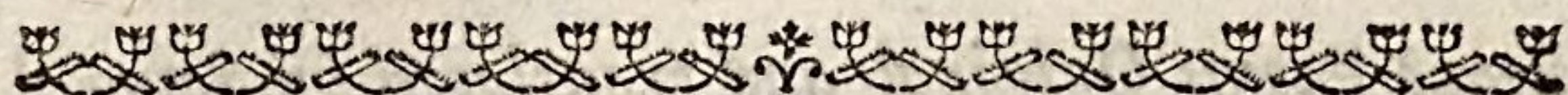
neous Poems Original and translated by Several Hands, published by Mr. Concanen. (London 1724. p. 353). Initium carminis est hoc:

*How vain his Boasting and how poor his Claim
To present Glory, or to future fame,
Whose little Mind does all its Merit place
In Wrestling well, or Swiftnefs in the Race? &c.*

Illos versus οὐκ ἄν μνησάμενον Latinis reddidit etiam *Erasmus* in *Adagiis* s. t. *Fortitudinis*. p. 259. (ed. Francof. 1670. f.)

ad p. 38. Cum illa scriberem, unam tantummodo Hertelianæ collectionis editionem habebam. Paulo post in manus meas pervenerunt tres aliæ: Basileæ, ex officinia Oporiana, a. 1572. Lipsiæ, excud. Iohannes Rhamba, a. 1576. Helmstadii, typis Iac. Mulleri, a. 1668.

COROLLARIUM DE CARMINIBVS BELLICIS VARIORVM POPVLORVM.

Licet jam in dissertatione præfixa monuerim quædam de carminibus bellicis, tamen paucis tum illud a nobis factum est, cum ob temporis angustiam, tum ob librorum penuriam. Copiosius igitur nunc de eodem argumento exponemus.

Jam ne quid dicamus de Pæane Persarum, de quo *Zonaras in Annal. L. III. p. 160. ed. Paris.* καὶ ἦν μὲν πολλὴ τέως παν̄αχόθεν σιγή. ἠνίκα δὲ ἔδοξε τῷ κύρῳ καιρὸς εἶναι, ἐξῆρχε παιάνα, συνεπήχησε δὲ πᾶς ὁ στρατός, καὶ ἐξανίστασθαι ὁ κύρος καὶ μετὰ τῶν ἱππέων τοῖς ἐναντίοις συνεμίγνυνεν: ne igitur multa de hac re dicamus (nam de Græcorum Pæane jam diximus supra pag. 26.) vidi in *Catalogo codicum MSt. bibliothecæ Bernensis*, cujus utinam multos haberemus similes, eadem diligentia elegantiaque confectos
pag.

pag. 600. a V. Cel. Io. Rod. Sinnero memorari: *Syllogen Taſticorum Leonis Imperatoris, cui operi finem imponunt Hymni militares quibus iſte titulus: Ἀκολυθία ψαλλομένα ἐπὶ κατευωδῶσει καὶ συμμαχία στρατῷ εἰς τὸν κν ἡμῶν κν χν &c.* Nihil ibi amplius additur. Sed conſului virum eximiæ eruditionis amabiliſſimæque humanitatis de his carminibus, quæ fortasſe noſtram Tyrtæi editionem ornare poſſe ſperabam. Docuit vero me Vir optimus nihil eſſe, quod ad Tyrtæum faciat: eſſe enim preces & orationes militares Chriſtianorum: quod ut omnino clarius appareret, addidit humanitas Sinneri ſpecimen eorum, quod adſcribam:

Ὡς θεῷ ζωοδοτᾷ
 Τῆς σῆς μητρος προσευχαῖς
 Ἀγγελων — ἀποστολων
 Καλλινικῶν μαρτυρων
 Ταῖς θεῖαις ἱκεταῖς σὺ
 Τοὺς πισους βασιλεῖς ἡμῶν
 Ευφρανον, θραῦσον βαρβαρων
 Τα εἰρη και τον στρατον.

Verum hæc hæc haſtenus. Majora debemus Sinnero, quæ alio dabimus tempore. Interim μεγάλη χάρις αὐτῷ Similia illa Bernenſis codicis carmina eſſe videntur iis, quorum re-

census invenitur in *Codicibus Manuscriptis bibliothecæ Regiæ Taurinens. Athen.* (Taurini 1749. fol. T. II) p. 173 & 260. Erant etiam alia cum eorum, tum Gallorum carmina aliquo modo bellica. nempe res bellicas, fortitudinem præclaraque facta heroum & majorum suorum carminibus celebrabant: *Athenæus* in L. VI. p. 184. (dabo enim compendii causa Latina tantum verba) scribit: *Posidonius Apamensis libro vigesimo historiarum scribit, Celtas etiam cum bellum gerunt, secum ducere victus socios, quos parasitos nominant, ab iisque laudes ipsorum prædicari & in frequentibus hominum circulis & conventibus, & apud singulos privatim, qui audire velint, earumque cantionum Bardos poetas esse, laudes illustrium hominum & patronorum cum cantu celebrantes.* Præter testimonium *Aeliani V. H. XII, 23.* & notos etiam versus *Lucani* in L. I.

*Vos quoque qui fortes animas belloque peremptas
Laudibus in longum vates dimittitis ævum
Plurima securi fudistis carmina Bardi.*

Tacitus in *Annal. II. extr.* *Arminium*, illum Vari victorem, ait cani adhuc apud barbaras gentes: & in libro de *Germ. Mor. II, 3.* idem dicit. confer *Monumenta Paderborn.* (Amstel. 1672) p. 78. *Io. Christoph Wagenseils Buch von der Meistersinger holdseeligen Kunst.* qui liber affixus

xus illi: *de civitate Noribergensi* (Altorf. 1697) c. 4. p. 496. Atque etiam *Eginhartus* de *Carolo M.* in vita illius memoriæ prodidit: c. 29. p. 130. *Item barbara & antiquissima carmina, quibus veterum regum actus & bella canebantur, scripsit (i. e. descripsit) memoriæque mandavit, ad quem locum vide quæ notaverunt Io. Fr. Besselius & Goldastus.* Sed perierunt illa nobisque non leve desiderium reliquerunt. Ipse vero Carolus melius cum iis, tum bibliothecæ suæ, prospicere potuisset, quam in testamento factum ab eo fuit. Ibi enim legitur: c. 35. *Similiter & de libris, quorum magnam in bibliotheca sua copiam congregavit, statuit, ut ab his, qui eos habere vellent, justo pretio redimerentur, pretiumque in pauperes erogaretur.* His addamus locum memorabilem ex *Compendio L. I. Annal. Trithemii* p. 11. (ed. Francof. 1601) *Mos hic erat majoribus nostris Francis atque Germanis, ut heroum dicta vel facta memoratu digna per sacerdotes templorum patriis commendarentur carminibus, in quibus discendis, memorandis, & decantandis juvenum excitarentur ingenia. Quæ consuetudo multis duravit annis, donec postremo defecit.* Sed fuit his mos quam plurimorum populorum, ut decantarent clarorum virorum laudes. Nam & *Plutarchus* de *Lacedæmoniis* memoriæ prodidit: In *Instit. Lacon.* pag. 237. (ed.

Francof. a. 1620) modulationibus quoque & cantilenis non minus impenderunt studii, quæ stimulum haberent ad excitandum augendumque animum, impetumque & quasi instinctum quendam ad agendum ingenerarent: dictio simplex erat, minimeque fucata: materia laudes eorum, qui præclare vixissent, ac pro Sparta occubuissent: item vituperationem eorum, qui timide se gessissent. Notus est etiam locus Ciceronis de Romanis: gravissimus auctor in Originibus dixit Cato, morem apud majores hunc epularum fuisse, ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes, atque virtutes. *Tusc. Quæst. IV, 2. add. I, 2. & Perizonii Animadvers. Histor. c. 6. p. 205.*

Sed agamus primum de carminibus bellicis majorum nostrorum. Tacitus de mor. Germ. III, 1. memoriæ prodidit: Fuisse & apud eos Herculem memorant, primumque omnium virorum fortium ituri in prælia canunt. Sunt illis hæc quoque carmina, quorum relatu, quem Barditum vocant, accendunt animos futuræque pugnae fortunam ipso cantu augurantur. Nec tam voces illæ, quam virtutis concentus, videntur affectatur præcipue asperitas soni & fractum murmur, objectis ad oscutis, quo plenior & gravior vox percussu intumescat. Interim, licet ea perierint, legimus in Rhythmo Teutonico Ludovico Regi accla-

clamato, qui insertus est Schilteri Thesaur. Antiqu. Teuton. T. III. cujusque initium:

*Einen Kuning weiz ich,
Heisset Herr Ludwig &c.*

Ibi igitur legitur v. 91. p. 16.

Ther Kuning reit kuono

Sang liotb frano.

Joh alle saman sungun,

Kyrieleison.

Sanguas gesungen,

Huig uuasbigunnen.

Bluot skein inuuangon

Spilodunder Vrankon.

Rex currit audacter,

Præcinit cantum publicum (Litaniam)

Atque omnes conjunctim cantabant

Kyrie eleison.

Canticum erat decantatum:

Prælium cœptum.

Sanguis apparuit in genis

Exultantium Francorum.

Ad hunc locum varia docte notavit *Schilterus*, e quibus huc quædam transferemus. Nempe hinc apparere dicit, Francos & Germanos, Christiana sacra amplexos, loco istorum carminum *Litaniam*, *Kyrieleison* & *Alleluja* cantasse: notabilem esse inprimis locum *Bede L. I. Eccl. Hist. Anglic. c. 20. Tunc subito Germanus signi-*

fer universos admonet & prædicat, ut voci suæ uno clamore respondeant, securisque hostibus, qui se insperatos adesse considerent, Alleluja tertio repetitum sacerdotes exclamabant. Sequitur una vox omnium, & elatum clamorem repercusso aere montium conclusa multiplicant: hostile agmen terrore prosternitur: Denique ex aliis præcis monumentis probat eosdem majores nostros in prælium ituros cecinisse: Gloria in excelsis Deo. Tum Dan. Georg Morhofius in libro; Unterricht von der Teutschen Sprache und Poesie (Lubecæ 1702) p. 313. exhibet ex priorum temporum poetæ cujusdam historia Henrici Aucupis, carmen bellicum, etsi ipse ad non vetustissima tempora illud pertinere addat. Totum illud describere neque operæ pretium est. quare primam tantum & ultimam Stropham (sunt vero undecim) repetamus.

Viel Krieg hat sich in dieser Welt

Mancher Ursach erhaben,

Denselben hat Gott zugeselt

Die Musick als sein Gaben:

Ihr erster Erfinder war Jubal

Des Lamechs Sohn mit Namen:

Er fand Drommeln und Pfeiffen Schall,

Kont sie stimmen zusammen.

Die Musick gut

Erweckt den Muth,

Frisch unverzagt

Den

Den Feind verjagt,
 Ruft starck, dran, dran
 An Feind hinan,
 Brecht gewaltig durch,
 Schlacht Gassn und Furch
 Schiest, stecht und haut als nider,
 Daß keiner aufsteht wider. —

Kein seeligr Tod ist in der Welt
 Als wer furm Feind erschlagen
 Auf grüner Heid im freyen Feld
 Darf nicht hörn groß Weklagen
 Im engen Bett, da einr allein
 Muß an den Todesreyhen
 Hie aber find er Gfellschaft fein,
 Falln mit, wie Kraut im Meyen,
 Ich sag ohn Spot,
 Kein seeligr Tod
 Ist in der Welt
 Als so man fellt
 Auf grüner Heid
 Obn Klang und Leid
 Mit Trommeln Klang
 Und Pfeiffen Gsang,
 Wird man begraben
 Davon man thut haben
 Unsterblichen Ruhm
 Mancher Held fromm
 Hat zugesetzt Leib und Blute
 Dem Vaterland zu gute.

Illud *Kyrieleison* etiam in hoc hymno occurrit:

Kyrieleison,
Pidi Pom, Pom, Pom,
Lerm, Lerm, Lerm, Lerm
Sich keiner berm. —
Drom, Drari, Drom,
Kyrieleison,
Schlagt, stecht, schießt drein &c.

Prodierunt etiam nostra ætate carmina quædam bellica, sub titulo: *Preussische Kriegslieder in den Feldzügen 1756 und 1757 von einem Grenadier. Mit Melodien. Berlin. 12.* Sunt Carmina XI. at bone Deus! quam pulchra, quam digna Friderico M. quorum auctor aureo plectro donandus; quippe qui epici carminis onera lyra sustinet. Nescio an Græcia & Latium his par aliquid & simile unquam protulerint: certe patria nostra nata est, quibus gloriari, quæ aliis populis opponere possit carmina, spiritus magnificentia, sententiis, figuris, verbis, feliciter adhibitis, insignia. Ut eorum quoque specimen demus (quam neminem popularium meorum esse credo, qui illa non legerit, plurimos vero, qui edidicerint) primum carmen adscribemus: non quod optimum sit, (licet difficile est, ubi omnia bona, dicere, quid optimum) sed quod ejusmodi carmen est, quo nemo se lædi queri possit.

Bey

Bey Eröffnung des Feldzugs.

*Krieg ist mein Lied! weil alle Welt
 Krieg will, so sey es Krieg!
 Berlin sey Sparta! Preussens Held
 Gekrönt mit Ruhm und Sieg!*

*Gern will ich seine Thaten thun,
 Die Leyer in der Hand,
 Wenn meine blutigen Waffen ruhn
 Und hangen an der Wand.*

*Auch stimm ich hohen Schlachtgesang
 Mit seinen Helden an,
 Bey Paucken und Trompetenklang,
 Im Lerm von Roß und Mann;*

*Und Streit', ein tapfrer Grenadier
 Von Friedrichs Muth erfüllt!
 Was acht ich es, wenn über mir
 Kanonendonner brüllt?*

*Ein Held fall ich: noch sterbend droht,
 Mein Säbel in der Hand!
 Unsterblich macht der Helden Tod
 Der Tod fürs Vaterland!*

*Auch kömmt man aus der Welt davon
 Gesehwinder wie der Blitz:
 Und wer ihn stirbt, bekömmt zum Lohn
 Im Himmel hohen Sitz.*

Wenn aber ich, als solch ein Held.

*Dir, Mars, nicht sterben soll,
Nicht glänzen soll im Sternenzelt;
So leb' ich dem Apoll!*

*So werd aus Friedrichs Grenadier,
Dem Schutz, der Ruhm des Staats.
So lern er deutsche Sprache Zier,
Und werde sein Horatz.*

*Dann singe Gott und Friederich,
Nichts kleiner, stolzes Lied!
Dem Adler gleich erbebe dich,
Der in die Sonne siebt!*

Inferiora sunt his tria carmina alia edita titulo: *Kriegslieder eines Königl. Dänischen Grenadiers bey Eröffnung des Feldzugs 1762.* 12. Quantum enim ego judicare possum, poeta neque asperitatem illam sermonis, quæ militem bene decet, feliciterque in illis expressa est, retulit: ardore multo minore, & impetu quasi minore scripta sunt: non pauca omnino frigent: quædam etiam sunt inepta.

Quod ad illud κῦριε ἐλέησον attinet, notatum est etiam a Dolmero in notis ad *Hird-Skraan*, sive, *Fus Aulicum antiquum Norvagicum* (editum a Petr. Io. Resenio, Hafniæ 1673. 4) p. 51 & p. 413. antiquos Norvegos hac formula prælia orditos esse, & Erlingum Schacchium cum

cum Comite Sigurdo dimicaturum suis præcepisse, ut illud canerent, & una clypeos pulfarent.

Inprimis septentrionalium populorum restant bellica carmina, non exigui spiritus: Fuerunt enim apud Arctoas gentes, qui *Scaldri* sive *Scaldi* dicebantur, qui versibus artificiose ad leges quasdam poeticas compositis rythmisque & numeris quam maxime sonoris instructis elaboratisque genere dicendi exquisito, cum meditati antea, tum quasi ardore quodam accensi, (nominabatur ab antiquis Scandis *Skalvÿngl.* poetica vertigo) victorias regum, & claras res gestas celebrabant carminibus, quæ reges liberos suos ediscere jubebant. quo magis incitarentur ad majorum imitationem. Hi in aulis principum vivebant, florebantque & auctoritate & honore: nam graviter bona præcepta docebant: in consilium adhibebantur: inter epulas carmina canebant: comitabantur reges in bellis atque pugnis, & vel ipsi manu rem gerebant, aut milites ad pugnam accendebant acclamatione læta: canebant etiam, quæ facta præclare viderant. Valde enim veteres Scaldi differunt a recentioribus, quorum alii aut amore, aut metu ducti, non diserte facta commemoraverunt, sed fabulis occultaverunt, alii longioribus verborum trajectionibus carmina sua obscura reddi-

didere. vide de Scaldis breviter, sed docte agentem *Io. David Kælerum* in libello Academico. (Altorfii, 1724. fol.) Quod si vero carmina bellica eorum populorum & temporum cognoscere plenius velis, evolve carmina heroica, quorum centuria ab *Andrea Vellejo* edita, Hafn. 1591. repetita & aucta centuria a *Petro Septimo*. Ibid. 1695. & adde *Olaï Wormii* dissert. de *prisca Danorum poesi* (Hafn. 1651) *Schefferum* in *Suecia Litterata Bartholini de Holgero Dano* dissert. (Hafn. 1677. 8.) p. 59. & p. 155. ubi plures laudantur. Præter *Steph. Io. Stephanium* in notis ad *Saxonem Grammat.* p. 12. sequ. & *Olavium Rudbeckium* in *Atlantic.* P. I. c. 24. p. 635. vide eundem *Bartholinum* in libro, qui multa habet jucunda lectu, quibusque fortis & strenuus animus non potest non delectari, de *causis contemptæ a Danis adhuc gentilibus mortis.* (Hafn. 1689. 4.) imprimis p. 152. sequ. Carmina generosi & fortis spiritus plena sæpe profert, ut pag. 58. 89. 281. 381. Juvat hic repetere, quæ pag. 174. tradidit. *Nunc voce animos suorum accendebant. (Scaldi)* Sic *Tbormodus Kolbrunnarscald*, flagitante rege *Olaô Haraldî*, instante jam *Stiklastadensi* certamine, ut ex toto exercitu exaudiri posset, *Biarkomaal* cecinit clara voce, seu cantilenam, quæ præliandi injiceret ardorem: qua delectati militum animi,

fini-

finienti gratias egerunt, valde acceptam fuisse significantes, Snorrone referente, cujus nobilis cantilence integrum rythmum necdum mihi nancisci licuit: segmentum unum alterumve ex Snorronis & Edda & Chronico dabo. Et quidem in Chronico hæc habentur:

*Dies Exoritur, Susurrant galli pluma,
Tempus est, ut milites ordiantur laborem,
Vigilent & semper vigilent amicorum capita,
Omnes supremi Adilsi socii.*

Hanus manu fortis, Rolfo jaculans, Nobiles viri, qui non fugiunt, non excito vos ad bibendum vinum, Nec ad colloquendum cum virginibus, Sed excito vos ad durum prælium conferendum.

Exstant etiam non pauca ejusdem argumenti carmina.

Nec injucundum erit lectoribus, spero, si aliud carmen bellicosi viri a me hic additum invenerint, in quo magni affectus, validæ, breves, vibrantesque sententiæ, elocutionis summa vis eminet. Certe & illorum temporum indoles inde perspici potest, & Hyperboreorum veteris ævi populorum poesis. Sunt etiam inprimis in Strophæ 22. & 23. quæ *Tyrteanis* similia sunt. Est vero carmen *Ragnari Lodbrokii*, cujus in historia, (in collect. Bærner.) exstat p. 43. Translatum vero in Latinum sermonem est non solum a *Biærnero* sed etiam
ab

ab Olao Wormio in *Danica Litteratura Antiquiss.* (Hafniæ, a. 1637. 4.) p. 197. qua in versione verbum fere verbo redditur. In Gallicum sermonem idem carmen vertit Cl. Mallet, in libro: *Monumens de la Mythologie & de la Poesie des Celtes & particulièrement des anciens Scandinaves.* (Hafn. 1756.) p. 152. qui p. 159. aliud, fere similis argumenti, carmen dedit. Sed vertit Vir cl. ita, ut totum carmen contraheret, magisque præcipua loca, & sensum, quam totum, & verba redderet. Ragnar, vir bellicosus, initio seculi IX. in Dania regnavit: post multas expeditiones maritimas in Anglia capiebatur a rege Ella: in carcerem conjiciebatur plenum viperis: quæ miserum dilaniabant horrendis dentibus: tum hoc carmen cecinisse fertur adeo, ut Saxo refert, jecinore, cum cor ipsum funesti carnificis loco coluber insideret. Conjicit Malletus, ipsum Ragnarum unam aut duas Strophas forte tantum composuisse: reliquas post mortem a vate (Scalde) additus fuisse. Sed dabimus ipsum carmen a Biærnero translatum.

Secuimus gladio, haud diu est quod in Gothiam delati occisum serpentem Thoram a) accepimus. Hinc vocarunt me heroes, quando colu-

Age e Wormiano opere illustrandi causa quædam adscribamus. a) Filia fuit Reguli cujusdam Gothici,

lubrum transfoderem, Lodbrokum ob illam cædem. Intuli serpenti ictum chalybe fulgentium stipendiorum. b)

Secuimus gladio, admodum juvenis eram dum acquireremus orientem versus in freto Oe-fidano, cruenta vulnera voraci lupo c). Et flavipedi avi d) comparavimus ibi, quando sonuerunt ad acuminatas cassides dura ferra, insignem escam. Totum mare cruore intumuit e), vadavit corvus in cæsorum sanguine.

Secuimus ense, alte vibravimus hastas, dum viginti annos nummeraremus, Marte grassati late. Vicinus octo Jaslos ab Orientali plaga Duinæ ostii, vulturi paravimus tunc sufficientem hospitii sumtum ex illa pugna f). Sudor g) decidit in tumidum vulneribus mare, profuderunt milites vitam.

*Secuimus gladio, prælium ingens contigit, cum Helsingos adduci curaremus ad aulam Odini h). Naves appulimus in Ifam, cuspides
tum*

thici, cujus ædes bestia hæc ambivit. b) quia stipendium, quod ferrum meretur, lucido auro aut argento solvitur. c) vulnerum omnes avidæ feræ w. d) aquilæ. e) omnis erat oceanus vulnus. w. f) cadavera hominum prostrata, quibus pasceretur. g) sanguinem innuit. h) bello cæsos Odino mactari & in ejus aulam post mortem recipi credebant. W. de Odino vide Io. Schefferi Upsaliam c. 7. p. 67. sequi, inde disces antiquis-

tum mordere cæperunt, plena erat vulneribus unda, ferro rubefacta calido. Frendebat ensis loricis adactus, gladius findebat scuta.

Secuimus gladio, memini neminem tum fugisse, antequam in navibus Herraudus bello caderet. Haud findit carinis alius Jaslus celebrior æquora, portum quærens. Per longarum navium latera ille protulit princeps late pronum in prælio cor.

Secuimus gladio, milites abjecerunt scuta, quando lanceæ tenderent fortia i) ad virorum pectora. Percussit Skarforum k) scopulos gladius in prælio: rubefactus est clypeus, antequam Rafnus rex accumberet. Fluebat ex virorum fidelium capitibus calidus in loricas sudor.

Secuimus gladio, obtinuerunt tunc corvi ante Indathyrorum insulas optatam prædam discerpendam. Comparavimus feris bestiis plenam cænam eo tempore. Grave erat unum memorare sub ortum solis: nervo excussa tela vidi pungere, protrusit arcus spicula.

Se-

tiquissimum fuisse septentrionis gentibus Deum, a quo omnia mala, pericula, bella, feritas, fames, numen infernale, quod Latini nominant Plutonem & adde Stephan. ad Saxon Gram. p. 139. k.

i) cum hasta volavit ardua —

k) avis ex genere mergorum.

*Secuimus ense, altum fremuerunt gladii,
priusquam in Ulleri agro Eystenus rex caderet.
Accepimus auri magnam vim, in monumentum
caesorum ensibus. Gladius dissecuit scutorum
ornamenta in galearum conflictu; cerebrorum
musto ex vulneribus perfluebat cervicis cli-
vus. l)*

*Secuimus ense, habuimus clypeos sanguino-
lentos, quando hastas jungeremus m) ante Bor-
gundorum insulam. Spiculorum nubes discer-
psit clypeos. Propulit arcus ferrum, Follne-
rus occubuit praelio. Non erat illo rex prae-
stantior. Prostrati late fluebant per littora,
lupis grata praeda.*

*Secuimus gladio, praelium visum crescere,
antequam Freyr rex caderet in Flemmingorum
regione. Occæpit cæruleus mordere sanguine
conspersus aureæ loricae in praelio. Acuta ar-
morum vel vulnerum cuspis quondam n). Virgo
illacrymabat matutinæ cædi, multa sed esca
cessit lupis.*

*Secuimus gladio, centies centenos vidi pro-
stratos, in navibus, ubi Angliæ promontorium
erat. Navigavimus ad pugnam, sex dies an-
tequam milites caderent. Celebravimus mu-
cro-*

l) cervicum mustum ex vulneribus diffusum per
cerebrum fissum.

m) loricas.

n) non capio k.

*cronum conventum, ante ortum solis, coge-
tur nostris armis Valthioferus in bello cadere.*

*Secuimus ense, stillabat sanguineus ros ex
gladiis, abunde in Bardorum sinu, pallidum
cadaver pro aquilis: mugiebat arcus, ubi cu-
spides confertim pungebant interulas o), in ar-
denti pugna, Odini galeato pileo pressas. Fe-
stinavit arcus ad vulnera, venenate acutus, ma-
didus sudore.*

*Secuimus gladio, extulimus funesta scuta,
alte in bellico ludo, circa Hiadingorum finum.
Videre contigit tum heroes, qui ensibus disse-
cuerunt scuta, in cruento gladiatorum stridore.
Galeæ laceratæ p) virorum: hoc non perinde
erat, ac splendidam sponsam in strato juxta se
collocare. q)*

*Secuimus gladio, seva incubuit procella scu-
tis, cadavera corruerunt in Northumbrorum
terra, quod contigit matutino tempore. Viri
coacti sunt fugere e bellico ludo, in quo acuti
galearum campos r) punxerunt gladii. Erat
neutiquam quasi juveni viduæ in suprema sede
oscula figere. s)*

Se-

- o) loricas. p) attritæ. q) Erat sicut splendi-
dam virginem in lecto juxta se collocare. Mall.
c' etoit pour moi un plaisir aussi grand, que —
r) pro capitibus. s) Erat hoc veluti —

Secuimus gladio, Herthiofo contigit reportare in australibus insulis victoriam a nostris viris. Coactus fuit armorum pluviae Rognvaldus succumbere. Ille fuit summo aquilis luctui in bello t). Confertim projecit concussor galeae cruenta tela.

Secuimus gladio, quilibet jacebat transversim supra alium. Latabatur praelio acerrimo aquila in gladiatorum ludo. Non deseruit aquilam vel aprum qui Irlandiae praeerat. Concursum fiebat ferri & clypei. Marstanus rex jejunis in Vedrorum freto datus praeda corvis.

Secuimus ense, pugnaces multos vidi prostratos mane machera, viros in mucronum pugna. Filio meo impacta mature vaginae acus u) juxta cor. Eigillus sivit Agnaro auferri intrepido viro vitam. Strepuit lancea, ad Hamthisi griseam loricae fulserunt vexilla.

Secuimus ense, promissorum tenaces animadverti secare non minutim pro lupis Dei marini gladiis. Erat hebdomadis spatium, quasi vina mulieres portarunt x). Rubedine illiti erant

t) accipitres luxisse fingit, quod tanto bellatore essent privati, qui tot strages in praeliis edere solebat, ut illis escam praebere copiosam.

u) gladius. x) Erat per hebdomadae spatium, quasi mulieres vinum apportarent.

erant Aegis asini y). Nimis in tumultu telorum scissa fuit sagæ lorica in Skioldungorum pugna.

Secuimus gladio, pulchricomum vidi fugere z) virginis amatorem, tempore matutino & confabulatorem viduæ aa). Erat instar calidi balnei, quod vinei vasis virgo bb) adportabat nobis in Elesponto, priusquam Ormus rex occumberet. Cruentum scutum vidi scissum dissolvit illud heroum vitam.

Secuimus ense, instituimus gladiatorum funestum ludum in Lindisora, cum regibus tribus. Pauci obtinuerunt inde gaudium. Præcipites multi dabantur in victum luporum. Aquila discerpserit carnem cum lupo, ut felix inde rediret. Irovum sanguis in mare abunde decidit inter cadendum. cc)

Secuimus ense, alti gladii pungebant scuta, cum deauratæ perstreperunt hastæ ad loricas. Videre licuit in Onlungi insula, per ætates multas post, ubi ad nectar Dearum bellicarum reges properarunt. Rubefactus erat ante oram Aricam volans draco vulneribus. dd)

Se-

y) sunt naves, quæ asini Aegis dicuntur, quia ut asini in terris, ita naves in mari onera portant.

z) crepusculascere. i. e. ad vitæ occasum inclinare.

aa) effœminatus homo, bb) quæ vina promit in conviviiis. cc) per mactationis tempus.

dd) volans draco vulnerum, id est, hasta.

Secuimus gladio, quid est viro strenuo magis in fatis, quam ut in cuspidum nimbo inter primarios occumbat? sepe luget ætatem, qui nunquam affligitur ee). Infaustum esse dicunt pernitiosam incitare aquilam ad gladiatorum ludum. Timido venit nuspian cor suum usui.

Secuimus gladio, illud censeo æquum, ut eat in conflictum gladiatorum vix juvenis adversus alium, nec cedat civis civi. Illud fuit viri strenui proprium diu. Semper oportet amicum fidum virginis promptum esse in strepitu gladiatorum. ff)

Secuimus gladio, hoc mihi videtur expertum quod fata sequamur. Pauci superant decreta Nonarum gg). Non cogitaram futurum Ellam ætati fatalem meæ. Tunc cum sanguineam stragem ederem & naves in profundum præcipitarem. Lætarn acquisivimus tunc lupis cœnam in Skotlandicis sinubus.

Secuimus gladio, illud gaudere me facit semper, quod Ballduri hh) patris sedilia adornata sciam

ee) Celui qui n'est jamais blessé, passe une vie ennuyeuse. M.

ff) Celui qui aspire à se faire aimer de sa Maitresse, doit — M.

gg) Parcarum.

hh) Balderi pater: Odinus. nam credebant, post mortem principes in illius domicilia recipi, ibique variis deliciis frui &c.

sciam. Bibemus cerevisiam fortiter ii) excavatis crateribus craniorum. Non exhorret animosus mortem præstantis in Odini domicilis. Non venio desperabundis verbis ad Odini palatium.

Secuimus ense, hic cuperent nunc omnes filii Aslaugæ acre prælium concitare, si probe nosset statum nostrum quamque multi serpentes veneno pleni me laniant. Maternitatem accepi meis filiis, adeo kk) ut cordibus valeant.

Secuimus ense, valde instat ll) hereditas seva imminet noxa a vipera. Serpens habitat palatium cordis, exspectamus hujus quidquam ab Odini virgula mm) in Ellæ sanguine. Filiis meis intumescet sua ira rubedine. Nunquam acres juvenes sedem quietam esse sinent.

Secuimus gladio, ego quinquagies martia certamina procuravi bello provocatus & semel. Minime cogitavi hominum me futurum, dum juvenis didici cuspide rotare, alium regem præstantiorem. Nos Asi nn) invitant, non est lugenda mors.

Discu-

ii) brevi.

kk) Matrem accepi meis filiis, ita — La Mere, que je leur ai donnée leur a laissé un cœur vaillant. M.

ll) innuit vitæ exitum instare.

mm) gladius.

nn) Asæ.

Dææ sunt, quas mortis rationes gubernare credebant.

*Discupio hoc finire, domum me invitant Di-
se, quas ex Odini aula Odinus mihi misit.
Lætus cerevisiam cum Asis in primaria sede bi-
bam. Vitæ præterierunt horæ, ridens mo-
rior.*

Hiscæ addamus carmina quædam bellica e
Saxonis Grammatici Historia Danica, præser-
tim cum illa sit orationis elegantia, ut non
semel miratus sim, barbaro illo ævo illaque in
regione tam elegantem scriptorem fuisse.

Primum legitur in L.I. p. 13. (ed. Soroens.
1644.) quod cecinit Asmundus, in ultionem
patris cum Hadinga congressus, ut filium
Henricum fortissime dimicantem occidisse co-
gnovit :

Quis nostra fortis ausit arma sumere?

Nil proficit cassis vacillanti nitens,

*Lorica jam nec commode fusum * tegit:*

Armis ovemus interemto filio:

Cujus mori me cogit imminens amor,

Charo superstes ne relinquantur pignori,

Utraque ferrum comprimi juvat manu.

Nunc bella, præter scuta, nudo pectore

Exerceamus fulgidis mucronibus.

Fe-

* Tantum non fusum, fere peremtum, & cui fixa
stat animo sententia, non diutius usura hujus lu-
cis frui. St.

*Ferocitatis fama nostræ luceat,
 Audacter agmen obteramus hostium.
 Nec longa nos exasperent certamina,
 Fugaque fractus conquiescat impetus.*

Alterum in L. II. p. 32. cecinit Rolvonis Regis strenuus pugil, Hialto, insidiis rege circumvento, dormientis adhuc Biarconii cubiculum prætergressus:

*Ocyus evigilet, quisquis se regis amicum
 At meritis probat, aut sola pietate fatetur.
 Discussant somnum procures, stupor improbus absit,
 Incaleant animi vigiles: sua dextera quenque
 Aut famæ dabit, aut probro perfundet inertem:
 Noxque hæc aut finis erit *, aut vindicta malorum.
 Non ego virgineos jubeo cognoscere ludos.
 Nec teneras tractare genas aut dulcia nuptis
 Oscula conferre & tenues adstringere mammas:
 Non liquidum captare merum tenerumve fricare
 Fœmen & in niveos oculum jactare lacertos.
 Evoco vos ad amara magis certamina Martis.
 Bello opus est, nec amore levi: nihii hic quoque facti
 Mollities enervis habet, res prælia poscit.
 Quisquis amicitiam regis colit, arma capeffat.
 Pensandis animis belli promptissima laus est.
 Ergo viris timidum nihil aut leve fortibus insit
 Destituatque animos armis cessura voluptas.*

In

* Melius: Hæc aut finis erit nox, aut vindicta malorum, k.

*In precio jam fama manet, laudis sibi quisque
 Arbiter esse potest, propriaque nitescere dextra.
 Instructum luxu nihil assit, plena rigoris
 Omnia praesentem discant exolvere cladem.
 Non debet laudis titulos aut praemia captans,
 Ignavo torpere metu, sed fortibus ire
 Obvius & gelidum non expallefcere ferrum.*

Tertium & quartum est e L. VII. pag. 145.
 Nempe vulneratis lethaliter Gunnone patre,
 & Filio Grimore ab Olone, Grimo supremi
 spiritus vix potens ac toto pene vigore de-
 functus carmen hoc extremo vocis singultu
 contexuit:

*Simus nempe licet corpore debiles
 Elapsusque cruor robur obhauserit;
 Quum nunc elicitus vulnere spiritus
 Vix sensim lacero pectore palpitet;
 Discrimen, moneo, temporis ultimi
 Per nos intrepidus clareat ausibus
 Nec conflictum aliquis fortius editum
 Pugnatumve magis dixerit uspiam.
 Et certamen atrox arma gerentibus
 Quum per busta caro fessa quieverit,
 Famæ conciliet praemia perpetis.
 Prima hostis scapulas sectio comprimat,
 Et ferrum geminas abripiat manus,
 Ut quum nos stygius Pluto receperit,
 Olonem quoque par exitus occupet*

*Et commune tribus * funus inhorreat,
Una trium cineres urnaque contegat.*

Hactenus Grimo. Cujus invictum pater spiritum æmulatus, ut fortissimam filii vocem mutua adhortatione prosequeretur, sic cœpit:

Quanquam defectis ad summum sanguine venis

Extet in occiduo corpore vita brevis;

Taliter extremæ vigeat contentio pugnae,

Ut laudem nostri non sinat esse brevem.

Ergo humeros hostis & brachia framea primum

Impetat ut manuum debilitetur opus.

Sic commune tribus dabitur post fata sepulcrum,

Et socios cineres par tribus urna teget,

Hic dictis ambo genibus nixi (nam fati propinquitates vires hauserat) comminus cum Olone conflagere summopere niti &c.

Denique ne prætereamus quidquam, quod huc pertinere possit: legitur in *Matthiæ Casimiri Sarbievii*, Polonorum Horatii, *Lyricis* L. IV. Oda 24. ita inscripta: AD D. VIRGIN. MATREM. *Pæan Militaris* Polonorum, quem Divus Adalbertus, Archiepiscopus Gnesensis, Polonorum Apostolus & Martyr conscripsit, Regnoque Poloniarum testamento legavit. Additur: Poloni acie explicata manum cum hoste collaturæ populariter decantant. *Petrus*

* Servus Gunnonis etiam occisus erat.

trus Skarga olim Sigismundi III. Polonorum Regis Theologus in vita D. Adalberti recensuit & explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.

Sequitur carmen ipsum.

*Diva per latas celebrata terras
Caelibi Numen genuisse pariu,
Mater & virgo, genialis olim
Libera noxæ.*

*Dulce ridentem populis puellum
Prome formosis bona mater ulnis
Expiaturum populus manu de —
Mitte puellum.*

*Apta dum nostris venit hora votis
Supplices audi, meliore mentis
Erudi voto: socia puellum
Voce precamur.*

*Integram nobis sine clade mortem,
Prosperam nobis sine clade mortem
Christe, stellatasque Maria divûm
Annue sedes.*

Nu-

*Numinis natam tibi crede prolem
Qui pius credi cupis : ille multis
Pressus ærumnis populos ab imo
Eruit orco.*

*Ille non unquam pereuntis ævi
Scripsit hæredes, & inobsequentis
Præsidem leti cohibet severæ
Lege catenâ.*

*Ausus indignum tolerare letum
Sortis Adami memor, ille nec dum
Prævius ductor penetrarat alti
Limina cæli.*

*Donec informi Deus e sepulchro
Prodiit victor : bene jam supremo
Assides Adam solio perennis
Hospes Olympi.*

*Nos tuam plebem sobolemque sanctis
Adleges campis, ubi regna divûm
Gaudii torrens & inundat almi
Flumen amoris.*

Saucium nobis latus & cruentas
 Ille Plantarum manuumque plagas
 Sustinet: nobis medicos latus de-
 stillat in imbres.

Hac fide concors animique major
 Turba credamus: scelus eluisse
 Et salutarem patuisse nobis
 Vulnere Christum.

Ite, jam fœdam (monet hora) labem,
 Ite, mortales, prohibete: magno
 Carmen & totam sine fraude mentem im-
 pendite Regi.

Tu tua, Virgo, Sobolemque Regem - que
 Aetheris leni prece: ne malorum
 Turbo per præceptis cumulosque sese
 Explicet omnes.

Siderum cives, facilem precati
 Siderum regem, reserate cœlum
 Civibus terræ socialis olim
 Turba futuri.

Ille

*Ille nos, Iesu, locus, illa tecum
Regna conjungant, ubi nos canentum
Cælidum pridem vocat in beatam Ex-
ercitus aulam.*

*Sic erit: votis iteramus omnes,
Sic erit, septem bona verba læto
Profer eventu, Pater, & beatos
Pande penates.*

De hoc carmine, magis pio, quam poetico, nihil habeo, quod addere possim. Nam in *Actis Sanctor. Antwerp. April. T. III. p. 174.* ubi Adalberti vita enarratur, nihil inveni quod huc pertineret. Fit quidem p. 200. mentio cantilenæ, qua Pragenſes fecunditatem terræ precari Deum jussit. Verum de hoc carmine nihil inveni memoriæ proditum. Forte in aliis libris plura narrantur: sed nolui alios evolvere.

CARMINA EDITORIS.*

I.

De se ipso.

Vester, Camœnæ, vester ego nemus
 Sacrasque lauros & virides specus
 Pindi relinquam. major intrat
 Corda deus stimulatque mentem.

Jamjam incalesco. pectore jam dolor
 Luctusque vindex æstuat & pudor,
 Exuberat venas per omnes
 Sanguis & igne calet potente.

Non

* Lubuit hæc carmina ex *Opusculis poeticis* nostris, quæ Altenburgi a. LXI. prodierunt, addere. Certe argumenti quædam similitudo hoc a me postulare videbatur. Sunt etiam causæ, cur ut animum meum amoremque erga patriam meam quam plurimi cognoscant, optem. Quibus hæc displicuerint, illi, si librum emerint, hanc plagulam discerpere poterunt.

Non irrigatam sanguine patriam,
Non ora fletu squallida civium,
Non longius mæstæ querelas
Saxoniae tolerare possum.

Et me ferocem castra sequi juvat,
Fortesque turmas! Ibimus, ibimus,
Ac plurimo mox illinenda
Sanguine corripiamus arma.

Nil sol peremto pro patria viro
Totum per orbem pulchrius adspicit:
Nil est magis fronti decorum
Vulnere pro patria recepto.

Lætus per ignes, lætus ahenea
Per machinarum murmura, per globos
Per fulminatrices catervas
Ense ruam calido cruore.

Tum

Tum non aviti nominis immemor,
Ortusque forti sanguine Saxonum,

Aut victor e flammis recedam

Aut gladio caput imminenti

Pectusque nudum cædibus offerens,

Pulchris superbus vulneribus mea

Pro patria Augustoque rege

Hanc animam placido ore reddam.

II.

Ad Martem.

Hanc, Mavors, animam, bellipotens Deus
 Armorumque parens, hanc animam tibi
 Devovi, sitiens sanguinem & inclytum
 Nomen. Non tenebras, non animus meus
 Has umbras patitur turpiaque otia.
 Ceu fortis sonipes ad lituos fremit,
 Nescit stare loco, collaque jactitans
 Mordet fræna ferox: sic mea pectora
 Accendit litui voxque tubæ ærea,
 Armorum & strepitus, quem procul audio.
 O suavis sonitus, grata tonitrua!
 Jam miscere manum, jam videor mihi
 Immixtus gladiis agmina rumpere
 Dextra: perque globos flammivomos ruens
 Totus jam rubeo sanguine, jam mea
 Multis fessa manus cædibus. O mihi
 Victori liceat tum focios sequi
 Me circa egregio vulnere perditos!
 At tu, si mereor, sanguineis notis
 Nomen, Fama, meum nubibus imprimes
 Ostendesque bonis grata nepotibus.

KRIEGSLIEDER
DES TYRTÆVS.

Aus dem Griechischen.

*von Joh. Baptist Sauter & Co.
Wien & Leipzig.*

KRIEGSLIEDER

DES TYRTAEUS

Aus dem Griechischen.

I.

*Wie schön! wenn für das Vaterland
Ein Mann kämpft, und als Held
Mit blankem Schwerd in hoher Hand
Im Vordertreffen fällt!*

*Allein, wie elend! wenn er hier
Die feisten Aecker flieht,
Und dort um Brod vor fremder Thür
Demüthig sich bemüht.*

*Ihm schleicht der grauen Aeltern Paar,
Vom Alter krumm und schwach,
Sein Weib, das seine Wollust war,
Und kleine Söhne nach.*

*Verachtend folgt ihm jeder Blick,
Wo er voll Mangel geht,
Und weist gehässig ihn zurück,
Wenn er die Gabe fleht.*

*Und sein Geschlecht deckt ewige Schmach
Und sein Gesicht wird alt,
Und ihm folgt Angst und Kummer nach
In jeglicher Gestalt.*

*Und wenn er lang genug geirrt
Ganz abgezehrt von Gram,
Verliehrt er jede Zier, verliehrt
Er endlich selbst die Schaam. —*

*Doch für das Vaterland, für dieß
Kämpft, Jünglinge, mit Muth!
Für euch, und eure Kinder fließ
Eur edles Heldenblut!*

Ja,

*Ja, schließt euch, steht, und kämpft vereint!
Des Schreckens bleich Gesicht,
Der Wunsch, vor einem stolzen Feind
Zu fliehn, ziemt Krieger nicht.*

*Nein, feuert Eure Seelen an
Mit einer edlen Wuth,
Dann trotz dem Tod, und lauft die Bahn
Des Ruhms voll Heldenmuth. —*

*Wie? sollen diese Greise hier
Mit unbiegsamen Knien
Itzt für Euch streiten? aber ihr
Wollt sie verlassen? fliehn?*

*Wie schändlich, wenn der Kraft beraubt,
Ein Greis im ersten Glied,
Mit grauem Bart und weißem Haupt
Das Schwert vor Söhnen zieht,*

Und kämpft und fällt: wenn dann im Staub
Der edle Geist veriraucht,
Da hinter ihm, des Schreckens Raub,
Der feige Jüngling haucht:

Wenn ihm, vom dürftigen Gewand
Entblößt, der Tod hier streckt,
Und er nur mit der blutgen Hand
Den nackten Körper deckt!

O Schande! wendet das Gesicht
Von ihm! — doch nein, seht hin,
Er weicht dem schönsten Jüngling nicht
Und Frühling schmücket ihn.

Er ist der Männer Stolz, die Gluth
Der Weiber, lebt der Held,
Und beyder Lob, wenn er mit Muth
Im Vorder-Treffen fällt.

O Glück!

O Glück! wer angeheftet steht,
Unwankend wie sein Geist,
Zuerst in Kampf frolockend geht
Und seine Lippen beißt.

II.

Stammt Ihr von dem Alcides nicht,
Ein unbesiegt Geschlecht?
Noch gönnt Euch Zeus sein Angesicht,
Traut auf ein göttlichs Recht!

Was ist die Menge, die Euch droht!
Erzittert nicht vor ihr?
Ergreift den Schild, und sucht den Tod
Und kämpft voll Ruhmbegier.

Ist Euch das Leben nicht verhaßt?

Ihr kennt ja die Gefahr

Des Kriegs? des Kriegers Müh und Last?

Was fliehn und schlagen war!

Nicht wahr? da fiel ein kleiner Theil,

Wo mit vereinter Macht

Den Angriff Ihr gewagt, und Heil

Auf Euer Volk gebracht?

Ja, ein Verzagter! auf einmal

Verliehrt der alle Kraft!

Kein Wort erschöpft das Unglück all,

Das niedre Feigheit schafft.

O welche Schande! welch ein Greul!

Wenn hin in Staub gestreckt

Auf blutgen Rücken noch ein Pfeil

Tief in der Wunde steckt!

Er

*Er traf ihn auf der Flucht. — Der Held
Faßt aber sichern Grund,
Rückt unerschüttert in das Feld
Und beißt sich in den Mund;*

*Hebt seine Schenkel hoch empor,
Und hält den breiten Schild
Den Schultern und dem Busen vor,
Den hoher Ehrgeiz schwillt:*

*Er wirft den Spieß, o Feind, auf dich
Mit starkem Ungestüm!
Indessen winket fürchterlich
Die Feder über ihm! —*

*So lern er Thaten thun im Streit,
Und fecht und streite gern
Und wo der Feind mit Pfeilen dräut,
Da sey sein Schild nie fern.*

Doch

Doch naht er sich ihm allzusehr,
So greif er herzhafte an,
Bald mit dem Schwert, bald mit dem Speer,
Und such ihn selbst zu fahn.

Es treffe donnernd Mann auf Mann
Und Fuß auf Fuß, und Schild
Auf Schild, und Helm an Helm und dann
Schlag er von Wuth erfüllt.

Bald sey der lange Spieß bereit,
Und bald das breite Schwert,
Und seine Brust sey jederzeit
Dem Feinde zugekehrt!

Du aber, leichtes Kriegsvolk, du,
Dich ladet der Krieg auch ein,
Eil unter deiner Tartfche zu
Und wirf den mächtgen Stein.

Und

Und deinen Wurffspieß säume nicht
Oft auf den Feind zu drehn,
Ja, geh selbst denen ins Gesicht
Die schwer bewafnet gehn.

III.

Nicht der ist mir des Nachruhms werth,
Werth, daß man ihn besingt,
Der schnell zu laufen ist gelehrt,
Im Spiele muthig ringt:

Und wär so groß und stark, wie er
Nicht der Cyclopen Chor,
Flöh er, wie Boreas daher,
Und flöh er ihm selbst vor;

Und

*Und wär an reizender Gestalt
Ein Thiton ihm nicht gleich:
Wich ihm ein Pelops an Gewalt,
Wär Midas nicht so reich,*

*Adrast nicht so beredt, wie er,
Und wenn auch was die Welt
Als groß erhebt, sein eigen wär,
Und er wär nicht ein Held! —*

*Denn, wer nicht vom Begierde glüht,
Der blutgen Tod zu sehn,
Nicht gern dem Feind ins Auge sieht
Und nah ihm wünscht zu stehn:*

*Der ist es nicht — Ein tapfrer Muth,
Der dieses Ruhms begehrt,
Ist Sterblichen das größte Guth,
Des Jünglings Wünsche werth.*

Doch

*Doch wer, das Schwert in kühner Hand,
Sich an die Spitze drängt,
Ist seinem Volk und Vaterland
Von einem Gott geschenkt.*

*Er steht: vergißt der niedern Flucht,
Beut kühn sein Leben dar,
Und unerschrocknen Muthes sucht
Er trotzend die Gefahr:*

*Ruft seinen Nachbar muthig auf,
Nicht Wund und Tod zu scheun,
Und bricht mit ungehemmten Lauf
In die Phalangen ein:*

*Sie fliehn: und er verfolgt sie,
Regiert den Sturm der Schlacht,
Und zeigt seinen Rücken nie,
Und kämpft mit List und Macht:*

Z

Und

Und stirbt in einer kühnen That,
Fällt forne vor dem Heer,
Ist seinem Vater, seiner Stadt
Und Volk Triumph und Ehr.

Sein Panzer und sein runder Schild,
Der ihn bedecken soll,
Und Busen, der von Blute quillt,
Ist tiefer Wunden voll.

Um ihn weint Jüngling, Greiß und Mann:
Die ganze Stadt voll Ach
Erzählt, was er für sie gethan
Und folgt der Leiche nach:

In hohen Ehren bleibt sein Grab
Und sein Geschlechte blüht
Von Kind zu Kindes-Kind hinab,
Bis in das späteste Glied.

*Es stirbt sein Lob zu keiner Zeit
Und seines Namens Ruhm!
Verwest er gleich: Unsterblichkeit
Verbleibt sein Eigenthum. —*

*Doch fällt dem Held das Loos beglückt,
Dem Todte zu entfliehn,
Dem Tod, dem ewigen Schlaf; und schmückt
Der Sieges-Lorber ihn:*

*So liebt ihn jedes: ihn erhebt
Der Jüngling und der Greiß,
Und wenn man ihn einst spät begräbt,
Folgt ihm der Nachwelt Preis:*

*Alt ist er seinen Bürgern werth,
Gefürchtet und geliebt,
Ein jeder thut, was er begehrt,
Und flieht, was ihn betrübt.*

*Er kömmt , und Jung und Alte sehn
Ihn gern , und jeder zeigt
Ihm seinen Sitz , und alle stehn,
Stehn da vor ihm gebeugt. —*

*Wer von Euch diesen Ruhm begehrt,
Den Heldenruhm, den Sieg!
Der sey durch Muth auch dessen werth,
Sey stark! und suche Krieg!*

IV.

*Wie lange schlaft ihr? wenn erwacht
Des Krieges Ungestüm?
Seht! wie der Nachbar spöttisch lacht!
Auf! schämet Euch vor ihm!*

Ihr

Ihr träumt Euch Frieden um Euch her!

Doch Jünglinge? wie? hört

Und seht Ihr nicht den Krieg? da er

Das Land umher verheert?

Ergreift den Schild und haltet ihn

Dem Feinde vor, und bald

Laßt noch einmal den Wurffspieß fliehn,

Indem Ihr rühmlich fallt!

Wie glänzend ist es! o wie schön!

Von edlem Muth entbrannt

Für Weib und Kind in Streit zu gehn,

Noch mehr, fürs Vaterland!

So bald die Parcen es bestimmt,

Ist Euer Loos der Tod.

Drum auf! erhebt das Schwerd ergrimmt

Und trotzt dem, der Euch droht!

Und waffnet unter Euerm Schild

Die Brust mit Tapferkeit,

Und kämpft von Heldenmuth erfüllt,

So bald die Schlacht gebeut.

Des Schicksals sichern Todtes-Streich

Entflieht kein Sterblicher,

Und stammte sein Geschlecht auch gleich

Von Göttern selber her.

Wie

*Wie oft ergreift den, der der Schlacht,
Der Pfeile Sturm entrinnt,
Der Tod in einer sichern Nacht,
Wenn er auf Freude sinnt!*

*Allein kein Vaterland, kein Freund
Liebt und vermißt den Mann;
Doch leidet jener, o so weint
Und trauert jedermann!*

*Das ganze Volk wünscht ihn zurück,
Wenn es den Held begräbt:
Er war sein Gott, er war sein Glück,
So lang er hier gelebt.*

Denn vieler Helden Thatenzahl

That er allein: Im Sturm

Sah all auf ihn, und allemal,

War er ihr Schutz und Thurm.

INDEX.

Hunc indicem debes, lector, cui multum olim debebunt litteræ, Viro doct. *Abrahamo Kall*, Dano, cujus ad laudem satis me puto dicere, si illum plurimarum virtutum illustris Patris hæredem imitatoremq; felicem esse dicam.

A.

ADALBERTI, archi-
episc. Gness. carm.
p. 204-208

Ἀδώνιον 25

AELIANI loca de Tyr-
tæo 5. 11. ad Hom. il-
lustr. affertur 161

AESCHYLVS illustr. 96
Aesopicae fabulae emend.
91. 92

Ἀγαθὸς de viro forti, stre-
nuo, &c. 48

Ajasis cum asino ap. Ho-
mer. comparat. 160

Αἰχμὴ pro fortitudine, vir-
tute bellica 137 pro
ipso bello, ipso exer-
citu, ibid.

Αἰθηλα 85

Ἄϊων 171

Ἀλλὰ pro ἄγε, ἄγε δὲ 73

Ἀλλὰ τις, vos igitur 69

Alleluja loco carm. bell.
cantabant Germani 183

Amazonen-Lieder laudant.
39

AMPELII locus de Tyr-
tæo 10

Amphictyonum consilium
142 seq.

Ἀμφιπερικτίονες 142

Ἀναγκαία 162

Anapæstis componebantur
ἐμβατήρια 31

ANDOCIDES emend. 54

Ἀνδραγαθία 50

Ἄνῃς, vir fortis, &c. 50

Anima pro homine ipso 57

Z 5

Ani-

INDEX.

Animus pro animoso impetu, fortitudine &c. 56

ANSALDVS notat. 78

Ἄνδρ' ἥβης 68

Ἄνδρωπος de homine vili admodum & contempto 51

Apis imago, cur in nummo Homero dicato addita fuerit 116

Ἄρχειν periphrasi inseruit 59

Archilochum expellebant Lacedæm. 66

Ἀρήια ἄσμαλα 30

Ἀρετὴ de quavis cuiusvis rei præstantia 10 sq. de gloria 139

Ἀργάλεον 88

Argivi omnes ex Hercule genus suum ducebant 75

ARISTOTELIS locus de Tyrtæo 16. illustr. 132

Arma, armatura pro armatis 106

Armis privari turpissimum habitum fuit 66

Artis stadium, curriculum 112

Asini cum Ajace ap. Hom. comparatio explic. 160
ejus usus in bello, ibid.

ASMUNDI carmen 201 seq.

de Assurgendi more loca class. indicantur 139

ATHENÆI de Tyrtæo locus 18, 30

Ἀθυμία 54. 55

Ἀτιμία, ἀτιμος 54. 55

Ἀυχένα λόγον ἔχει 76 seq.
αὐχένες γῆς 97

Ἀυγαῖσι ἡελίοιο 81

Ἀξιόλογος 109

B.

Βαπτίζεσθαι, calamitatibus premi 125

Barbari clamabant inituri prælium 27

BARBERIVS (Jof.) castig. 175 seq.

BARNESIVS emend. 46

BARTHOLINI Lib. de causis content. mort. laud. 190

Βαθύς idem quod μέγας 113
de divitibus & opulentis, ib.

BAXTERVS notat. 35

Bella Lacedæmonior. cum Messen. varia 3

Bellum nonnunquam pro prælio ponitur 151

Bibliotheca Caroli M. 181

Βίος pro hominibus 107

Βλέπειν pro vivere 81

Bonus de viro forti 49

Boreas Thracius cur appelletur 110 seq.

BRY-

I N D E X.

BRYANYS (*Aug.*) laudatur 166

C.

CALLIMACHO fragm. quodd. Tyrtæi adscribit Camerarius 141

CALLINO adscribitur a Stobæo elegia quædam, Tyrtæo ab aliis tributa 141

CAMERARIUS (*Joach.*) Tyrtæum latine vertit 39. edidit 35 seq. versum ex ingenio supplevit 145

de Carminibus bellicis variorum populor. 178 sq. Gallorum 180. Germanorum & ex iis specimina 182-186. Septentrion. gentium & ex iis specim. 189-204 recentiorum specim. German. 187. 188. Latina 205-212

Χείλος de poculorum, navium &c. extremitate 96 seq.

Χείλος ὀδῶσι δακῶν pulchra pictura militis 72

Χειμάζεσθαι pro calamitatibus premi 125

Cheroneæ sepulchro lapideus Leo impositus 135

Chorus triplex ap. Lacedæm. illius auctor dicitur Tyrtæus 12 seq.

Christianorum mos, antequam prælium inibant 28

CICERONIS locus illustratur 132 seq.

Cinyras, Rex Cypri 114

Civitatis jus præmiuum a Lacedæmon. reportavit Tyrtæus 11

Cod. MS. Bern. 179. Taurin. 180

Cæpi, periphrasi inseruit 59

Collum de isthmo 98

Conservatores fragm. Tyrtæi 35

Consilia pro consilia agitantibus 107

CANTERVS (*Theod.*) laud. 169

Corporis humani partes audacter ad alias res a Græcis transferuntur 96

CRISPINVS fragm. Tyrtæi edidit 38

Cristis utebantur veteres etiam ad terrorem incutiendum 99

D.

DACERIVS not. 128, 166 de Decedendi de via more loca classica indicantur 139

De-

I N D E X.

Decori studium in mori-
bundis 63

Δειλός 153

Δῆμος *plebs* 153

Dentes tribuuntur rastris
& falcibus 98

Δέσκειναι *pro vivere* 81

Δεσποῦνοι, i. q. δεσπόται
162

Διαβάς *male per progres-
sum* vertunt interpre-
tes 71

Dii excedere credebantur
urbem, quæ peritura
fit 78

Diis comparantur a poetis,
qui aliis præstant 154

DIOD. SICVLII locus de
Tyrtaeo 6

Διογενεῖς, διοτρεφεῖς *Reges*
vocabantur 166

DIONIS CHRYSOST de
Tyrtaeo locus 18 fragm.
carm. Tyrtaei servavit
168

Δέρματα ξεσά, *rasiles ha-
stæ* 105

Dyrcaeus *pro Tyrtaeo* 33 sq.

E.

ἔχειν *pro κωλύειν, ἐπέχειν*
123 seq.

Editiones fragm. Tyrtaei
35 seq 177

ἔδρα notat etiam *μονήν, ἀρ-
γίαν, διατείβην* 144

ἔικαν 53

Ἐκτάδην κείσθαι 92

ἔκ θυμῷ, ἐκ ψυχῇς 57

Εμβατήρια, quæ fuerunt
16. 21 seq. talia an fue-
rint Tyrtaei carmina
29 seq.

Ἡνεμόσις 159

Εντρέφειναι 145

Επὶ πόντον λάθεται 122

ERASMVS Roterod. eleg.
Tyrtaei latine vertit
177

ἔρχεσθαι *abire e pugna, e
prælio, & incolumem
domum redire* 152, *pro
εἶναι* ponitur 153

ἔργον Μεσῶν, Ἀφροδίτης &c.
82 sq sæpe notat *præ-
lium* 83 *πίονα ἔργα, agrī
fertiles, loca culta* 157

ἔργάζεσθαι *de cultura ter-
ræ* 158

ἥσθαι *de otiosis, pigris, pu-
gnam detrectantibus* &c.
143 *improprie de eo,
qui etiam inambulet,
interdum dicitur* 144

ἔν διαβάς 70 seq.

Εὐνομία *poema deperditum*
Tyrtaei 16

EVRIPIDIS duo loca
emend. 119

Εὐρύχορος 164

EVSEBIVS fragm. quod-
dam Tyrtaei citat 172

Ev-

I N D E X.

EVSTATHII de Tyrtæo
locus 32

Exercitus cum fluctibus
maris comparatur 127

F.

FABER (Tanaq.) emend.
49

FINCELIUS (Ioh.) Tyr-
tæi fragm. latine ver-
tit 39

Flagitia pro facinorosis
107

Floreat urna tibi, votum
in monum. antiquis sæ-
pe obvium 90

FLORVS viros fortes ele-
ganter depingit 147

Flos juvenum 69

Fluctus de rebus bellicis
128

*Fortitudinis animique con-
stantiæ* descript. pul-
chræ 146 seq.

Frobeniana sentent. colle-
ctio quædam continet
carm. Tyrtæi fragm. 73
108, 122, 141

Fuga turpissima habita ap.
Rom. & Græcos 87

G.

GALENI locus de Tyr-
tæo 13 seq fragm. Tyr-
tæi exhibet 171

Γὰρ orationis initio ponit
46 seq.

Γαστήρ de clypeo, tripode
95 de vase ventricoso 96

Γάσρα 96

GESNERVS notatur 124
132

Γίγνεται, γίνεται 55 seq.

Gloria in excelsis Deo ca-
nebant Germani in præ-
lium ituri 184

Γναθός metaph. ap. *Aeschyl.*
sumend. 96

Grimoris carmen 203

GROTIUS (Hug.) 124

Γυῖα 62

Γύμνητες 104

Γυμνός 65. γυμνός ὄπλων 66

Γυμνώσεις 65

Gunnonis Carmen 204

GYRALDVS (Lil. Greg.)
de Tyrtæo exposuit 175

H.

HARPOCRATIONIS lo-
cus de Tyrtæo 16

HEILMANNI (Io. Dav.)
de ἥτορ ελσας sententia
150

de Helotum delectu nu-
merum militum supple-
verunt Lacedæm. 7

Heraclidarum colonia Spar-
tam venit 75

Her-

I N D E X.

Hercules invictus, *Victor*
 sæpe ab ant. script. vo-
 catur 74. *πρόμαχος* at-
 que *defensor* dicebatur
 75
Herculis genus dicebantur
 Lacedæmonii ab iisque
 maxime colebatur 75
Heroes fluviis sæpe a poe-
 tis comparantur 127
HERTELIVS (*Jac.*) frag-
 ment. *Tyrtæi* edidit 38
 177 notatur 85, 100,
 106, 124
Hialtonis carmen 202
HOMERI loca explic. 64
 152, 160 &c. cum *Tyr-
 tæo* comparatur 13, 67
 152, 153
Homeri schol. & vulg. in-
 terpr. notantur 64. 153
HORATII locus de *Tyr-
 tæo* 11. cum imitatur
Malherbe 127 seq. il-
 lustr. 128, 130
HUTCHINSON notat. 59
Hymni militar. inediri 179

I.

Jacere de occisis 93
Incendium de bello 130
Indignatio & ira post mor-
 tem etiam vivere cre-
 debantur 147 seq.
Ingenium necis, scelerum,
 pœnarum 85

Innutriri disciplinis &c.
 145
Inscriptiones ap. *Sponium*
 emend. 88 seq. ap. *Scip.*
Masseum 89 seq. ap.
Murator. 90, 91
Interpretes fragm. *Tyrtæi*
 notantur 69, 71, 80. 100
Homeri 64. *Platonis* 172
Plutarchi 166
Invicti nomen Diis tribu-
 tum 74
Jupiter *Victor* vocatus 76
Νικήφορος 77. *Trophæu-
 cus* ibid. *Jovis* summa
 erat in bello potestas 79
Jus civitatis nemini facile
 tribuebant Spartani 12
JUSTINI locus de *Tyr-
 tæo* 4, 7.
 ad *Juventutis* tempora in-
 dicanda haud raro a poe-
 tis transferuntur verba
 a floribus, hortis, plan-
 tis &c. desumta 68 seq.

K.

Κάκη ignaviam denotat 50
Κακός de timido & ignavo 49
Καλάμη de corpore senili
 69
Καλόν id. q. *πρέπει* 47
Καρδία cum *θυμῷ* sæpe con-
 jungitur 60
Κασόριον μέλος 24

Κεῖσ.

INDEX.

Καὶθάι frequenter usurpatur de cæsis 92

Κινύες πλασιώτερος prov. 114

KLEIST (E. C.) cum Tyrtæo comparatur 52

Κόλπος impr. adhibetur 97

Κουριδίη ἄλοχος 52

Κρείσσονες pro fortioribus 49

Kriegs-Lieder (Preussische) laudant. 186 seq. eines Königl. Dänischen Grenadiers censentur 188

Κῶμα, similesque a fluctibus & æquore desumtas formulas de calamitate, de malis &c. adhibent Græci 124. de rebus bellicis 127 seq.

Κυνέη 104

Kyrieleison loco carm. bellici cantabant Germani 28, 183. illius usus ap. Norvegos 188 seq.

L.

Lacænæ matronæ vulnera inspexerunt occisorum filiorum 95

Lacedæmoniorum c. Mefseniis varia bella 3. Herculis genus dicebantur 75. titulum honoris elogium, nomenque eorum tantum monumen-

tis inscribebant, qui pro patria motui erant 135 sepulchris leonem insignē fortitudinis imposuere. ib.

Laudes claror. virorum decantabant plurimi populi 27 seq. 181 seq.

LECTIVS (Jac.) fragm. Tyrtæi edidit 39

Λεπτολαχίας crimen 55

Leonidæ de Tyrtæo iudicium 15. ejus sepulchro lapideus leo impositus 135

Liberi, quorum parentes in bello occubuissent, variis ap. Græcos fruebantur emolumentis 135 seq.

Lingua de promontorio non celfo, sed molliter in planum devexo 98

Litania a Germ. loco carm. bellic. canebatur 183 &c.

LONGINVS illustr. 129 seq.

LOWTH (Rob.) laudat. 45

LVCANVS laud. 146

LYCVRGI de Tyrtæo locus 17 seq. 29 fragm. Tyrtæi 45

LYSANDRI de senectute dictum 138

MAL-

I N D E X.

M.

- MALHERBE** c. Tyrtæo comparatur 120. *Virgil.* & *Horat.* imitatur 127 seq.
- Marathoniiis** in campis singulis noctibus equorum hinnitus audiri, & pugnantium virorum species cerni credebantur 148
- Martis** simulacrum vinculis ligatum 78
- MAXIMI TYR.** locus de Tyrtæo 9
- Μελιχογόνης* 115
- Meliores** latini usurpant pro fortioribus 49
- a Melle** repetuntur formulæ ad eloquentiam hominis indicandam 115 seq.
- Membra** posteriora orationis prioribus interdum haud accurate respondent 131 seq.
- MENCKENII** (*Io. Burch.* & *Frid. Otto*) de Tyrtæo egerunt 175
- Messeniacum** metrum, quale fuerit? 25
- Messeniorum** c. Lacedæm. bella 3. victis varia a Lacedæm. onera imponebantur 162, 163

- Μεθίεμεναι πολέμοιο* 140
- Μιλτοπάριχοι νῆες* 97
- Mora** pro eo, qui moratur 107
- MORELLVS** (*Feder.*) laud. 168
- Murus** de viro forti 156
- MYRON** *Prienensis* hist. 3
- Μυρταῖος* pro *Τυρταῖος* 6

N.

- Nam** orationem orditur 47
- Νεμεσητόν* 65
- Nέφος** de bello 125. de magna multitudine 26
- Nox** de morte 82
- Nubes** belli 125
- Nudus** pro inermi 66

O.

- Observ.** Miscell. in Belg. editæ laud. 172
- ὀμφαλός* 97
- ὄπλα* sæpe id. q. *ὀπλίται* vel *ὀπλίσμενοι* 105
- ὄφρυς* de editiore loci aliqujus fastigio 97
- ὄπωρα* transfertur ad ætatem puerilem 69
- Opus** de agricultura 158
- ὀρεῖν* pro vivere 81
- ὀρεν* 55
- ὀρεχθῆναι* 92

ὀργή

INDEX.

ὄργη 85

OROSII testim. de Tyr-
tæo 175

ὄς pro πρὸς etiam de ina-
nimatis dicitur 119

OVID. *Metam.* loca duo
emend. 102 seq.

P.

ΡΑΑΩ (70. *Corn.*) notat.
89. 156.

Pæan Græcor. 26 seq.
Persarum 178

Παίδων παῖδες 136

Πανοπλία pro graviter ar-
matis 106

Partic. præsens pro infin.
Græci adhibent 118

Πάχω pro πράττω 86. πα-
θεῖν etiam de bonis di-
citur 138

PAUSANIÆ loc. de Tyrtæo
cit. 157, 160, 163, 164

Πενεία differt a πτωχεία 51

Περὶ ἢ πάτρίδι μαρναμένον 51

Φίλον sæpe i. q. ἰδίον *suum* 64

Φιλοψυχεῖν 60, 61

Φυή 112

PINDARVS emend. 83 sq.
126. ab apibus nutritum
dixerunt veteres 116 c.

Tyrtæo comparatur 128

PLATONIS de Tyrtæo
locus 14. fragm. Tyrtæi
cit. 108, 118, 172. il-
lustr. 132. Platonis ore

favum apes finxisse di-
cuntur 116

PLUTARCHI loca de Tyr-
tæo 12. 15. de triplici
choro 13. de ἐμπατηρ.
22 seq. fragm. quodd.
Tyrtæi citat. 165. loca
quædam emend. 117.
131 seq. 145

Πνέειν 119

Poetæ c. apibus comparan-
tur 116

Πόλεμος, pugna, ipsum
prælium 151

POLLVCIS locus de Tyr-
tæo 12. de κατὰ μέρ. 24
de προσοδίοις. ib.

POLYÆNI locus de Tyr-
tæo 8. de carm. bell. quæ
cecinit Solon 30

PROCLI de προσοδίῳ loc. 24

Προκείσθαι de occisis 93

Προσίεναι & πρόσσος usur-
pantur de pugna 25

Προσόδιον, quale fuerit 24

Ψυχή pro homine ipso 57
pro vita 58

Πτωχεία differt a πενείᾳ 51

Pudor a veterib. laud. 141

Pueri recens nati in clypeo
ponebantur 66

Pulcher pro forti 49

Purpureis thoracibus indu-
ebantur pugnaturi La-
cedæm. 16 seq.

Πύργος de heroibus, viris-
que fortibus 155

Aa

QVIN-

I N D E X.

Q.

QVINTILIANI loca de
Tyrtaeo II, 24. emend.
III seq.

QVINTVS CAL. c. Tyrtaeo
comparatur 52. expl. 156

R.

RAGNARI LODBROKII
carm. 191 seq.

Res gerere pro administra-
re bellum 83

Ῥήτορες, quænam leges di-
cebantur 167

RHIANVS poeta 3

Rhythmus Teuton. Ludov.
Regi acclamatus 182 seq.

Ῥήσας 66

S.

SALLIERIVS notat. 129
seq. infeliciter locum
Plut. emend. 131

SALLVSTIVS laud. 147

SARBIEVIVS laud. 204 sq.
c. Tyrtaeo comparat. 103

SAXO *Gramm.* laud 201 sq.

SCALIGER notatur 53

Scaldi f. Scaldri Arctoarum
gentium 189 Skalviingl,
poetica vertigo, ib.

SCHMIDIVS (*Erasm.*)
notat. 83, 84, 126.

Schol. *Homeri* notat. 64
Horatii 33 seq. Thucyd.
emend. 27.

Sedere de otiosis, pigris
pugnam detrectantibus
&c. 143

in *Selectis in usum Schol.*

Eton, quodd. invenitur
carm. Tyrt. fragm. 141

Senum magnus erat ap.
Laced. honor. 138

Sepulchra amicorum com-
plectebantur veteres 91

Sepultura honestiss. afficie-
bantur ap. Græcos, qui
pro patria occubuerant
134 seq.

SEVIN *recherch. sur la vie*
de Tyrtee 32 sq. not. 114

SIDONIVS laud 146

SILIVS ITAL. laud 147

SINNER (*Jo. Rud.*) lau-
datur 178 seq.

Siren, symbolum elo-
quentiæ fuit 117 seq.

Smyrnæi apis nota num-
mos signarunt 116

SOLOON Atheniens. bellica
cecinit carmina 30

SOUCHAY schol. Horatii
refutat 35

Specimina carm. v. *Carmina*

Spes pro eo, qui sperat 107

Σφάλλετε 105

Σπρδῆ, fortiter, strenue
&c. 123

STEPHANVS (*Henr.*)
fragm. Tyrtaei edidit 36

laud. 162. notatur 153

Στη-

INDEX.

Στρεψιδεῖς 71
STOBÆVS (70.) quæd.
 conservavit carm. Tyr-
 tæi fragmenta 73, 108,
 122. 141.
STRABONIS locus de
 Tyrtaeo 4, 16. fragm.
 Tyrtaei citat 157, 159
 ad Hom. explic. affertur
 160
SVIDAS 28. de Tyrtaeo
 loca 31, 32
Supercilium translate usur-
 patur 97
SYNCELLI locus de Tyr-
 tæo emend. 6

T.

Torqu. **TASSVS** c. Tyrtaeo
 compar. 103
 Τήκεθαί 88, 89
Tempestati quæcunque
 conveniunt, bello etiam
 a Poetis tribuuntur 125
 seq.
Tenebræ de morte 82
Terræ pro hominibus in
 terra viventibus 108 sq.
Tertius vitiose pro Tyr-
 tæus 10
Tesseræ brachiis alligabant
 Laced. 8
 ὅτιον ἀνδρα, virum laudan-
 dum dixerunt Lace-
 dæm. 154

Ψυχὴν θέμενος 82
THEMISTII locus de
 Tyrtaeo 9 seq. 13
THEOGNIS cum Tyrtaeo
 compar. 53, 108. inter
 ejus sent. distich. quodd.
 Tyrtaei invenitur 120
 Θεοσημητοί Reges appellan-
 tur 166
 Θηριώδες 133
 Θρήξ, Θρήνιος, Θρανίος
 κύων vocatur Boreas 110
THUCYDIDES c. Tyrtaeo
 compar. 134. loca quæ-
 dam tentantur 19 seq.
 21 seq.
 Θυμομαχέειν 56
 Θυμός 133. c. καρδία sæpe
 conjungitur 60. ἐν φρε-
 σὶ θυμός 60. θυμὸν παρ-
 θέμενος 122
Tibiis primi utebantur La-
 cedæmones 20
 ἐν λόγῳ τιθέναι 109
TITHONIVS filius Lao-
 medontis 112
Tonare de bello dicitur 126
Torzum & Totum a libra-
 riis confusa 102
Translationis genus non
 temere mutandum 131
Tubæ inventor, an fuerit
 Tyrtaeus? 34, 35
Turris de viro forti 156
TYRTÆVS, quo tempo-
 re vixerit 3. res gestæ.
 Aa 2 vid.

I N D E X.

vid. *Dissert.* version.
 carm. Anglicæ 176. Ger-
 man. 39, 213 seq. La-
 tin. 39, 177
TYRTÆVS Mantinenf.
 Musicus 15
TZETZES citatur 169

U. V.

VALCKENARIUS notat.
 119
VALESIVS citat. 31. Pri-
 deauxium exscripsit 142
VELLEJVS Patere. laud.
 147
Ventis utuntur poetæ ad
 celeritatem indicandam
 111
Victor vocatur Hercules 74
 Jupiter 76 seq.
Victoria haud alata 78
VIDA (*Hier.*) laud. 129.
 161
VIRGILIVM imitatur
Malherbius 127
Vita pro viventibus 107
 Vocales *æ* pronunciando
 contrahuntur in unam
 syllabam 114

Urbem, quæ peritura sit,
 excedere credebantur
 dii 78
Urbs c. navi comparatur
 125
URSIVS (*Fulv.*) fragm.
 Tyrtæi edidit 37
 Vulnera averfa turpissima
 habebantur 93. ea quæ
 habebat indignum se-
 pultura judicabant La-
 cedæmonii 94

W.

WARD (*James*) elegiam
 Tyrtæi Anglice vertit
 176
WINTERTON (*Rad.*)
 fragm. Tyrtæi edidit
 37 seq.
WOLFIVS notat. 62.
WORMII (*Ol.*) notæ in
 carm. Ragn. Lodr. adfe-
 runtur 192 seq.

X.

XENOPHON emend. 59,
 60. illustr. 132. ele-
 gantiss. pugnam depin-
 git 147

GOETTINGÆ

EX OFFICINA POCKWITZ-BARMEIERIANA.

ERRATA.

p. 13 l. 20 μεγαλαφωνότ leg.

μεγαλοφωνότ

15 8 εἰπεῖν leg. εἰπεῖν

19 10 Hudsonii l. Hud-
soni

21 4 εἶδος l. εἶδος

21 9 ἵνα l. ἵνα

22 14 ῥηθμὸς l. ῥηθμὸς

23 4 παρήγγελε l. πα-
ρήγγειλε

23 5 κασόρεον l. κασό-
ρειον

24 17 βομοῖς l. βομοῖς

25 18 anapaestis l. ana-
paestis

26 12 disputativimus
l. disputavimus

27 8 Ἀρεῖ l. Ἀρεῖ

31 19 τῶν l. τοῖς

32 13 οἶδε l. οἶδε

35 l. ult. προσωποῖαν leg.
προσωποῖαν

40 19 Chancondyla l.
Chalcondyla

46 9 121 l. 122

46 14 πρόσειπον l. προσ-
έειπον

48 7 οὐ l. οὐ

48 26 ἐπόθει l. ἐπόθει

48 17 συνῆδεν l. συνῆ-
δεν

51 1 προλίποντα l. προ-
λιπόντα

51 3 ἐς l. ἐς

p. 51 l. 21 ὡς l. ὡς

51 22 γυναίκων l. γυναι-
κῶν

51 l. ult. πλαγιοσύνης leg.
πλαγκτοσύνης

52 2 παισὶ τε l. παισὶ
τε

52 10 φηζίπολιν l. φυ-
σίπολιν

53 2 Χρησμοσύνη leg.
Χρησμοσύνη

53 2 συγεῖν l. συγεῖν

53 8 ἑταῖρος l. ἑταῖρος

55 24 ἀγορεύετε l. ἀγο-
ρεύετε

56 10 799 l. 261

57 12 βόσκοντ' l. βόσ-
κοιτ'

58 4 animas decorate
l. animas - - -
decorate

58 14 ζῶν l. ζῶν

60 13 Aldinan l. Aldi-
nam

64 9 ἴδιον l. ἴδιον

65 16 οὐτασε l. οὐτασ'

65 18 ἢ εἶδε l. ἢ εἶδε

66 13 indicabatur leg.
judicabatur

67 2 X. 17 l. X. 71

68 6 Σ. 51 l. Σ. 57

69 21 maturitatem
l. maturitatem

69 22 Isthm. l. Isthm.

p. 69 l. 23 ὁπώραν l. ὁπώραν
 70 1 θνητοῖσι l. θνητοῖσιν
 70 2 Ζωὸς l. Ζωὸς
 70 8 δηλοῖ l. δηλοῖ
 70 9 Σοφοφοκλῆς l. Σο-
 φοκλῆς
 70 12 Abrefch leg.
 Abrefch
 70 22 crucibus l. cru-
 ribus
 71 1 δακρὼν l. δακρῶν
 71 11 del. in
 71 12 prætēs l. præter
 71 23 ἀριστεύησι μάχῃ
 ἐνι l. ἀριστεύησι
 μάχῃ ἐνι
 72 14 χελύνην l. γελύνην
 72 21 717 l. 715
 73 24 ἀνηκῆτα l. ἀνικῆτα
 74 12 Bageri l. Begeri
 76 22 βᾶσα l. πᾶσα
 78 11 Stewechum leg.
 Stewechium
 79 7 Ζεὺς l. Ζεὺς
 80 1 δε μέλαινας l. δε
 μελαῖνας
 81 6 Bronkhufius l.
 Broukhufius
 81 15 ἡλίοιο l. ἡλίσ
 81 17 Ἀλλ' ὄφρα l. Ἀλλ'
 ὄφρα
 81 27 ὀρᾶν l. ὀρᾶν
 82 5 Ζῶντος l. Ζῶντος
 82 10 I. l. II.
 83 25 θράσέων l. θρα-
 σέων
 84 5 ἀκροτάτω l. ἀκρο-
 τάτω

p. 85 l. 2 ἐγγένεοθε l. ἐγένεοθε
 86 1 Ω l. Ω
 86 8 ἄν αἰσχεῖα l. ἄν
 αἰσχεῖα
 86 10 εἰς l. εἰς
 86 15 πάθη l. πάθη
 si l. se
 87 6 T. l. F.
 87 16 διμοτιλῇ l. δημο-
 τελῇ
 88 4 ἀποχωρεῖν l. ὀπο-
 χωρεῖν
 88 8 ἀλαπαδνός l. ἀλα-
 παδνός
 88 11 propo l. prope
 88 12 cenefo l. cenfeo
 91 11 sepulchri l. sepul-
 chris
 91 19 mendem l. men-
 tem
 92 7 tenendnr l. te-
 nendus
 93 23 πέλος l. βέλος
 93 24 κέν l. κεν
 νήδυος l. νηδύας
 95 3 εὐρεῖης l. εὐρεῖης
 95 6 filiorum l. filio-
 rum
 95 7 fastum l. fastu
 95 8 filios l. filios
 95 12 humaventur l.
 humarentur
 96 1 Δεξιέρη l. Δεξιερῇ
 96 18 γνᾶθος l. γνάθος
 99 1. 11 κινεῖτω l. κινεῖτω
 100 7 tegmen l. tegumen
 100 12 Ἀργόδοντος l. Ἀρ-
 γιόδοντος

p. 101 l. 1 παρ' l. παρ
 101 4 ἐκτος l. ἐκτός
 102 1 junctus -- totoque
 l. junctus, totoque
 102 2 pronus — Et l.
 pronus Et
 103 25 retundi l. rotundi
 103 27 λαπροῖσι l. λαμ-
 προῖσι
 104 2 ἥ l. ἡ δορυ l. δόρυ
 104 8 η l. ἡ
 104 25 Castrament l. ca-
 stramet.
 105 3 Δέρασι l. Δέρασι
 105 4 πλήσιον l. πλησίον
 105 7 & deletur
 105 14 ξεσοῖσιν l. ξεσοῖσιν
 105 17 Steph. Hert. ad-
 de Wint.
 106 1 506 l. 509
 107 2 Lydiam leg. Ly-
 dium
 108 9 τιθίνην l. τιθείην
 108 13 = corr. ,,
 108 19 711 οὐδ' l. 713
 οὐδ'
 108 21 δέηοθα l. δ' εἴηοθα
 ταχέων l. ταχεῶν
 109 5 55 l. 48
 110 1 ἔχει l. ἔχοι
 119 9 festilitas l. ferti-
 litas
 110 12 verbum l. verbi
 114 9 T. l. F.
 115 15 νεκταρ l. νέκταρ
 115 20 τὸν l. τὴν
 116 1 δάριδος l. θάριδος
 116 4 μελιγλώσσος l. με-
 λίγλωσσος

p. 116 l. 16 sinxisse l. sinxisse
 118 5 Η l. Ἡ
 118 17 ὀρᾶν l. ὀρᾶν sic
 quoque lin. 23
 122 2 πόλῃ l. πολῇ
 123 1 πλήσιον ἄνδρα l.
 πλήσιον ἄνδρα
 123 3 πολέμω l. πολέμῳ
 123 4 Ἄιψα l. Ἄιψα
 123 8 πολεμέζεν l. πο-
 λεμίζεν
 123 19 ἐπιρῥημα l. ἐπίρ-
 ρημα
 123 20 τὸν l. τῷ
 123 21 ἐπιμελεία l. ἐπι-
 μελεία
 124 16 164 l. 165
 124 17 πολέμῳ χεῖρες l.
 πολέμοιο χεῖρες
 125 29 808 l. 809
 125 10 ζεικυρία l. τρι-
 κυρία
 127 4 alia fluviis l. alia
 a fluviis
 128 27 fim l. fim,
 129 3 imponat leg.
 imponat
 129 15 udae l. undae
 129 24 ἐξείρκῃς l. ἐξ εἰρκ-
 τῃς
 130 7 καιομένην l. καιο-
 μένην
 130 12 II. l. I.
 133 3 Ἄσι τε l. Ἄστυ τε
 133 6 καί l. καὶ
 136 14 γυναξίν l. γυναιξίν
 137 1 μαρνάμενον τε l.
 μαρνάμενόν τε
 p. 137

p. 137 l. 7 St. H. φύγοι l. St.
H. W. φύγοι —
έλοι

137 22 άκωκη l. άκωκη

139 1 ουτ' l. έτ'

139 2 εν θώκοισι l. εν
θώκοισιν

139 5 ίκεσθαι l. ίκέσθαι

140 9 381 l. 351
φής l. φής

141 24 nomen l. carmen

142 20 104 l. 212

143 8 η l. η

143 9 έμ' έμ'

143 25 έκείτα l. επείτα
δξρον l. θξρον

145 17 dicenti l. dicendi

145 24 quam l. quem

145 26 πόλεμίζων l. πολε-
μίζων

146 7 auferrei leg. au-
ferre

146 11 est l. esse

148 2 δε l. δε

149 11 Αχαις l. Αχαις

149 25 επισυνηθροίθη l.
συνηθροίθη

149 l. ult. poplide l. poplite

151 14 λαβίθαι l. λαπί-
θαι

p. 152 l. 7 έθλόν l. έθλόν

152 7 Ωπεπον l. Ωπέπον

153 1 ο l. ο

153 17 817 l. 818

154 16 ήμηθέων l. ήμι-
θέων

156 16 l. Ita etiam infra
idem Calaber

156 21 έργα l. έργα

159 4 Ζεύς l. Ζεύς

157 6 In Editum l. Edi-
tum

166 11 minor l. minor

167 10 χησμες l. χησ-
μες

169 1 Conterum l. Can-
terum

171 18 ισχυρός l. ισχυρός

176 17 lucris l. lucrī

177 14 Oporiana l. Opo-
riniana

180 26 Parderborn leg.
Paderborn

190 8 Septimo l. Septi-
mio

202 21 nibi l. nihil

203 15 obhauserit l. ab-
hauserit

208 3 Cælidum l. Cæ-
litum.

Tyrtaeus,

Tyrtaiu Ta Sōzomena = Tyrtaei Quae Restant Omnia

Bremae 1764

Bamberg, Staatsbibliothek -- L.gr.o.596

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11726048-1

VD18 15335550